PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 35 lir

Leta XVI. - Št. 245 (4708)

TRST, četrtek 13. oktobra 1960

Maršal Tito ob povratku z zasedanja glavne skupščine OZN

Položaj na svetu nikakor ni rožnat Moralna zmaga nevezanih držav

Ta zmaga se bo še bolj pokazala v nadaljnjem razvoju mednarodnih dogodkov
Reorganizacija ustroja OZN naj bi bila postopna

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 12. — Predsednika republike maršala Tita je tudi danes, kot vedno, ko se je vrnil s svojih potovanj, pozdravila ogromna množica prebivalstva Zemuna in Beograda, od letališča v Batajnici do Trga Marxa in Engelsa, ki je bil kljub slabemu vremenu zabito poln, in od Trga do njegove rezidence na Dedinju.

Prebivalci glavnega mesta FLRJ so danes v imenu vseh narodov Jugoslavije pozdravili predsednika republike kot pobornika miru, kot neutrudljivega borca za enakopravne odnose med narodi in za reševanje mednarodnih vprašanj na miren in demokratičen način, kot doslednega zagovornika uveljavitve aktivne miroljubne koeksistence med državami in narodi.

Na vojaškem letališču v Batajnici, kamor je predsednik Tito prispel po 29 dnevih odsotnosti iz Jugoslavije ob 14.30, so ga pozdravili zastopniki najvišjih zveznih ustanov: Kardelj, Ranković, Stambolić, Colaković, Todorović, predsedniki vseh republiških skupščin Veselinov, Bakarič, Marinko, Pucar, Koliševski in Jovanović, zastopniki JLA z generalom Ivanom Gošnjakom na čelu in drugi visoki jugoslovanski funkcionarji; zatem patriarh srbske pravoslavne cerkve German in katoliški nadškof dr. Ujčić, predsednik Srbske akademije znanosti Djuričić, rektor beograjske univerze dr. Blagojević in šefi diplomatskih misij, akreditiranih v Jugoslaviji.

Po kratkem zadržanju v salonu letališča je predsednik Tito odpotoval v odprtem avtomobilu skozi gost špalir ljudstva, ki ga je pozdravljal v Beograd, kjer ga je na Trgu Marxa in Engelsa pozdravila ogromna množica ljudi.

Predsednik Tito je svoj govor, ki je trajal okrog 35 minut, posvetil oceni dosedanjega dela generalne skupščine OZN in položaju na svetu.

Ugotovil je, da je na zasedanju prišla do izraza nova sila, mnogih držav, ki ne pripadajo nobenemu bloku, sila, ki je globoko prežeta s stremljenjem po miru in ki nima predstavlja samo stremljenja narodov izvenblokovskih držav, temveč celotnega napredna in miroljubna človeštva. Sila izvenblokovskih držav je tako naraslo, da so jo tudi velike sile morale začeti upoštevati. Ta sila, je dejal Tito, je obstajala že prej, toda je niso vsi priznali. O njej so govorili kot o nekakih poizkusih tretjega bloka in so jo podcenjevali. Predsednik Tito je ugotovil, da so propadli vsi poizkusi, posebno nekaterih zahodnih krogov, da se ta sila razdredi, in da se vanjo vnese element zmede. Izvenblokovske države, med katere prištevajo Indija, Združena arabska republika, Indonezija, Jugoslavija, Gvineja in skoraj vse afriške in azijske države, razen Kitajske in nekaterih drugih držav, predstavljajo ogromen del človeštva, ki se bori za mir in miroljubno aktivno koeksistenco. Tito je ugotovil, da nerazvite države sicer potrebujejo tehnično in drugo pomoč, toda nočejo se odpovedati svojih načel, da ne žele biti glasovalni stroj, temveč da hočejo ohraniti svojo individualno svobodo, da bi lahko delovale v smeri popuščanja napetosti na svetu.

Maršal Tito je dalje izjavil, da položaj na svetu pred začetkom zasedanja skupščine Organizacije združenih narodov in tudi danes ni rožnat. Prav zaradi napetega položaja na svetu so voditelji izvenblokovskih držav sklenili udeležiti se osebno zasedanja generalne skupščine in so skušali pomirjevalno vplivati na potek tega zasedanja. Tito je rekel, da je on želel biti med prvimi govorniki v skupščini prav zato, da bi s svojim govorom prispeval k ustvarjanju ozračja, ki bi zagotovilo normalen potek razprave, da bi opozoril na potrebo, naj se skuša na mirnejši način rešiti mednarodna vprašanja, in na nevarnost, ki grozi, če bi se hladna vojna prenesla v najvišjo mednarodno ustanovo.

Toda ostri govori, ki so kmalu zatem sledili, so poslabšali ozračje. To je bil razlog, da so izvenblokovske države predložile resolucijo o nujnosti sestanka med predsednikom ZDA in predsednikom vlade Sovjetske zveze. To akcijo je ogromna večina v generalni skupščini pozdravila. Na žalost, je izjavil Tito, čeprav smo upali, da nihče ne bo imel kaj proti tej resoluciji, se je dogodilo najslabše, da se je z raznimi proceduralnimi mahinacijami onemogočil sprejem resolucije. Pri tem je z raznimi spletkami uspelo, da se večina, ki je glasovala za resolucijo, razdeli. To je ustvarilo položaj, v katerem so zastopniki izvenblokovskih držav rajši umaknili svojo resolucijo kot pa dovolili, da se okrnjena sprejme.

Toda ne glede na to, da so mahinacije onemogočile sprejem resolucije, danes ves svet ve, da je večina generalne skupščine za pomiritev na svetu, za zmanjšanje napetosti in za to, da se hladna vojna ne prenese v Združene narode. «Moralna zmaga, je izjavil Tito, je na naši strani. Danes se še ne vidi moralni učinek te zmage. Bolj se bo pokazal v nadaljnjem razvoju mednarodnih odnosov.»

Tito je nadalje ugotovil, da so nove članice v OZN globoko prežete s stremljenjem po miru. Trenutno ne morejo priti v polni meri do izraza v OZN, ker so še vedno z raznimi nitmi povezane s svojimi metropolami. Toda pokazale so že smer, ki jo želijo ubrati, in to bo še bolj okrepilo sile miru, tako da bodo velike države, ki še vedno govore s pozicije sile, morale upoštevati ta glas človeštva.

V zvezi s predlogom o reorganizaciji Združenih narodov je Tito ugotovil, da je ta predlog ogromna večina in to ne le zahodnih držav, ki so v bloku, temveč tudi nevezanih držav, sprejela hladno, in sicer zato, ker se te države boje izgubiti podporo, ki jo imajo v organizaciji Združenih narodov v današnjem položaju, kajti spremembe z reorganizacijo bi gotovo trajale več kot leto dni. Te države skrbijo, kaj bi se lahko medtem zgodilo z njimi, kajti hladna vojna se že skuša vnesti v OZN in na razne načine tudi v države, ki so šele nedavno dobile svojo neodvisnost. Tu bi lahko v neurejenih razmeral prišlo ne le do hladne vojne, temveč z raznimi mahinacijami tudi do državljanske vojne, kar bi imelo za te narode samo negativne posledice. Jugoslavija gleda realistično na stvar in meni, da se mora, če je to potrebno, postopoma menjati organizacijski ustroj OZN, toda ne na škodo njenega delovanja.

Maršal Tito je nadalje poudaril, da je jugoslovanska delegacija na XV. zasedanju generalne skupščine postavila na prvo mesto kolonialno vprašanje, vprašanje Konga in Alžirije in dala vso podporo zakoniti kongoški vladi ter zahtevala, da se negativne akcije OZN v Kongu popravijo. Tito je ugotovil, da je Jugoslavija prva na zasedanju generalne skupščine obrazložila svoje stališče o kolonialnem vprašanju in o vprašanju razorožitve. Poudaril je nadalje, da nihče ne more očitati Jugoslaviji, da v nekaterih vprašanjih sledi Sovjetski zvezi, če ima slučajno iste poglede. To je naše stališče, je ugotovil maršal Tito. Bilo bi idealno, če bi se lahko dosegla popolna razorožitev. Mi smo realistično postavili stvar, da se vsaj nekaj postopoma doseže, da bi svet videl, da je dobra volja na eni in drugi strani. Ne bi se spuščal v to, je poudaril

(Nadaljevanje na 5. strani)

Izredno hrupna seja v skupščini OZN med razpravo o ukinitvi kolonializma

Številni delegati so se med seboj zmerjali ter so tolkli po mizi, predsednik skupščine pa je celo razbil predsedniško kladivce - Seja je bila prekinjena

NEW YORK, 12. — Na dnevnem zasedanju skupščine OZN, na katerem so razpravljali o kolonializmu, je prišlo do številnih incidentov, med katerimi so številni delegati vpili in tolkli po mizi, dokler ni predsednik prekinil seje. Poudariti je namreč treba, da gre za vprašanje, ki najbolj prizadeva zahodne države in zlasti ZDA, ki z umiranjem kolonializma zgubljajo svoje pozicije v Afriki in Aziji.

Gana, Gvineja in Maroko so danes predložile resolucijo, ki poziva skupščino, naj takoj sprejme predstavnike Konga v pričakovanju, da se izreče o poročilu verifikacijskega odbora.

V skupščini so zvečer razpravljali o odločitvi, pred katerim organizmom skupščine (na plenumu ali v političnem odboru) naj se razpravlja o izjavi o priznanju neodvisnosti kolonialnim deželam in narodom. Sovjetska zveza zahteva, naj se o tem razpravlja na plenumu skupščine.

Prvi govornik je bil Hruščev, ki je med drugim izjavil, da je treba kolonializem nujno ukiniti, ker lahko še vedno povzroči mnogo trpljenja in milijone človeških žrtev. Kritiziral je Zahod, ki govori o svobodi, enakopravnosti in bratstvu, hkrati pa prikriva suženjstvo z izgovorom, da nudi pomoč nezadostno razvitim deželam. Poudaril je, da ima popolna ukinitev kolonialnega sistema v veliki meri neposredno povezavo z ohranitvijo in okrepitvijo miru in varnosti.

Hruščev je izjavil, da se je zaradi belgijske kolonizacije prebivalstvo Konga zmanjšalo na polovico, ter je pozval avstralskega ministrskega predsednika Menziesa, naj ne pozabi, da je bilo avstralsko avtohtono prebivalstvo uničeno. Indijansko prebivalstvo v ZDA je bilo tudi uničeno, preostali pa so konfinirani v rezervah. Ugotovil je, da so ameriški črnci podvrženi diskriminaciji, in da so človeške pravice zreducirane na minimum. «To se imenuje svoboda», je vzkliknil Hruščev. «Kolonialistom z vojaki in strojnicami so sledili misionarji. Če ne bi Združeni narodi sprejeli predlogov za ukinitev kolonialnega režima, ne bi narodi, ki jih nadzorujejo kolonialistične države, imeli druge izbire, nego da primejo za orožje. Sovjetsko ljudstvo je na strani tistih, ki se borijo, da se osvobodijo kolonialnega režima in da dosežejo svobodo in neodvisnost.»

O Kongu je Hruščev izjavil, da je tam Hammarskjoeld napravil vse mogoče v korist kolonialistov. Ugotovil je, da so imperialisti našli polkovnika Mobutuja ter so ga oskrbeli z orožjem in denarjem. Na koncu je Hruščev pozval predstavnike držav, ki so nedavno dosegle neodvisnost v Afriki in Aziji, naj prevzamejo svojo odgovornost v zgodovinskem trenutku, ko se vnema borba kolonialnih narodov.

Britanski minister Ormsby-Gore je izjavil, da je Hruščev «žalil svoje poslušalce, ko je ravnal, kakor da jim je v celoti neznana sodobna zgodovina». Dodal je, da skuša SZ doseči propagandne učinke, in je izjavil, da je Anglija za to, da se razprava o kolonializmu vodi v političnem odboru in ne na plenumu skupščine.

Jugoslovanski delegat Vidić pa je podprl zahtevo, naj bo razprava o tem na plenumu skupščine.

Predstavnik Gane je v svojem govoru zlasti obsojal Portugalsko. Zatem pa je prišlo do incidenta med govorom filipinskega delegata. Ta je namreč izjavil, da bi morala resolucija o osvoboditvi izpod kolonialnega režima veljati tudi za države Vzhodne Evrope, «ki jih ima SZ pod svojo nadvlado». Tedaj je romunski predstavnik pozval predsednika, naj govornika pozove na red. Predsednik je to odklonil. Protestiral je tudi Hruščev. Filipinski delegat je v nadaljevanju govora dejal, da «SZ požira vzhodnoevropske države». To pot je predsednik opozoril govornika, naj bo bolj zmeren, «da ne škoduje dostojanstvu skupščine». Toda filipinski delegat je nadaljeval. Hruščev je ves čas njegovega govora tolkel s pestjo po mizi. Nekateri trdijo, da si je sezul čevelj in da ga je skušal zagnati v predsednika. Drugi pravijo, da je z njim tolkel po mizi, tretji pa pravijo, da je tolkel z obema pestema po mizi ter da je le iskal okoli sebe, da bi našel kaj drugega. Na koncu se je pomiril, ko je filipinski delegat sporočil, da bo glasoval, naj bo razprava o kolonializmu na plenumu.

Hruščev je spet povzel besedo in je izjavil da je zelo ponosen, ker ga je britanski delegat kritiziral, ker ga je s tem «odlikoval s kolajno sovražnika kolonializma». Britanskemu in kolumbijskemu delegatu je Hruščev dejal, da bo prišel dan, ko bosta v OZN govorila proti kolonializmu. Napadel je zatem špansko delegacijo, ki burno ploska vsakikrat, ko govori kak kolonialist.

Naslednji govornik, Američan Wilcox, je podprl, naj bo debata na plenumu in je dodal, da vprašanje neodvisnosti vseh držav, zajema tudi vzhodnoevropske države, «ki so pod sovjetsko nadvlado». Prekinil ga je romunski delegat, ki se je vprašal, «ali smo v ameriškem senatu ali pa v skupščini suverenih držav».

V dvorani je nastal neznosen hrup in predsednik se je zaman trudil, da bi pomiril duhove. Večkrat je pozval romunskega govornika, ki je tolkel po mizi, naj prekine svoj govor. Ta pa je pripomnil: «Lahko samo upam, da irsko ljudstvo uživa enako svobodo kakor romunsko ljudstvo» (predsednik skupščine je namreč Irec). Tedaj je predsednik Boland tako močno udaril s kladivcem po mizi, da se je razbilo, a je kljub temu še dalje tolkel z ročajem.

V dvorani je postajal hrup in ropot vedno večji, tako da je predsednik prekinil sejo in zapustil dvorano skupno s Hammarskjoeldom. Številni delegati, med katerimi Hruščev, so vstali ter mahali z rokami in vpili. Romun pa je govoril dalje, in zdi se, da so prekinili povezavo z mikrofoni in slušalkami.

Ko je Hruščev zapustil dvorano, je izjavil: «Najvažnejša stvar je, da se je razbilo predsedniško kladivce. To je začetek razkroja OZN».

Tajnik KD Moro izključil vsakršno bodoče sodelovanje z MSI

Minister Giardina obrazložil v senatu vladno politiko na področju zdravstva

Branil je italijansko farmacevtsko industrijo in cene njenih proizvodov, hkrati pa predlagal znižanje cene 4000 farmacevtskim specialitetam - Ponovne protiavstrijske demonstracije v Rimu, Anconi in drugod - V petek seja vlade

(Od našega dopisnika)

RIM, 12. — Tajnik KD Moro je danes govoril po televiziji in zagovarjal dosedanjo politično linijo svoje stranke; dejal je, da KD ni imela namena dati bližnjim upravnim volitvam političnega značaja; spričo okoliščine pa, da se je razplamtela politična polemika, je tudi KD prisiljena braniti «doslednost in veljavnost svoje politike». Moro je ponovno poudaril, da se KD po volitvah ne bo vezala s strankami skrajne desnice in levice, niti z onimi, ki so s temi povezane. Z drugimi besedami to pomeni, da KD ne bo sodelovala niti s fašisti niti s komunisti, hkrati pa izključuje tudi sodelovanje z monarhisti in socialisti, in zatrjuje, da bo sodelovala samo z ostalimi strankami tako imenovanega demokratičnega centra. Kako bo rešila to kvadraturo kroga, ni znano, kajti če so liberalci pripravljeni na sodelovanje, isto ni moč reči za socialdemokrate in republikance, ki oboji zahtevajo vlado levega centra, kateri pa liberalci nasprotujejo.

Nato je Moro odgovarjal na razna vprašanja novinarjev, med temi tudi na vprašanje, če more že sedaj izključiti sestavo upravnih odborov z neposrednim sodelovanjem MSI ali pa z njegovo zunanjo podporo. Na to vprašanje je Moro odgovoril pritrdilno.

Poslanska zbornica je danes dopoldne nadaljevala z razpravo o proračunu notranjega ministrstva. Beltrame (KPI) je poudaril potrebo, da se uresniči avtonomna dežela s posebnim statutom Furlanija-Julijska krajina in obdolžil KD, da ni uveljavila te ustavne določbe. Cavaliere (PDI) je zahteval večjo energijo notranjega ministra glede «rasističnih in nacističnih» manifestacij v Južni Tirolski in obžaloval, da niso sprejeli nobenega ukrepa proti trem južnotirolskim italijanskim državljanom, ki so odpotovali v New York, da bi pri ZN podprli «tezo avstrijske vlade». Tudi Ballardini (PSI) je sicer z drugačnega stališča kritiziral vlado glede Južne Tirolske, ker ni uspela rešiti tega «notranjega vprašanja», ki ga razpihujejo južnotirolski predstavniki pangermanizma. Krivda Italije ni v tem, da ni izpolnila sporazuma De Gasperi-Gruber, ampak po mnenju Ballardinija v tem, da ni uveljavila statuta juznotirolske dežele. Calabrò (MSI) je dejal, da je premalo policije, predvsem premalo sodne policije, in poudaril, da so misovci proti deželnim avtonomijam. Nato so nadaljevanje razprave o proračunu preložili na jutri.

Na popoldanskem zasedanju so odobrili s tajnim glasovanjem zakon o klasifikaciji in prodaji oljčnega olja: za zakon je glasovalo 320 poslancev, proti pa 16. Zakonski dekret, ki vsebuje ukrepe v korist prizadetim po poplavah preteklega septembra v pokrajini Brescia, pa so odobrili s 311 glasovi; proti je glasovalo 25 poslancev.

Sledila je diskusija o proračunu ministrstva za pravosodje. Po posegu nekaterih govornikov in vladnega poročevalca je dobil besedo pravosodni minister Gonella, ki je nakazal program ministrstva v naslednjih petih točkah: reforma zakonikov; nova sodna ureditev; nova kazenska ureditev; pospešena gradnja sodnih palač in zaporov; reforma določb o svobodnih poklicih. V Italiji imamo okrog 36.000 zapornikov, dosmrtno ječo pa prestaja 893 ljudi. Lansko leto je bilo 4.849 ločitev zakona, namernih umorov pa je bilo 1.680. Nato je zbornica odobrila posamezne člene in poglavja proračuna, s tajnim glasovanjem pa bodo proračun odobrili v celoti na enem prihodnjih zasedanj.

V senatu so nadaljevali debato o proračunu ministrstva za javno zdravstvo. De Luca (KPI) je poudaril, da je cena zdravil v Italiji «škandalozna» in da pri tem bajno zaslužijo proizvajalci zdravil. Tibaldi (PSI) je podčrtal pomanjkanje bolnišnic, zlasti v južni Italiji; nato so zaključili splošno razpravo o proračunu. Minister Giardina, ki je dal priznanje tistim senatorjem, ki so se dotaknili najbolj perečih vprašanj, kot so novotvorbe, bolezni srca in ožilja, spolne bolezni, bolnišnice, psihiatrična pomoč, je nato poudaril, da je naloga države boriti se z vsemi sredstvi proti boleznim, ki jih zaradi njihove razširjenosti smatramo za družbene bolezni. V bolnišnicah in zdraviliščih imamo danes okrog 4 milijone bolnikov, to je približno 8 odst. vsega prebivalstva. Ko je govoril o ceni zdravil, je minister poudaril, da ni moč shajati brez «resne, trdne, učinkovite, popolne farmacevtske industrije, ker je «življenjskega pomena za državo, ki želi imeti svojo lastno osebnost in politično samostojnost» Brez te domače industrije bi bila dežela izročena na milost tujim proizvajalcem in trgovcem z zdravili, ki bi diktirali svoje cene. Vprašanja cene nekega zdravila ni moč reducirati na preprosti račun o proizvodnih stroških surovine, ker se pri tem ne računajo vsi neuspeli poskusi, preden se doseže ustrezni recept. Minister pravi, da je za vsak uspeh potrebnih povprečno 2865 neuspelih poskusov. V primerjavi z drugimi evropskimi deželami so zdravila v Italiji glede cene na drugem mestu (Francija 89, Italija 100, Anglija 106, Švica 126, Belgija 145, Zap. Nemčija 159 itd.). Kampanja proti visokim cenam je, po mnenju ministra, le izgovor, da bi dosegli nacionalizacijo farmacevtske industrije. Kljub temu pa je minister napovedal, da je sklenil predlagati medministrskemu odboru za cene, da se znižajo cene 4.000 farmacevtskim specialitetam, in to tistim zdravilom, katerih cena do danes sploh še ni bila nikoli znižana. Vladno politiko na tem področju je minister Giardina označil z geslom: «Pri enaki bolezni, ne sme ostati živ noben bogataš samo zato, ker je bogat, podleči pa ne sme noben revež samo zato, ker je reven».

Po govoru ministra je senat odobril proračun ministrstva za javno zdravstvo. Jutri bosta na vrsti proračun ministrstva za pošte in telekomunikacije in proračun ministrstva za promet.

V razgovoru z novinarji je tajnik KD Moro povedal, da KD razpolaga sedaj s 4326 župani, 18.170 občinskimi odborniki, 42.947 občinskimi svetovalci, 52 predsedniki pokrajinske uprave, 349 pokrajinskimi odborniki in 647 pokrajinskimi svetovalci. KD ima 1,472.650 članov.

Tudi danes je prišlo v Rimu do protiavstrijskih demonstracij v zvezi z Južno Tirolsko. Te misovske pobude, katerih se udeležujejo le študenti, so naletele na zelo negativen odmev med prebivalstvom. Do podobnih demonstracij je prišlo tudi v Anconi, Jesiju in drugih središčih pokrajine.

Prihodnji petek bo seja ministrskega sveta.

A. P.

Segnijev razgovor z Eisenhowerjem

WASHINGTON, 12. — Predsednik Eisenhower je sprejel danes italijanskega zunanjega ministra Segnija, s katerim se je razgovarjal eno uro. Po razgovoru je Segni izjavil, da se obe strani strinjata, da je treba čim prej mogoče obnoviti konkretna pogajanja o razorožitvi. Dodal je, da sta z Eisenhowerjem govorila o mednarodnem položaju in o njegovem nedavnem razvoju s posebnim ozirom na glavna vprašanja, ki jih sedaj obravnavajo v OZN ter na vprašanja, ki se tičejo Evrope in atlantskega zavezništva.

Časnikarjem je Segni izjavil, da sta z Eisenhowerjem govorila tudi o Južni Tirolski in o možnosti sestanka na najvišji ravni med predsedniki vlad evropskega skupnega tržišča. V diplomatskih krogih pravijo, da je Eisenhower poudaril, da se ameriška vlada povsem strinja z italijansko tezo, naj se južnotirolsko vprašanje prepusti mednarodnemu sodišču v Haagu.

Zaostritev položaja v Argentini

Frondizi pristal na kompromis z vojsko?

Generali zahtevajo radikalno spremembo vladne politike in energičnejše zadržanje do peronistov in komunistov

BUENOS AIRES, 12. — Zdi se, da so vladno krizo, ki se je pojavila v poslednjih urah, končno premagali. Vsaj tako se glasi izjava, ki jo je podal vrhovni poveljnik argentinske vojske general Toranza Montero ob zaključku sestanka, ki se je vršil danes opoldne v Casa Rosada med predsednikom Frondizijem in poveljniki vojske.

Sinoči vojska ni smela zapustiti svojih vojašnic, ker so se pojavila nasprotja med Frondizijem in generali glede splošne vladne politike. V zgodnjih jutranjih urah so demantirali vesti, na osnovi katerih naj bi Frondizi podal ostavko; prav tako so demantirali, da bi podal ostavko kontradmiral Clement, državni tajnik za mornarico, demantirali so tudi ostavko celotne vlade. Ostavko je podal le general Larcher, ki pripada zmerni struji in ki je skušal zmanjšati nasprotje med vojsko in Frondizijem. General Montero in ostali generali pa pripadajo struji «nepopustljivih». Sinoči se je razširila vest, da ti generali nameravajo predložiti Frondiziju «memorandum» z zahtevami po radikalni spremembi vladne politike, hkrati pa energičnejše zadržanje vlade nasproti komunistom in peronistom.

Oborožene sile pa niso enotne. Medtem ko sta mornarica in letalstvo za sodelovanje z vlado in podpirata ustavno ureditev, se le generali vojske upirajo vladi in zahtevajo spremembo njene dosedanje politike. Pa tudi med temi generali ni enotnosti. Že omenjeni Larcher, ki je bil državni tajnik v ministrstvu za obrambo, je izjavil, da vojska podpira vlado in ustavni red, a si je s tem nakopal nasprotovanje drugih generalov, ki jih vodi vrhovni poveljnik Montero. Zato je Larcher podal ostavko. Frondizi se je posvetoval s številnimi političnimi osebnostmi, med njimi tudi z generalom Aramburujem, bivšim predsednikom začasne vlade, ki mu je dejal, da večina prebivalstva meni, da vlada vodi dvolično politiko in dodal, da mora vlada proglasiti s popolno jasnostjo svoje namene.

V noči od včeraj na danes se je položaj še poslabšal. Vojski se je pridružila še mornarica, vsaj tako izjavlja admiral Alberto Vago. Poveljniki vojske in mornarice zahtevajo, da vlada odstrani vse tiste vladne funkcionarje, ki so bili kdaj koli peronisti ali komunisti, hkrati pa spremembo vlade in stroge protikomunistične ukrepe.

Danes zjutraj je Frondizi izjavil, da ne bo podal ostavke, hkrati pa sporočil, da so odkrili zaroto, ki je imela namen strmoglaviti njegovo vlado.

Do kakšnega sporazuma je prišlo med Frondizijem in generali ni znano; bližnja prihodnost bo pokazala, kaj je na stvari.

Po najnovejših vesteh je Frondizi zavrnil ostavko generala Larcherja, ki je ponovno prevzel funkcijo državnega tajnika v ministrstvu za obrambo.

Razgovor Hruščev-Menzies

NEW YORK, 12. — Davi se je Hruščev razgovarjal z avstralskim ministrskim predsednikom Menziesom. Po razgovoru je Menzies izjavil, da je bil razgovor «zelo dober». Hruščev pa je izjavil, da sta govorila o številnih vprašanjih in da sta povedala vsak svoje mnenje. Slo je za «študijski razgovor».

V poučenih krogih pravijo, da je Nehru med svojim bivanjem v New Yorku pripravil načrt za okrepitev tajništva OZN. Baje je Nehru predlagal, naj se poleg glavnega tajnika ustanovi komisija svetovalcev, ki bi jo sestavljalo največ pet članov. Te bi morali izbrati na podlagi geografske razdelitve. Komisija bi morala voditi glavnega tajnika pri iskanju sredstev za akcijo OZN v primeru kri-

Nov atentat fašističnih elementov v Tokiu

Umorjen socialistični voditelj Asanuma Velika protestna demonstracija v Tokiu

Poziv vladi, naj stre podtalno dejavnost skrajne desnice
Sindikati napovedujejo več protestnih stavk

TOKIO, 12. — Predsednik japonske socialistične stranke, ki je v opoziciji, Inejiro Asanuma je postal danes žrtev atentata in je umrl v bolnišnici. Asanuma je govoril na volilnem zborovanju v parku v središču Tokia, ko ga je neki student v uniformi skočil na oder ter ga zabodel z dolgim bodalom v prsi in hrbet. Asanumo so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer je kmalu umrl.

Policija je atentatorja takoj prijela in zborovanje je bilo prekinjeno. Atentator je 17-letni student Kinja Jamaguči, član do nedavnega pripadal ekstremistični desničarski stranki «Patriotična stranka velike Japonske». Policija je sporočila, da je bil atentator letošnjega maja izključen iz te stranke. Zaradi skrajne nasilnosti, policija ga je štirikrat aretirala med demonstracijami proti bivšemu ministrskemu predsedniku Kišiju. Jamaguči je tedaj ustanovil skupno z drugimi skrajno desničarskimi elementi «Zvezo azijske protikomunistične mladine».

Ko je atentator zabodel Asanuma, so številni desničarski demonstranti, ki so bili blizu govornikega odra, raztrosili letake in začeli na vso moč vpiti, tako da je med množico nastala zmeda, ni pa prišlo do incidentov.

Letos poleti so desničarski teroristi napravili drugo dva politična atentata: 17. junija je bil socialistični voditelj Kawakami zaboden v parlamentu, 14. julija pa je bil hudo ranjen bivši predsednik vlade Kiši.

Zvedelo se je, da je policija aretirala štiri člane skrajno desničarskega gibanja, ki so osumljeni sodelovanja pri atentatu. Atentator je priznal, da je svoj atentat skrbno pripravil. Dejal je, da je Asanuma umoril, ker «socialistična stranka Japonske vodi prevratno delovanje».

Predsednik državne komisije za javno varnost Jamazaki in druga dva policijska voditelja sta sporočila predsedniku vlade svojo ostavko.

Velika sindikalna organizacija «Sohyo» in japonska socialistična stranka sta organizirali danes popoldne veliko protestno zborovanje, katerega se je udeležilo več desettisoč ljudi. Med demonstracijami je prišlo do spopadov pred policijskim poslopjem. Skupine študentov, ki pripadajo organizaciji «Zengakuren», so skušali pretrgati policijske kordone. Policija jih je napadla, študentje pa so napad vračali z udarci drogov zastav, ki so jih nosili. Kolone demonstrantov so dvakrat kockrakale proti rezidenci ministrskega predsednika, da mu izročijo prepis resolucije, ki je bila odobrena na množičnem zborovanju, ki se ga je udeležilo okoli petnajst tisoč ljudi. Resolucija temelji na dveh glavnih točkah: 1. Vlada Ikede mora prevzeti odgovornost za umor Asanume. 2. Takoj naj se sprejmejo ukrepi, da se napravi konec tajnemu delovanju skrajne desnice, ki ga je policija do sedaj dopuščala.

Na zborovanju so govorili socialistični in komunistični poslanci in predsednik sindikalne zveze «Sohyo», ki je napovedal več stavk.

Večje skupine študentov so demonstrirale še do poznega večera in so se spet spopadle s policijo.

Inejiro Asanuma, ki je imel 62 let, je imel važno vlogo v kampanji proti vojaški pogodbi med Japonsko in ZDA, ki je pripeljala do odpovedi Eisenhowerjevega obiska na Japonskem ter do poznejšega odstopa Kišijeve vlade. Prvikrat je postal poslanec leta 1936. Pri ustanovitvi japonske socialistične stranke po vojni je bil Asanuma izvoljen za člana izvršnega odbora in kmalu zatem za glavnega tajnika. Lanske jeseni je bil imenovan za predsednika stranke. Asanuma je vedno ostro kritiziral ameriško politiko. Zaradi svoje nenehne dejavnosti v politiki, svojih govorov in stalnih naporov za enotnost v socialistični stranki, je dobil ime «človeška lokomotiva».

Rodil se je leta 1897 na otoku Niake. Ze ko je obiskoval univerzo, se je posvetil ustanavljanju sindikalnih organizacij med rudarji in kmečkimi delavci. Kot sindikalni voditelj je pripomogel, da se je po drugi vojni razvila na Japonskem zelo močna in borbena sindikalna organizacija. Pred vojno je bil večkrat aretiran, ker je pripadal gibanju radikalov.

Angleška vlada napoveduje okrepitev jedrske oborožitve

Kongres konservativne stranke je soglasno odobril jedrsko in kolonialno politiko vlade - Stališče Londona do nove nemške iznajdbe o pridobivanju urana

SCARBOROUGH, 12. — Na kongresu angleške konservativne stranke je minister za obrambo Harold Watkinson izjavil, da Velika Britanija ne bi mogla z opustitvijo jedrskega orožja preprečiti škodljivih posledic jedrskega spopada ali vplivati na katero koli drugo državo glede njene politike, kar se tiče tega orožja. Dodal je: «Bilo bi povsem nepošteno trditi, da nam je mogoče z enostavnim sklepom izogniti se tragičnim posledicam jedrskega spopada.»

O resoluciji, ki jo je prejšnji teden sprejela laburistična stranka, pa je minister izjavil: «Zavrniti odgovornost, ki jo imamo kot tretja svetovna jedrska velesila, pomeni ošibeti skupne napore brez nobene nadomestitve na drugih sektorjih. Mnenja sem, da tisti, ki podpirajo tezo odpovedi jedrskemu orožju, se ne zavedajo, kaj odstopajo. Naši prihodnji načrti predvidevajo našo navzočnost na jedrskem področju za vse tekoče desetletje. Ti načrti upoštevajo nedavno napredovanje raketne tehnologije, kar pomeni, da bomo v nekaj letih preveč izpostavljeni, kar se tiče izstrelkov, da bi se lahko zanašali na «nepremično ustrahovalno orožje». Skrb vlade je, da ohrani ravnotežje med jedrskim in običajnim orožjem, tako da bomo lahko vršili našo akcijo na vseh sektorjih obrambe.»

Minister je tudi izjavil, da je vztrajal, naj bodo pogosti sestanki obrambnih ministrov NATO, in je tudi ponovil, da je tej organizaciji sporočil predloge za okrepitev «ščita zavezništva». Naštel je zatem vojaška sredstva, s katerimi razpolaga Velika Britanija, ter je navedel bombnike vrste «V», bombo na lastni pogon «Blue Steel» in čez nekaj časa ameriško raketo «Sky Bolt», ki jo bodo prevažala letala vrste «V».

Po govoru ministra je kongres soglasno odobril resolucijo, ki med drugim pravi, da je treba angleško-ameriško sodelovanje, kar se tiče jedrskega orožja, še dalje razvijati, in da se angleški prispevek k jedrski sili Zahoda ne sme zmanjšati. Vzdržal se je samo en delegat, ki je zahteval, naj se takoj pripravi program vesoljskih raziskovanj, in je pripomnil: «Naša prihodnost je v vesolju. Tista sila, ki bo nadzorovala Luno, bo nadzorovala svet.»

Na seji so razpravljali tudi o Afriki in o kolonijah. Razprava o kolonijah je potekala na podlagi resolucije, ki so jo pripravili voditelji stranke in ki hvali politiko vlade, kar se tiče «razvoja kolonialnih ozemelj na poti k neodvisnosti». Med diskusijo so člani kongresa pokazali, da pozitivno sprejemajo poročilo «komisije Monckton», ki je bilo objavljeno včeraj in ki poudarja, da je treba z nekaterimi pogoji dovoliti pravico odcepitve deželam, ki sestavljajo «srednjeafriško federacijo». V zvezi s tem je minister za kolonije MacLeod izjavil, da bodo čez nekaj tednov o tem poročilu razpravljali na posebni «ustavni konferenci». Minister je izrekel podporo vlade omenjenemu poročilu ter je pohvalil akcijo OZN in Hammarskjoelda v Afriki. Kongres je soglasno odobril resolucijo, ki podpira kolonialno politiko vlade.

Iz Bonna poročajo, da je predstavnik zahodnonemškega zunanjega ministrstva danes potrdil, da je ameriška vlada pozvala bonnsko vlado, naj postavi pod državno tajnost morebitni razvoj «ultracentrifugalnega» aparata za plin, ki ga je izdelala družba «Degussa», ter podatke, ki so jih dobili raziskovalci s tem aparatom. Predstavnik je poudaril, da se zvezna vlada strinja s tem stališčem, ter je pozvala zvezni urad za patente, ki je glede tega pristojen, naj sprejme potrebne ukrepe.

Predstavnik Foreign Officea je v zvezi z nemškim odkritjem nove procedure za pridobivanje urana izjavil, da, kar se tiče tehnične plati vprašanja, je britanska oblast za atomsko energijo v tesnem stiku s pristojnimi ameriškimi in nemškimi krogi. Predstavnik je tudi poudaril, da ni nujno, da so raziskovanja o pridobivanju obogatenega urana vojnega značaja. Vendar pa britanska vlada ne ignorira, da bi se «centrifugalna metoda» lahko uporabljala tudi v oboroževalne namene.

Britanska vlada je mnenja, da na vsak način sedaj ni potrebna nobena diplomatska akcija, ker se je zahodnonemška vlada obvezala s pariškimi sporazumi, da ne bo izdelovala jedrskega orožja. Omenjeni predstavnik je pripomnil, da je ta obveznost «vedno veljavna».

V britanskih pristojnih krogih pravijo, da nova procedura za pridobivanje urana ni sama na sebi povsem nova. Novost je v tem, da je postopek bil prej zelo drag, sedaj pa so našli način, s katerim se je postopek zelo pocenil.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 13.9, najnižja 10.2, ob 19. uri 10.9 stopinje, zračni tlak 1012.7 raste, veter vzhodnik 4 km, vlage 84 odst., 9.1 mm dežja, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 18.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 13. oktobra Edvard
Sonce vzide ob 6.18 in zatone ob 17.23. Dolžina dneva 11.05. Luna vzide ob 23.49 in zatone ob 13.49
Jutri, PETEK, 14. oktobra Nedeljko

Včeraj je zapadel rok za predložitev kandidatov

12 kandidatnih list za pokrajinske volitve

Tri kandidatne liste v repentaborski občini - Osrednja volilna komisija pregleduje predložene kandidatne liste

Dva dni pred potekom zakonskega roka so bile vložene na repentaborski občini tri liste, in sicer ena večinska in dve manjšinski.

Večinska lista, ki se imenuje «Enotna repentaborska lista», ima sledeče kandidate: Bizjak Jože — Col 10, Guštin Karlo — Col 33, Guštin Dušan — Veliki Repen 22, Guštin Ludvik — Col 8, Komar Karlo — Fernetiči 5, Milič Karlo — Col 1, Milič Lojze — Veliki Repen 49, Purič Karlo — Veliki Repen 37, Purič Ivan — Veliki Repen 15, Purič Milan — Veliki Repen 57, Škabar Karlo — Veliki Repen 23, Škabar Ivan — Veliki Repen 1.

Manjšinsko listo, ki se imenuje «Gospodarska lista Repentabor», pa sestavljajo: Bevilacqua (Vodopivec) Vincenc — Veliki Repen 25, Guštin Milan — Veliki Repen 88, Škamperle Jože — Col 24.

Druga manjšinska lista pa se imenuje «Neodvisna občinska lista». Na tej listi kandidirajo: Guštin Velemir — Veliki Repen 86, Škabar Franc — Col 39, Guštin Vladimir — Col 4 in Lazar Jože — Veliki Repen 60.

V Repentabru ni bila predložena demokristjanska lista, o kateri se je šušljalo v zadnjih dneh.

Včeraj ob 12. uri je potekel rok za vlaganje kandidatnih list za pokrajinske in občinske volitve. Nekaj pred to uro so se zglasili na osrednjem volilnem uradu predstavniki druge indipendentistične liste, ki ji načeluje Carlo Tolloy, ter vložili svojo listo za pokrajinske volitve, ki jo sestavlja 11 kandidatov.

Tudi v nabrežinski občini je bila včeraj vložena še ena lista za občinske volitve, in sicer socialdemokratska. PSI je vložila svojo listo, kot smo že objavili, predvčerajšnjim.

Z včerajšnjim dnem imamo tako pred seboj popolno sliko bližnjega političnega boja ter kako se bo ta razvijal v vsej svoji strankarski razčlenjenosti. Pri pokrajinskih volitvah bo sodelovalo 12 list. Na glasovnici bodo te liste označene v naslednjem redu: KPI, KD, PSDI, NSZ, PRI, Gibanje za neodvisnost (Marchesicheva skupina), PLI, PSI, MSI, PDI, SDZ in «Unione triestina» (Tolloyeva skupina).

Kar pa se tiče občinskih volitev v okoliških občinah je podoba takale:

V Miljah so bile predložene naslednje kandidatne liste: KPI, KD, PSDI, PRI, MSI, PSI.

Nabrežina: «Občinska lista», KD, PSDI, PSDI.

Dolina: «Občinska demokratična lista», PSI, SDZ, KD.

Zgonik: «Lista demokratične enotnosti», KD, SDZ.

Repentabor: «Enotna lista Repentabor», «Gospodarska lista» in «Neodvisna občinska lista».

Že včeraj popoldne se je sestala v sodni palači osrednja volilna komisija, ki je začela pregledovati vse vložene liste za pokrajinske volitve. Po zakonu bo morala komisija dokončati svoje delo danes. Osrednji volilni urad bo odprt do 19. ure zvečer, kjer se bodo predstavniki list lahko seznanili s sklepi komisije.

Danes opoldne se bo sestal na županstvu tudi stalni odbor za volilno premirje, ki je sestavljen iz predstavnikov vseh strank, razen Gibanja za neodvisnost.

—«»—

Volilni sestanki Neodvisne socialistične zveze

Danes ob 20. uri volilni sestanek na sedežu NSZ v Skedenjski ulici št. 122;

danes ob 20. uri volilni sestanek na sedežu NSZ v Dolini.

Jutri ob 20. uri volilni sestanek na sedežu sekcije NSZ na Kolonkovcu (bivši otroški vrtec).

Vabljeni vsi člani in simpatizerji.

Dr. Caidassi v Bruslju

Tržaška trgovinska zbornica sporoča, da je bilo v Bruslju 7. in 8. oktobra zasedanje stalne konference trgovinskih zbornic dežel, ki sodelujejo v Skupnem evropskem tržišču. Delegacijo zveze italijanskih zbornic je vodil predsednik te zveze inž. Stefano de Brin, v delegaciji pa je tudi sodeloval predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassi. Italijanska delegacija je predložila osnutka dveh resolucij: «Razvoj infrastruktur pri prometu držav SET» in «Problem gibanja kapitalov v SET». Tržaški predsednik trgovinske zbornice je imel med zasedanjem tudi vrsto stikov z raznimi predstavniki v zvezi z načrti gradnje avtostrad. Zagovarjal je načrte, da se zgradi avtostrada Trbiž - Palmanova, ki naj se priključi avtostradi Trst - Benetke, ki je sedaj v gradnji. Onstran meje se mora seveda ta avtostrada priključiti na avtostrajsko omrežje in nato na nemške ceste. Razpravljali so tudi o načinih mednarodnega finansiranja teh cest.

—«»—

Nova petrolejska ladja v arzenalu

Včeraj so pripeljali iz ladjedelnice CRDA v Tržiču petrolejsko ladjo «Maina Morazzo» v Tržaški arzenal, kjer so jo postavili v dok št. 3. Tam bodo na ladji izvršili zadnja dela ter bo 19.200-tonska petrolejska ladja lahko odplula v sobcto na preizkusno vožnjo. Predvidevajo, da jo bodo izročili 22. oktobra družbi «Navigazione mercantile» iz Genove.

Tovarna «Buton» v Žavljah

Družba «Buton» je podpisala pogodbo za nakup zemljišča v prosti coni žaveljskega industrijskega pristanišča, kjer bodo zgradili industrijsko podjetje za proizvodnjo destiliranih pijač. Predvidevajo, da bodo v kratkem pričeli z gradnjo. Družba je kupila 13.000 kvadratnih metrov zemljišča. To je druga družba, ki je po «Unicarta» sklenila kupiti zemljišče na področju prostega industrijskega pristanišča. Družba «Buton» bo proizvajala žgane pijače, vermute, sirupe in brezalkoholne pijače zase pa tudi na račun drugih. Vsa proizvodnja bo namenjena za izvoz v evropske države, proti Srednjemu vzhodu, Južni Afriki, Latinski Ameriki in Avstraliji

—«»—

Največja pošiljka avstrijskega papirja

Pred nekaj dnevi so prvič odposlali iz tržaškega pristanišča 5 tisoč ton avstrijskega papirja z isto ladjo. To je doslej sploh največja pošiljka avstrijskega papirja v neko prekomorsko deželo.

Na posebnem filmskem večeru so te dni na Dunaju predvajali barvni film o tej pošiljki, obenem pa so predvajali tudi nekaj barvnih filmov o tržaški gospodarski dejavnosti in pristaniškem prometu.

Včeraj v hotelu «Palace» v Portorožu

Začetek zasedanja mešane komisije za izvajanje videmskega sporazuma

Šef jugoslovanske delegacije Karel Forte ter šef italijanske delegacije Benedetto Fenzi v hallu hotela «Palace» v Portorožu, kjer se je popoldne začela plenarna seja stalne mešane komisije

V Portorožu se je včeraj popoldne sestala stalna mešana komisija za izvajanje videmskega sporazuma na svojem prvem plenarnem zasedanju, ki je trajalo do 18. ure. Po zasedanju je bilo izdano naslednje skupno uradno sporočilo:

«V Ljubljani se je začelo 9. zasedanje stalne mešane komisije za izvajanje videmskega sporazuma. Italijansko delegacijo vodi svetnik veleposlaništva Benedetto Fenzi, jugoslovansko pa pomočnik načelnika oddelka v zveznem tajništvu za notranje zadeve Karel Forte. Delovni sestanki komisije se nadaljujejo v Portorožu.

Stalna mešana komisija je na svoji prvi plenarni seji sprejela dnevni red zasedanja in določila vprašanja, ki jih bodo proučile podkomisije. Sestanki podkomisij se začnejo jutri.»

Zvedeli smo, da so člani stalne mešane komisije ob začetku plenarne seje z enominutnim molkom počastili spomin umrlega šefa italijanske delegacije Confalonierija. Nadalje se je tudi zvedelo, da so bile ustanovljene tri podkomisije, od katerih se bo ena ukvarjala z vprašanji avtobusnega prometa, druga z vprašanji pomorskega prometa, tretja pa z ostalimi vprašanji, ki so v pristojnosti komisije. Predvideva se, da bo stalna mešana komisija zaključila delo do srede prihodnjega tedna.

Po plenarnem zasedanju sta se obe delegaciji odpeljali v Koper, kjer sta se udeležili sprejema, ki ga je komisiji na čast priredilo predsedstvo okrajnega ljudskega odobora Koper.

—«»—

Proučevanje vprašanja uslužbencev bivše ZVU

Posebni odbor poslanske zbornice je zopet pričel proučevati načrte za dokončno urecitev vprašanja uslužbencev bivše ZVU, ki se vleče kot kurja črева. V Trstu pa je Sindikat uslužbencev bivše ZVU (Delavska zbornica CISL) obsodil namero Zveze uslužbencev bivše ZVU, da bi se obrnila na mednarodne forume za rešitev tega vprašanja.

Med razpravo o proračunu notranjega ministrstva pa je poslanec KPI Beltrame še enkrat poudaril nujnost, da je treba ustanoviti avtonomno deželo Furlanija-Julijska krajina.

—«»—

Mali tovornik trčil v avtobus sadje in zelenjava po cesti

Malo pred 8. uro se je 41-letni Bruno Micheli iz Ulice Boccaccio 9 vračal z motornim tovornikom, polnim sadja, povrtnine in zelenjave, z osrednjega zelenjadnega trga. Vozil je po Ul. Valdirivo, na križišču z Ul. Roma pa je trčil ob avtobus proge št. 30, ki je prišel z leve strani. Michelija je zaradi močnega sunka premetavalo v kabini. Čeprav se vozilo ni prevrnilo, so na cesto zleteli paradižniki, jabolka, solata itd.

Z rešilnim avtom so Michelija odpeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili tudi prvo zdravniško pomoč. Pobil se je namreč in opraskal po kolenu leve noge in po čelu. Zdraviti se bo moral dober teden.

—«»—

Huda nesreča delavca v ladjedelnici Sv. Marka

Na delu pri gradnji nove ladje v ladjedelnici Sv. Marka se je sinoči okrog polnoči hudo ponesrečil 48-letni Salvatore Perentin iz Ul. Delle Docce 15. Zgubil je ravnotežje in padel z ogrodja 13 metrov globoko. Pri tem si je nesrečnež zlomil levo nogo, pobil in ranil se je po čelu, obrazu in desni rami ter je zgubil spomin.

Ponesrečenca so nemudoma odpeljali z avtom podjetja v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Pravijo, da bo okreval v dveh mesecih, če ne bodo nastale komplikacije.

Slovensko gledališče v Trstu

V soboto, 15. oktobra ob 21. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»
V nedeljo, 16. oktobra ob 17. uri v Zadružnem domu na Kontovelu
V torek, 18. oktobra ob 20.30 v kino dvorani v Škednju
V nedeljo, 23. oktobra ob 20. uri v kino dvorani v Križu

«Glasbena skrinjica»
GEORG KAISER

Ob 25. obletnici poroke
IVANKE in FRANCA RESINOVIC
jima hčerka Silva izreka prisrčna voščila in jima želi še mnogo let skupnega nadaljnjega življenja.

IZLETI

IZLETI SPDT

Izlet na Platak in na hrvatski Snježnik se ne bo vršil iz raznih razlogov.

Dne 13. novembra priredi SPDT izlet v Idrijo z ogledom rudnika. Na povratku planinsko martinovanje v Divači.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. oktobra se je rodilo v Trstu 7 otrok, umrlo je 5 oseb, porok je bilo 5.

POROČILI SO SE: podjetnik Salvatore Vaglica in šivilja Bruna Lussetich, slaščičar Amedeo Papagno in gospodinja Emilia Demerk, delavec Giuseppe Loconte in frizerka Evelina Pulin, trgovec Giovanni Mizzi in gospodinja Elvira Fornasieri, ladijski natakar Bruno Zollia in vezilja Lucia Pratico.

UMRLI SO: 68-letna Giuseppina Sorsa vd. Settimo, 62-letni Galliano Capatto, 90-letna Alice Gentilomo, 91-letni Giuseppe Buzan, 55-letni Mario Požru.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Davanzo, Ul. Bernini 4; Giusti, Furlanska cesta 7 (Greta); Millo, Ul. Buonarroti 11; Mizzan, Trg Venezia 2; Tamaro-Neri, Ul. Dante 7.

—«»—

Opozorilo volivcem

Ker se je na prejšnjih volitvah zgodilo več primerov, da so bili volivci prikrajšani za svoje pravice, ker niso razpolagali z veljavnimi osebnimi dokumenti, je potrebno, da si vsak volilni upravičenec pravočasno poskrbi veljavne dokumente. Kdor poseduje samo osebno izkaznico in je ta zastarela, ali pa zelo pokvarjena, naj jo takoj obnovi, in sicer v uradu v Ul. Malcanton 3, če je bila izdana od tržaške občine, ali pa na svojem županstvu, če je bila izdana od okoliških občin. Vse izkaznice, ki so bile izdane pred 5. novembrom 1954, so zastarele ter ne pridejo v poštev pri prihodnjih volitvah

V nedeljo 16. oktobra bo na stadionu 1. maj prvi «Mladinski dan», na katerem se bo s tržaško mladino zbrala mladina iz Koroške, Slovenske Benečije in Goriške. Prišli bodo kot gostje tudi mladinci iz Nove Gorice in Kopra.

Dopoldne od 9. ure dalje bodo sportna srečanja v odbojki, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško.

Popoldne bo ob 14. uri nogometna tekma med Tržačani in Goričani, slede pozdravi gostov in kulturni spored.

Dan se zaključi s plesom in petjem.

Na vse prireditve so vabljeni, da se udeleže v obilnem številu mladinci in mladinke, pridejo pa naj tudi odrasli in starejši, ki bodo dobrodošli gostje.

KINO

Fenice 16.00 «Veter z juga», Renato Salvatori, Claudia Cardinale. Prepovedano mladini.
Excelsior 16.00 «Stanovanje», Jack Lemmon, Shirley Mac Laine, Fred Mac Murray.
Filodrammatico 16.00 «Mlin kamnitih žensk». Film grozote. Sonja Gabel. Prepovedano mladini.
Grattacielo 15.30 «Rocco in njegovi bratje». Film Luchina Viscontija.
Supercinema 16.00 «Sestanek v Ischiji», Domenico Modugno, Antonella Lualdi. Eastmancolor.
Alabarda 16.30 «Kraj jagoda». Film Igemarja Bergmana. Nagrajen v Berlinu.
Aurora 16.30 «Za dolar strahu».
Capitol 16.00 «Rdeče ustnice», Jeanne Valerie, Gabriele Ferzetti in Giorgio Albertazzi.
Garibaldi 16.30 «Hudičev sadež», technicolor, Alan Ladd.
Cristallo 16.00 «Heraklejeve ptice», Silva Koscina.
Impero 16.00 «Pohujšanje pod soncem», technicolor, Sandra Dee. Zadnji dan.
Italia 16.30 «Joselito», technicolor. Joselito.
Massimo 16.30 «Notorious», Ingrid Bergman, Cary Grant.
Moderno 16.00 «Tarzan in ženska leopard», Johnny Weissmuller, Brenda Joyce.
Astoria (bivši San Marco) 16.00 «Kralj barbarov», technicolor, Jeff Chandler, Ludmila Tcherina.
Astra 16.30 «Od tu do večnosti».
Vittorio Veneto 16.00 «Odvetnikova priča». Policijski film.
Marconi 16.00 «Jovanka in drugi», Silvana Mangano, Carlo Gravina. Zadnji dan.
Savona 16.00 «Maigret in pritisk». Saint Fiacre», Jean Gabin.
Ideale 16.00 «Zadnji cara», technicolor, Gianna Maria Canale.
Odeon 16.00 «Judita in Holofernes», technicolor, Massimo Girotti.

STE VIDELI NOVE TELEVIZORJE pri Radio Trevisan ULICA S. NICOLO 21

MALI OGLASI

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Ginnastisti 20, prodaja gospodinjskih električne predmete — štedilnike na drva, premog, plin, elektriko, — trajno goreče peči, aparate ter na plin in elektriko. Ugodne cene pri plačilu. Postrežba tudi na dom. — Tel. 29-041.

14-15-LETNEGA VAJENCA za mehanika in za šoferja iče tvrdka Kanobel, Via dell'Istria 18/1 št. 18, tel. 90-812.

SOŽALJE

Ob tragični smrti Rafaela Kjurmana izreka Zveza pacijentov Tržaškega ozemlja svoje globoko prizadeti družini svoje globoke sožalje. Sožalju se pridružuje tudi uprava in uredništvo Primorskega dnevnika.

SOŽALJE

Ob smrti tovariša Aloisa Kjurmana izreka NSZ njegovim sorodnikom globoko sožalje.

Kruta usoda je pretrgala prerano do življenje našega dragega

Rafaela Kjurmana

Spremili ga bomo k zadnjemu počitku danes ob 15.30 iz pred mrtvašnice glavne bolnišnice.

ŽENA, MATI, OČE, SESTRA IN OSTALO SORODSTVO

Trst - Dekani, 13. oktobra 1960

Nove hiše INA-Casa niso vseljive zaradi pomanjkanja dohodnih cest

Gre za 355 stanovanj, ki so bila dograjena že julija meseca, nekatera pa že v začetku leta

Komisija za dodeljevanje stanovanj je pred dnevi določila končni seznam družin, ki se bodo vselile v nove stanovanjske hiše na Kjadinu, katere je zgradila INA-Casa. Zadnje izmed stanovanjskih hiš so dogradili že julija meseca, nekatere pa že v začetku leta. Kljub temu pa še niso vseljive, ker niso med njimi niti zgrajene poti, tako da ni mogoč dohod niti ni Acegat poskrbel za razne napeljave. O kaki šoli in vrtcu za otroke tega naselja pa sploh ni govora.

Pri tem gre za dvojno škodo, in sicer javno in zasebno. Ustanova bi lahko že več mesecev prejemala najemnino za hiše, ki niso oddane v odkup, najemniki pa stanujejo v neprimernih stanovanjih ali pa jim grozi sodni izgon iz njih, tako da bodo morali še na cesto, preden se bodo mogli morda do konca leta vseliti v nova stanovanja, ki jih že več mesecev čakajo.

Pri tem pa ne mara biti nihče kriv za zamudo. INA-Casa se sklicuje na občino, ki je v njegovem imenu zidala hiše, občina pa na INA-Casa in na razne višje organe, ki bi morali odobriti načrte za zunanja dela v naselju, v katerem je že dograjenih vseh 65 hiš s 355 stanovanji INA-Casa in kjer bodo kmalu dokončali 5 hiš s 47 stanovanji, katera zida IACP na račun jeklarske in premogovne skupnosti.

Če bi bili vsaj zravnali zemljišče, na katerem stoje hiše! Toda ponekod zapirajo dohode prave gomile zemlje, ki jo bo treba še zravnati, kajti drugače ne bodo mogli stanovalci niti v hiše. Kot smo omenili, je za vse to kriva pravzaprav običajna birokracija. Dolgo je trajalo, preden so sploh odobrili načrte za zunanjo ureditev naselja in šele v avgustu je občina prejela dokončne odobrene načrte, pred dvajsetimi dnevi pa so začeli graditi prvo notranjo cesto naselja. Vse delo pa se bo zavleklo do konca leta. Občina prti pri tem odgovornosi ustanovi INA-Casa ali višjim uradom.

Tudi vodstvo Acegata odvrača vsako odgovornost za zamudo in pravi, da ima že več mesecev v skladiščih vse potrebni material za napeljavo vode, plina in elektrike ter za javno razsvetljavo. Toda preden ne bo izravnano zemljišče, ne more polagati potrebnih kablov. Vse je zelo podobno stari zgodbi o Ponciju in Pilatu, škodo trpe pa predvsem prizadete družine. Kot smo že večkrat pisali, pa bo treba poskrbeti tudi za podaljšanje ceste iz Rocola in za okrepitev prometnih zvez ter za javne naprave in ustanove, kot so šola, vrtec, občinska izpostava, igrišča itd.

Na stanovanjskem področju je precej važna vest, da bo IACP nekoliko znižal najemnine v občinskih in drugih hišah javnih ustanov, katere upravlja. Za to stvar se je še posebno zanimalo združenje stanovanjskih upravičencev in doseglo, da je moralo ministrstvo za javna dela izdati okrožnico, po kateri se mora končno uveljaviti zakon, ki določa, da se te najemnine plačujejo po določenem odstotku vseh gradbenih stroškov. Tukajšnje vodstvo IACP pa se hoče nekam izgoniti točnemu izvajanju okrožnice, češ da je treba prišteti k osnovi za določanje najemnine tudi razne stroške, ki se tičejo varstva hiš, uporabe električnega toka itd. Na ta način naj bi se sedanje najemnine znižale samo za 0.09 odstotka,

Svoj čas se je tudi govorilo, da bo vodstvo IACP uredilo nekatere neskladnosti. Dogaja ne namreč, da sta se po mnogih letih družinska sestava ali dohodek raznih družin spremenila, tako da imajo drugod lastna stanovanja, ki jih dajejo v najem, ali pa mnogo več zaslužijo, kot je predvideno za najemnike ljudskih hiš. V ta namen bi nekatera stanovanja izmenjali ali pa jih sedanjim najemnikom odvzeli, ker pomeni bivanje v njih pravo špekulacijo. Stvar pa je sedaj nekam zaspala; mogoče zaradi volitev, ker je pač vodstvo IACP v rokah ljudi oziroma strank, ki nam vedrijo in oblačijo. Vsekakor bi bilo v nekaterih primerih pravično, da res premožne stanovalce izselilo, kajti ljudske hiše se gradijo za nepremožne. Toda pri tem se je treba ravnati po pravičnih kriterijih in ne sme biti nobenih privilegijev.

IACP je pred nedavnim dodelil 100 milijonov za izredna vzdrževalna dela svojih hiš. Tako bodo predvsem na novo ometali in popleskali razne hiše v ulicah Schiaparelli, Manunzio, Meucci in Machlig ter popravili strehe hiš na Elizejskih poljanah. V načrtu imajo tudi prenovitev stranovanj zlasti glede higienskih naprav. Prve naj bi prišle na vrsto hiše na Skolietu.

Sestanek izvršnega odbora Slovenskega gosp. združenja

Priprave za občni zbor ki bo v nedeljo 23. oktobra

Obširna razprava o tajniškem poročilu, ki bo podano na občnem zboru

Včeraj se je sestal izvršni odbor Slovenskega gospodarskega združenja, ki je podrobno razpravljal o pripravah za občni zbor združenja, ki bo v nedeljo 23. oktobra v dvorani tržaške trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò 7. Člani odbora so obširno govorili o tajniškem poročilu, ki naj obsega oceno splošnega tržaškega gospodarskega položaja in istočasno prikaže napore združenja za uveljavitev slovenskih narodnostnih pravic. Člani odbora so bili soglasno mnenja, da se je gospodarski položaj občutno poslabšal in da se mora ta ugotovitev tudi konkretno odraziti v poročilu. Obširno so tudi govorili o številnih vlogah, da se doseže pravično zastopstvo Slovencev v raznih uradih in ustanovah in med njimi v prvi vrsti v tržaški trgovinski zbornici.

Med razpravo so sklenili poslati stalni mešani komisiji o videmskem sporazumu, ki sedaj zaseda v Portorožu, pismeni predlog, da naj se odstranijo razne cone za prehode čez mejo in da naj skušajo upoštevati vrsto drugih predlogov.

Podrobneje je bilo tudi govora o neposrednem delovanju združenja in se je tako ugotovilo, da je združenje v zadnjih dveh letih napredovalo, kar zlasti prihaja do izraza v povečanem številu članstva, kateremu je združenje nudilo v številnih primerih stvarno oporo in pomoč. Člani odbora so poudarili, da davčni vijak vedno huje priteska in da je občutno bolj privit pri nas kot v drugih pokrajinah. V ta namen je združenje že pismeno interveniralo pri pristojnih krogih in bodo o tem važnem vprašanju razpravljali tudi na občnem zboru.

Na seji izvršnega odbora so nato razpravljali tudi o nekaterih drugih pobudah in o nekaterih notranjih vprašanjih delovanja Slovenskega gospodarskega združenja.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

Iz sodnih dvoran

Potrjena obsodba upravnika zaradi namernega stečaja

Prikril ali prisvojil si je nad 79 milijonov lir

Pred prizivnim sodiščem, ki mu predseduje dr. Nardi, se je moral zagovarjati včeraj 44-letni Vittorio Schifflin iz Ulice Romagna 34, katerega so dolžili namernega stečaja, neurejenega knjigovodstva ter goljufije v škodo finančne uprave.

Vittorio Schifflin je bil vrsto let administrator trgovske družbe Fonda in Commisso, katere stečaj so sodno proglasili 24. oktobra 1957. leta. Obtožnica je dolžila Schifflina, da je namerno prikril ali si prisvojil 79 milijonov 495 tisoč 945 lir, ki jih je dobil pri tvrdki «Francesco Parisi» na račun svoje družbe. Družba Fonda in Commisso je bila svoj čas zelo solidna, toda po zadnji vojni je začela počasi propadati. Posebno od 1950. leta naprej, so vsako leto zabeležili večji primanjkljaj. Toda ta okoliščina bi sama zase še ne pripeljala družbe v stečaj, če ne bi odgovorne oblasti zasledile neke preobčutno velike razlike med bilancama za 1955. in 1956. leto. Preiskava je ugotovila, da je bila bilanca za 1955. leto površno izdelana ter da je prikrivala razne nerednosti. Na podlagi teh ugotovitev so kasneje, in sicer 1957. leta, proglasili stečaj družbe.

Kazensko sodišče je obsodilo 28. marca letošnjega leta obtoženca na dve leti, 7 mesecev in 27 dni zapora. Dve leti sta bili pomiloščeni, a 7 mesecev je Schifflin že presedel v preiskovalnem zaporu. Zato so ga spustili na svobodo. Prizivno sodišče je včeraj potrdilo prejšnjo razsodbo.

Pred istimi sodniki so se zagovarjali tudi 62-letni Ferruccio Cedolini iz Tolmeča, 55-letni Giorgio Plozzer iz Spodnjega Saurisa ter 58-letni Tobija Plozzer iz Zgornjega Saurisa.

Cedolini je bil predsednik zadruge «Cooperativa carnica» iz Tolmeča. Obtožen je bil, da so po njegovem ukazu prepeljali 1.861 kg semenskega olja, ne da bi si za prevoz preskrbeli potrebne listine. Giorgia Plozzerja, predsednika zadruge «Cooperative di consumo e produzione di Saurisa», in Tobijo Plozzerja, tajnika iste zadruge, pa so obtožili, da nista prijavila finančnim oblastem (UTIF) vskladiščenja 14.398 kg semenskega olja, da nista vodila pravilnega knjigovodstva ter da sta prepeljala 102 kg semenskega olja, ne da bi si preskrbela potrebne listine.

10. maja letošnjega leta je kazensko sodišče v Tolmeču oprostilo vse tri obtožence, češ da njim pripisana dejanja niso kazniva. Proti razsodbi sodišča je vložil priziv državni tožilec.

Na včerajšnji razpravi pred prizivnim sodiščem je tožilec Santanastaso zahteval 1.872.000 lir globe za vsakega Plozzerja. Plačati bi morala tudi po 13 tisoč 500 lir za prevažanje olja. Za Cedolina pa je državni tožilec zahteval 240.000 lir globe zaradi prevažanja olja.

Prizivno sodišče je spremenilo prejšnjo razsodbo v toliko, da je obsodilo Giorgia Plozzerja na 8.840 lir globe zaradi prevoza olja.

Vojaški žargon Krščanske demokracije

V beneškem «Gazzettinu» je neki novinar pred kratkim zapisal, da bo skušala Krščanska demokracija na Tržaškem razbiti obkolitev Trsta in zavzeti nove položaje. Gre za čisto vojaško izražanje, ki se stranki, katera se sklicuje na krščanska načela, kaj malo prilega, razen če ne misli na kakšno «sveto vojno». Toda v tem primeru gre za Slovence, ki so vsem italijanskim šovinistom na poti, saj so že 13 stoletij živa priča, da je tu slovensko etnično ozemlje.

Ravno zato že vsa povojna leta naseljujejo po tržaški okolici, zlasti pa v nabrežinski občini, istrske begunce in naselnike iz notranjosti države, da bi potisnili domače ljudstvo v manjšino. Tu gre za očitno raznarodovalno politiko, ki jo besede novinarja potrjujejo; toda tukajšnja Krščanska demokracija noče imenovati stvari z njihovim pravim imenom in govori o nujnosti «okrepitve demokracije». To geslo širi po Nabrežini, sedaj pa še celo po zgoniški občini.

Že pred dnevi je agencija «Italia» napovedala, da bo KD nastopila s štirimi kandidati v zgoniški občini, in sicer iz dveh razlogov: «prvič zato, da so listo KD vztrajno zahtevali njeni pripadniki v tej občini; drugič iz prepričanja, da prisotnost te liste samo krepi demokracijo občinske uprave». Agencija pa potem dodaja, da ima prisotnost demokristjanske liste v Zgoniku predvsem moralen pomen, da bi omajala tla komunistom. Nadalje da daje lista prekrižanega ščita možnost večje izbire volivcem iz Zgonika, Saleža in proseške postaje. Predvsem gre za tiste volivce, ki ne mislijo dati svojega glasu ne eni ne drugi slovenski stranki, še bolj pa za tiste, ki jim obe stranki ne jamčita dovolj za svobodno in demokratsko upravljanje.

Končno pravi agencija, da je nosilec liste načelnik proseške postaje in dva železničarja ter neka učiteljica ter da se KD predstavlja brez kakršnekoli demagogije.

Le kako misli KD «krepiti demokracijo» (tudi če bi res imela tako dobre namene, česar pa nihče ne verjame) ko pa velja za zgoniško občino večinski sistem in njeni kandidati sploh ne bodo izvoljeni niti v opozicijo, ker stranka, tretja po številu glasov, sploh ni zastopana v občinskem svetu. Zato se bo pač morala klavrno zadovoljiti z «moralnim pomenom» svojega donkihotskega nastopa v borbi proti izmišljenim strahovom. Zgoniški občani namreč res niso doslej čakali na nenaprošene nauke demokristjanov in so znali demokratično upravljati občino brez njih. Zato je tudi njihovo upanje, da jim bodo dali domači volivci glasove, popolnoma prazno.

Sumljiva sramežljivost

Tržaški italijanski desničarski dnevnik vedno bolj podpira fašiste ter jih hoče prikazati kot nekake «patriote» ali kot ljudi z močnimi nacionalnimi čustvi. Tudi včeraj je v svojem poročilu iz Rima pisal o «patriotskih» manifestacijah in demonstracijah proti Avstriji v odgovor na demonstracije v Innsbrucku. Pri tem je sramežljivo zamolčal, da je šlo za demonstracije fašistov.

Milanski dnevnik «Il Giorno» piše, da je predvčerajšnjim demonstriralo v Rimu nekaj stotin dijakov in študentov, ki so res vzklikali «Italia! Italia!», a tudi vpili «viva il duce!» ter celo sežgali avstrijsko zastavo. Te golobradce pa sta vodila fašistična poslanca in znana razgrajača Giuseppe Gonella in Giulio Caradonna, ki sta jim držala tudi govor, kakor da bi imeli fašisti sploh kakšno moralno pravico govoriti o Južni Tirolski, ko pa so jo že leta 1943 odstopili Hitlerju ter skupno z SS-ovci lovili, zapirali, mučili in ubijali tamkajšnje antifašiste.

Le zakaj je tržaško glasilo tako zatajilo te tako priljubljene fašistične sile ter prikazalo vso manifestacijo kot patriotično? Kaj se teh mladih sil, ki so up desničarjev, sramuje?

Kino na Opčinah

predvaja danes 13. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

«Nagi kot jih je bog ustvaril»

(Nudi come Dio li creò)

Igra MARISA ALLASIO

Namesto črtice **Mikula Letič:**

NE OBUPUJMO!

(Tolažba ob zasedanju Glavne skupščine OZN)

V New Yorku buči govorniški veletok, penijo se razburkani valovi mednarodne retorike in ledena burja hladne vojne žvižga okrog ušes delegatov. Svet se s strahom vprašuje: Kaj bo, kaj bo?

Jaz pravim: Nič ne bo! Vse se bo poleglo. Zdrav razum bo zmagal; kajti tega je v izobilju na Vzhodu in na Zahodu. Dokažeta naj to naslednji dve zgodbici:

***

Ribič Tom Dudley je imel ličnо hišico na skrajni južni obali polotoka Floride; zraven hišice prijazen vrtec, v malem pristanišču pa trdno barko, dobro opremljeno z vsemi ribiškimi potrebščinami.

Tom Dudley je bil zdrav in krepak; vedno nebo in toplo sonce se mu je v blagem podnebju stalno smejalo; ribolov je bil bogat; na vrtu je sadje in sočivje bujno uspevalo; lahko bi rekli, da bi bil Tom Dudley srečen, če...

Ta usodni «če» je predstavljala njegova žena Lana, brhka in mlada sicer, ampak jezična in prepirljiva in sitna. Američanke so svetovno znane kot oblastne in nasilne. To jim je ostalo iz osemnajstega stoletja, ko so bile v Ameriki ženske bolj redke in so jim možje vse dovoljevali in odpuščali. Energična Lana Dudley se je krepko držala te zgodovinske tradicije; bila je stoodstotna Američanka. Lahko rečemo celo: Sto petdesetodstotna.

Nekega jutra je imel Tom Dudley posebno obilen ribolov. Polno barko je privezal v pristanišču. Ves žareč je hitel domov in položil pred svojo Lano dve mogočni kosari, zvrhani debelih jegulj, ki so se živahno zvijale.

Toda nemesto pričakovane pohvale je zagrmelo Lanino vpitje:

— Že spet jegulje! Same jegulje. Že dva tedna nič drugega kot jegulje. Do grla sem jih sita. Da ravno jaz moram kaj takega doživljati! Oh, zakaj me ni raje kap zadela tisti dan, ko sem privolila, da bom tvoja žena! Ali morje nima drugih rib kot samo jegulje? Lep ribič ni! Ničvrednež, nesposobna neroda, tepec, šema!

Tomu Dudleyu je zavrela kri. Dovolj mu je bilo tega žaljenja, ki ga mora poslušati že leto in dan. Ker ni bilo druge stvari pri roki, je pograbil debel šop zvijajočih se jegulj in začel neusmiljeno mlatiti po ženi. Ta se je zgrudila, kri ji je udarila iz nosa in ust, onesvestila se je. Toda Tom Dudley je slepo udrihal, dokler ni zmanjkalo sape njemu in jeguljam...

Po desetih dneh zdravljenja je žena tožila. Tom Dudley je moral pred sodnika. Mirno in stvarno je opisal svoje težave in dolgoletno kalvarijo, ki jo je imel z ženo. Mera je bila pač polna in zgodilo se je, kar se je zgodilo.

Sodnik je dobrohotno dejal:

— Vse to je razumljivo, toda...

Tedaj je vzkipela žena Lana Dudley in zavreščala:

— Kaj je razumljivo? Nič ni razumljivo! Lep sodnik bi! Zdaj bi najbrž morala še pokleniti pred možem, ki me je tako nečloveško zmrcvaril! Hvala lepa za tako pravico...

Dolgo je trajalo, da so Lano Dudley pomirili. Med obdobjem, ki je prisostvovalo razpravi, je završalo. Vsi so razumeli in obžalovali usodnega Toma Dudleya. Oprostilna sodba je bila v zraku.

Tomov zagovornik se je pametno omejil le na nekoliko stavkov:

— Z lastnimi očmi ste videli in z lastnimi ušesi ste slišali, kakšen križ mora nositi moj klient skozi življenje. Jasno je, da je Tom Dudley ravnal v položaju morelnega silobrana (kaj si drega ne izmislijo brihtne odvokatske glavice!), in zato predlagam oprostilno sodbo.

Med občinstvom se je oglasilo pritrdilno mrmranje.

— Mir! — je zaklical sodnik ter vstal in razglasil sodbo:

— V imenu zakona! Obtoženi Tom Dudley je spoznan za krivega, ker je svojo ženo Lano Dudley pretepal z živimi jeguljami in s tem zagrešil — zločin trpinčenja živali.

***

Feodor Iljič Patjuškin je sedel pri vodki s prijateljem Trifunom Mihajlovičem Malenčukom in udrihal po neredu in nezdravih razmerah v tovarni, kjer je bil zaposlen.

Trifun Mihajlovič Malenčuk je pomirjevalno omenil:

— Potrpi, Feodor Iljič! Imaš odličnega obratovodjo Vasilija Timotejeviča Zabitina. Ta bo gotovo napravil red.

— Ti se šališ, bratec! — je vzkliknil Feodor Iljič. — Ta Vasilij Timotejevič Zabitin je ravno ta pravi! Saj ne zna niti šteti do deset!

Ta pogovor ni ostal tajen. Zvedel je zanj prizadeti Vasilij Timotejevič Zabitin in tožil.

Pred tričlanskim sodniškim zborom je obtoženi Feodor Iljič Patjuškin priznal dejanje, toda v svojo obrambo je ponudil dokaz resnice, češ, da obratovodja Vasilij Timotejevič Zabitin res ne zna šteti do deset.

Poklican je bil Vasilij Timotejevič Zabitin in predsednik ga je pozval, naj glasno šteje do deset.

Vasilij Timotejevič je korajžno začel. Do sedem je šlo gladko, potem se je zataknilo; sledilo je še število devet — in konec.

Izkazalo se je, da Vasilij Timotejevič Zabitin res ni znal šteti do deset. Med občinstvom se je dvignilo zamolklo hihitanje, oprostilna sodba je bila na dlani.

Tedaj se je dvignil zagovornik Feodora Iljiča:

— Menim, da je dokaz resnice popolnoma uspel in predlagam, da se moj klient Feodor Iljič Ptjuškin oprosti.

Po kratkem posvetovanju so se sodniki vrnili v dvorano in predsednik je razglasil sodbo:

— V imenu ljudstva! Obtoženi Feodor Iljič Patjuškin je spoznan za krivega, ker je glede obratovodje Vasilija Timotejeviča Zabitina govoril, da ne zna šteti do deset, ter je s tem zagrešil — zločin izdaje uradne tajnosti.

***

Torej: Kvišku srca! Modri in pravični sodniki niso izumrli. Zmagal bo zdrav razum, ki ga ne manjka ne na Zapadu ne na Vzhodu. Ne obupujmo!

Mihec in Jakec

— Jakec, dejmi ti meni povedat, kaku je s temi volitvami! So tajne al niso tajne? Al so tajne zdej jen anbot niso ble, al tudi zdej niso tajne jen riščiraš, de boš šou u p'ku, če ne voleš demokristjanou?

— Pej zakej prašavaš? Kej ne znaš, de so tajne, de greš u kabino, kamer ke te nobeden ne vide jen preštrikaš kar češ jen nobeden te neč ne more.

— Znaš, uni dan sm poslišau Selbata, ke je govoru po televižjoni jen uan je reku, de tisto, ke so anbot rekli de pr volitveh Buh te vide, ma Stalin ne, de ne vela več. Alora če reč, de do zdej volitve niso ble tajne jen — be reku jest — demokristjani so do zdej dobili pr volitvah po slepariji, zatu ke niso ble tajne jen so ledje volili u strahi za njeh, de ne be šli u p'ku. Jen be reku, de zdej, ke so volitve res tajne de bojo demokristjani zgebili, zatu ke bo dosti ledi volilo proti njem zatu ke se ne bojo več bali hudiča, ku do zdej. Zmiram, če je res, ku je reku Selba.

— Jest rečem, de se je Selba namalo zaletu jen de mu je nabrž vre žou; jen tudi be reku, de jeh bo zastran tega še slišau. Zatu ke na to vižo se demokristjani odrečejo anga velicga prjatla, ke jem pomaga pr volitvah. Jest sm prou gvišen, de bojo tudi zdej strašli ledi ses p'klam, če ne be teli volet demokristjanou. Posebno ženice bojo forte u strahi.

— Ja, uani znajo forte lepu govort jen se forte martrajo, de be ledje pozabli jen ne vidli, kašne jeh kuhajo njeh ledje. Ku —denmo reč — tisto od tistga sanatorja od tistga patra, ke je znou zmamet z ledi kej jest znam kolko miljard jen pole ponucau tolko dnarja, ke nobeden ne zna kaku.

— Ma tistga pej nanka ne oblubejo, de bojo prepovedali stranko od fašistou. Uani, ke so tašni demokrati. Jen lepu pestijo, de fašisti delajo demoštracjone za vojsko jen proti Jugoslaviji.

— Jen tolko škandalou ke so vre pomečkali, samo zatu, ke so bli zraven glih njeh ledje. Kej misleš, tudi tiste zelene balete bojo vse pomašili.

— Kej si reku — zelene balete? Pej kej je tu?

— Znaš, tu je bla una klapa velikeh gospudou ke so jemeli u nekšneh vilah tam ukuli Brešje ane mlade fantiče jen delali ž nimi vse sort porkarije, ke mi nanke se ne moremo mislet. Ma bojo vse pomečkali, ku zmiram.

— Sej, kar jem ne paša, ne najdejo ven. Tudi od tiste bombe, ke so jo nastauli Glasbeni Matici ne bojo nikoli neč najdli. Ma reči ti kej bol po domače proti governi pej te bojo preci jemeli jen se boš mogu zagovarjat za kašen vilipendjo

— E, dragi moj, zmiram se gre samo za oblast! Tisti ke komendira, tisti jema tudi dnar jen dela kar če. Jen taku zdej be radi demokristjani radi komendirali tudi po slovenskeh komuneh jen pousod postaulajo tudi svoje lište jen mamejo voliuce, de be volili za njeh, zatu ke računajo, de so Slovenci zabiti jen de bojo volili njeh Jen pole de ne be Slovenci jemeli besede nanka u svojeh vaseh. Ke u Trsti taku morejo vre moučat.

— Ma, znaš kej rečem jest? Jem ne bo ratalo.

Afriški visokošolci na študiju v Ljubljani

«Slovenski» Arabci in črnci

«Govorim samo slovenski, prosim, sem Arabec!» - «Živel Joma Kenyatta - voditelj Mau-Mau»
V swahilščini, ljubim te - mimi nakupenda, svoboda - uhuru - Alžirec o zmagi osvobodilne borbe

V Ljubljani študira več desetin študentov iz Afrike in Azije. «Ko se vrnem v Tanganjiko, bom odnesel s seboj najdražji spomin na to prijazno deželo — znal bom slovenski», je dejal mladi črnec Festo Machera.

Alžirca Rašida (lahko bi ga imenoval tudi Said, Mohamed ali kakorkoli že) sem to pot prvič videl, medtem ko so ostali trije moji stari znanci. Samira, Allana in Festa sem bil namreč spoznal že 1. maja v neki ljubljanski kavarni. Samir je Arabec iz Gaze, Allan in Festo sta črnca iz Kenije, oziroma Tanganjike, Rašid pa je sin Kabilije, gorate in nemirne pokrajine v Alžiriji. Štirje mladi ljudje, ki jim bo Ljubljana vse do diplome nadomestovala njihovo afriško domačijo ali pa velemestni trušč Londona ali Pariza.

Allan in Festo sta bila tedaj komaj štirinajst dni v Ljubljani, Rašid malo več, Samir pa je že Ljubljančan in tudi slovenščina mu imenitno teče. Zaradi njegovega nekoliko temnejšega obraza ga marsikdo prišteje Makedoncem. Ko ga je nekdo ogovoril v srbščini, je Samir gladko rekel: «Govorim samo slovenski, prosim, sem Arabec.» To je sprožilo mojo pozornost in tako smo se spoznali. Pri kozarcu in odkriti besedi smo kmalu postali prijatelji. Še nismo prišli kaki stvari do konca, ko se je že utrnila nova misel. Drug od drugega smo zvedeli mnogo zanimivega. Zaradi obeh črncev smo govorili angleško. Zaradi Rašida francosko, Arabca sta med seboj kramljala po arabsko, črnca spet v jeziku swahili, vsi skupaj smo nazdravljali po slovensko. Obšlo me je ginljivo veselo občutje, ko je črni brat izpod Ekvatorja oblikoval prve slovenske besede. Hkrati sta me preblisnili dve stvari: prizor iz Pahorjeve knjige Nomadi brez oaze, ko vojak Leban prodira v arabsko dušo in se uči arabskih besed, in pa tista bedasta in zlobna izjava bivšega tržaškega župana na temo slovenščine - Mau-mau...

Sedemindvajsetletni Samir Sajeg študira ekonomijo in je prve izpite opravil v angleščini. Njegova družina sedaj živi v Kairu (El Kahira). Pokazal mi je slike svojih lepih sestra, Nadžide in Mari in brata častnika. Čudilo me je ime Mari, pa mi je postalo jasno, ko je rekel, da je pravoslavec in da torej pripada tisti dvajsetini Arabcev, ki niso muslimani, temveč kristjani.

V Ljubljani je že več kot leto dni, slovensko se lepo izraža in pravi, da si bo tudi ženo poiskal pri nas, ampak ne v Ljubljani, pravi, kje na deželi, morebiti kje na Primorskem.

Festo Mačera je doma iz glavnega mesta Tanganjike. Ima enaindvajset let in se je lotil študija medicine. Njegove svetle živahne oči in blesk smejočih se zob hitro osvojita simpatije tistih, ki ga srečajo. V nasprotju s stasitim Samirom je v njem nekaj otroško prisrčnega. Mora že biti njegovo pleme zelo harmonično razvito in plemenitih potez. Govoril mi je o svojih štirih sestrah in bratih, o šolanju, o očetu, ki ga je poslal v svet, da iz Evrope prinese doktorsko diplomo. Slikal mi je idilo na očetovi kmetiji na afriški planoti tam doli za Abesinijo, južno od ekvatorja in Kilimandžara. Pri njih uspeva kar vse skupaj: trta, tobak in kava, ki ji pravijo *kahava*. Nazadnje mi je še rekel, da je pri njih dobro podnebje, skoraj kot v lepih dnevih pri nas, da nekateri Evropejci zmotno mislijo, da so oni črni zaradi hudega sonca. in da mu bo slovenščina najdražji spomin na našo prijazno deželo.

Allan Angote je rodoljub iz Kenije, in zelo ceni slavnega afriškega voditelja Joma Kenyatta. Moral sem z njem nazdraviti «Živio Jomo Kenyatta!» Ta voditelj gibanja je še zmeraj v neke vrste ujetništvu). Allan je bil že v Londonu, sedaj študira v Ljubljani ekonomijo in mu je v Jugoslaviji silno všeč. Sel bo baje tudi v Rusijo, da spozna sovjetsko življenje.

Črnska fanta sta govorila med seboj v jeziku swahili, ki ga uporabljajo (posamezni narodi in plemena govorijo namreč svoje posebne jezike ali narečja) v Keniji, Tanganjiki, Ugandi, Njassi ter še v kakšni afriški deželi. V tem jeziku, ki je lepo zvočen in tudi pripraven za pisavo v poenostavljem angleškem pravopisu, se Afričani najbolje sporazumejo. Za primer zvočnosti samo en stavek. Ljubim te se v swahilščini reče *Mimi nekupenda*. V notesu imam zapisano najvažnejšo besedo v jeziku swahili: svoboda. Festo mi je takole zapisal UHURU — FREEDOM OR LIBERTY.

Samir, ki je kot nekak starosta tujih študentov, najbolje pozna njihovo življenje v Ljubljani. Lani je bilo tam 11 Arabcev iz raznih dežel, bili so 4 črnci iz Afrike (Nigerija, Tanganjika, Kenija) in študiralo je tudi 6 Indonezijcev. Skupno število pa se je letos precej povečalo. Večina njih je prišla s pogodbo o zamenjavi. Stanujejo v študentovskih domovih in prejemajo 25.000 din štipendije. Ko pride v Ljubljano kak njihov državnik, se po navadi z njim prijateljsko sestanejo, posebno Arabci iz ZAR so v tem imeli veliko sreče. Samir Sa-

«Stari Ljubljančan» — Samir

jeg ni zanesenjak in sam pravi, da njemu ni potrebna propaganda, dokler ima svoje oči in razum. Občuduje Naserja in Tita. Sliki obeh mu visita v sobi. Goreče upa, da se bodo vsi Arabci osvobodili in združili. Od njega sem se naučil arabskega naslova ZAR: AL GUMHURIA AL ARABIA MUTAHIDA.

Tudi Rašida nikakor ne bom pozabil. Ko sva se srečala, se je učil slovenščine in se še ni bil odločil, kateri študij si bo izbral. Ima komaj dvajset let, je poln pričakovanja in hrepenenja, a je že marsikaj prestal. Živel je v Kabiliji in delal za alžirsko narodno osvobodilno fronto (FIN). Po čudnih peripetijah mu je uspelo srečno priti v

(Nadaljevanje na 5. strani)

Bratcem
"PRIMORSKEGA DNEVNIKA"
Lep pozdrav
Samir

Pozdravno pismo Arabca Samira čitateljem Primorskega dnevnika

Higiena in zdravstvo

Zdravilne lastnosti kopeli

Razlikujemo več vrst kopeli-hladno, toplo, nevtralno, turško, rimsko itd.

Daleč za nami so časi, ko so bili ljudje prepričani, da ima enkrattedenska kopel samo to nalogo, da očisti kožo vse nesnage. Danes vedo skoraj vsi, da je kopel ne samo zdravilna, temveč da nam služi kot shujševalna kura in tudi kot kura za lepoto in zdravje naše kože.

Učinek domače kopeli pa ni odvisen od kemičnih lastnosti vode, temveč predvsem od njene temperature. Strokovnjaki razlikujejo dve vrste kopeli in sicer hladno in toplo ter predpisujejo obema čisto poseben pomen in vrednost.

Topla kopel je tista, ko segrejemo vodo nad 37 stopinj. Takšna topla kopel pospeši krvni obtok in delovanje srca, zniža krvni pritisk in razširi kožne pore kar povzroči, da se začnemo močno potiti. Razen tega vpliva ugodno na sprostitev mišic in blaži razne bolečine.

Takšna kopel je zato zelo priporočljiva osebam, ki trpijo za nespečnostjo, ali pa so revmatične. Topla kopel je priporočljiva tudi, če smo zelo utrujene, ali pa močno živčne. Važno je tudi, da je takšna kopel dobro shujševalno sredstvo, ki ne škoduje človeškemu organizmu in ki doseže včasih boljše uspehe od marsikatere drage shujševalne kure.

Hladna kopel (kar seveda ne pomeni, da mora biti voda hladna, temveč lahko doseže tudi do 30 stopinj) zniža temperaturo telesa in zviša krvni pritisk. Razen tega vpliva takšna kopel zelo ugodno na naše mišičevje in na živčni sistem. Zdravniki priporočajo hladno kopel osebam, ki so živčno bolne, oziroma ki bolujejo za melanholijo, ali kakršno koli drugo živčno depresijo.

Nevtralna kopel (to je kopel v vodi, katere toplota se giba med 30 in 37 stopinjami) je po mnenju zdravnikov najbolj idealna, saj združuje v sebi lastnosti tople in hladne kopeli in ni škodljiva nikomur.

Bolj kot kopel v kadi pa je priporočljiva prha, ki je še bolj zdrava in predvsem bolj učinkovita. Zdravniki priporočajo zato, da zaključimo našo kopel z dobro prho, ki poživi delovanje mišic in krvnega obtoka v mnogo večji meri, kot zmoreta to napraviti topla in hladna kopel.

Skotska prha (to je prha, pri kateri menjujemo toplo in mrzlo vodo) je zelo priporočljiva za one, ki nimamo pravilnega krvnega obtoka in sploh za vse, ki se premalo gibajo.

Turška in rimska kopel že presegata okvir, v katerega spadajo kopeli, o katerih je bilo do sedaj govora. Preden bi se odločila za turško ali rimsko kopel, je pa potrebno, da gremo zdravniku, ki bo ugotovil, če lahko naše srce predvse vročino, ki je s takšno kopeljo povezana. Res je, da je takšna kopel zelo zdravilna, predvsem za revmatične osebe ter predstavlja tudi zelo uspešno shujševalno kuro (saj lahko shujšamo pri vsaki kopeli od 300 do 700 gramov) — lahko je pa zelo nevarna za osebe, ki nimajo zdravega srca. Zato je torej potreben zdravniški pregled. Če pa je srce v redu, potem si le privoščimo takšno turško kopel, ki bo ugodno vplivala ne samo na našo kožo, temveč tudi na naši živčni sistem ter nam bo pripomogla do zaželene linije in kar je zelo važno — ščitila nas bo pred raznimi revmatičnimi obolenji.

Hladno kopel si lahko privoščimo dvakrat, ali trikrat tedensko — priporočljivo je, da se kopamo vedno na tešče, ali pa vsaj dve uri potem, ko smo povečerjali ali pokosile. Kopel sme trajati od 10 do 15 minut, lahko pa se kopamo tudi pol ure, če bomo pazile, da se nam voda ne ohladi preveč.

Po jutranji kopeli si vedno privoščimo še mrzlo prho, ki lahko traja tudi eno minuto. Po takšni kopeli je priporočljiva kratka telovadba, ki bo uspeh kopeli še povečala.

Sedaj pa še nekaj: hladna kopel ni priporočljiva osebam, ki imajo visok krvni pritisk, kot ni priporočljiva topla kopel za vse, ki imajo slabo srce.

Seksualna vzgoja - važen problem

Pravljica o štorklji in podobni nesmisli

Kdaj postane otrok zadoveden?» - Nesmiselnost izgovora, da bo otrok «sam zvedel» in še «prezgodaj»

Pred tednom smo se ustavili — žal preveč na kratko — pri problemu prepovedanega čtiva, torej pri zadevi, ki v naših sedanjih razmerah ni tako enostavna, saj je v kioskih, na stojnicah in celo v nekaterih knjigarnah toliko takšne šare, ki mladini, ki si svojo duševnost in značaj šele formira, nikakor ne more koristiti. Danes se bomo ustavili pri sorodnem problemu, ki prav tako ni lahek. Mislimo na problem seksualne vzgoje.

Že takoj v začetku bomo pribili, da spada ta problem v kompetenco tako staršev, kot šole. Ker pa živimo v okolju, kjer je nemogoče pričakovati, da bi šola svoj del naloge prevzela nase, je ves problem spolne vzgoje otrok prepuščen staršem. In ta naloga, ponavljamo, ni lahka, pač pa je težka pogosto nepriljetna, čemur so krivi predsodki in nazadnjaško gledanje. Vendar pa je ta naloga zelo potrebna in tudi nujna, Že pred samim izrazom — seksualna vzgoja — se bosta kak oče ali mati prestraseno spogledala, ker da je očetu ali materi z lastnim otrokom o tem težko in neprijetno govoriti. Ni redek oče in ni redka mati, ki meni, da bo otrok «vse to» že sam zvedel, morda celo se prezgodaj. Seveda bo zvedel, morda tudi prezgodaj, toda kako? V kakšni luči mu bo ulica, gmajna, ali kako čtivo, ki smo ga že v začetku omenili, ta problem obrazložilo.

Predvsem se morajo starši enkrat za vedno zavedati, da problem seksualne vzgoje ni problem, ki se pred mladim človekom pojavlja šele tam v dozorevajoči dobi, v dobi pubertete. Ta problem se pred otrokom pojavlja že prej, pogosto že pri petem, kvečjemu šestem letu starosti, ko otrok začenja spraševati, kako je prišel na svet. Otrok namreč opazuje okolico in ta mu veliko pove. Nekoč in še danes so vse to prtili štorklji, ki da ga je prinesla na svet. Toda otrok to sprejme le «za javnost», če se smemo tako izraziti, kajti sam pri sebi v štorkljo ni prepican. Naj se starši ne varajo, da so svojo šestletno hčerko ali enako staro sinčka prepričali, da je novega bratca ali sosedovega otročička prinesla štorklja,

Toda če bi to vendarle — vsaj na zunaj — obveljalo, kaj pa z deklico ali dečkom 7-8 let, ki hodi v šolo, kjer se druži s sošolkami in sošolci 9 in 10 let, ki tako pogosto stikajo glave in si nekaj «tajnega» šušljajo?

Pred dnevi mi je neka mlada učiteljica pripovedovala o «zelo nerodnem» primeru v šoli, ko je učenko iz zadnjega razreda osnovne šole zasačila s pismom, ki ji ga je pisal deček iz sosednega razreda iste šole in v katerem ji deček izjavlja svojo ljubezen in zvestobo. Pismo je bilo zares zelo lepo, celo otrosko poetično. Pedagogi pa vedo povedati tudi o grobih in grdih pismih, ki si jih otroci že v ljudski šoli pisarijo. Kaj je torej zalegla pravljica o štorklji? Nic. Prav nič.

Pa še nekaj, na kar ne smemo pozabiti. Na prva otrokova «neprijetna» vprašanja, se starši kaj radi umaknejo za izgovor, da tega «otrok se ne sme vedeti», da «to še ni za otroka» in podobno. Hkrati pa so posebno mladi starši v medsebojnih odnosih, včasih, tako nepreviden, da dopuščajo otroku videti tudi kaj takega, kar njegovo psiho še bolj buri. Če to ter «vpliv ulice» vključimo med one momente, ki otrokovo radovednost burijo in na katere vprašanje odgovora še ni dobil, pač pa le izgovor «da to za otroka še ni», je nujno, da v nastopi oni znani moment, ki mu v psihologiji pravimo «problem prepovedanega sadu», ki je še najbolj nevaren, kajti znano je, da je vse, kar je prepovedo, bolj sladko, bolj mikavno, bolj privlačno. In otrokova notranjost se bo tedaj usmerila edinole v razvozljavanje tega problema.

In v tem primeru je nesmiselno skrivati se za izgovori, da je to spoznanje za otroka preuranjeno, da tega še ne sme vedeti in podobno, kajti tudi ti odgovori zaležejo prav toliko, kolikor je zalegla «pravljica o štorklji».

Potemtakem ne preostane drugega, kot priti z zadevo na dan. Oče bo svojemu sinu moral v primerni obliki obrazložiti vse, kar je treba in isto bo storila mati s hčerko. Prej bo to opravljeno, bolje bo. S tem bo otrok rešen mnogih duševnih muk in ves problem mu bo pravilno rastolmačen in zato jasen tako da ga «ulica» s te plati ne bo mogla «pohujšati».

M. Z.

film

Svečana premiera «Akcije»

Prejšnji teden je bila v Ljubljani v kinu Komuna svečana premiera 14. slovenskega celovečernega filma «Akcija». Občinstvo je film sprejelo z očitnimi simpatijami. Za razliko od projekcije na festivalu v Pulju, ki je bila zaradi tehničnih pomanjkljivosti slabo ocenjena, je bila svečana projekcija neprimerno boljša tudi zaradi tega, ker je film nekoliko predelan. Po predstavi so občinstvu predstavili režiserja, scenarista, scenografa ter nekaj prisotnih igralcev.

Elizabeth Taylor — Ana Karenina

Eddie Fischer je po povratku iz Londona v New York sporočil, da bo snemal film «Ana Kareninа» po znanem romanu Leva Tolstoja. V glavni vlogi bo nastopila Elizabeth Taylor, ki je pravkar končala snemanje za filma «Kleopatra» in «Sladka Irma». Doslej je bil sloviti Tolstojev roman že trikrat realiziran na filmskem platnu in vse tri realizacije so doživele izreden uspeh. Prvi film z naslovom «Ana Karenina leta 1915, še v dobi nemega filma je izdelal William Fox. V drugem sta igrala glavni vlogi Greta Garbo in Fridric March, v tretjem, ki je bil izdelan v Angliji 1948, pa sta bila protagonista Vivien Leigh in Ralph Richardson.

Festival jugoslovanskega filma v Egiptu

31. oktobra bodo v Kairu svečano otvorili prvi festival jugoslovanskega filma, na katerem bodo prikazali 7 jugoslovanskih umetniških in dokumentarnih filmov, med katerimi: «Miss Stone», «Gospa ministrica», «Vlak brez voznega reda», «Veter se je dvignil pred zoro» in «Hanka» ter dokumentarne filme: «Vtisi s Kvarnera», «Zidarji srebrne ceste», «Balada» in «Obisk predsednika Tita v ZAR». Možno je, da bo istočasno v Beogradu festival arabskega filma. Po Kairu in Beogradu bosta oba festivala ponovljena v Damasku ter v Sarajevu, oziroma Zagrebu.

Munthejevo življenje na platnu

Neka italijansko - nemška filmska družba namerava v bližnji prihodnosti posneti film znamenitega švedskega zdravnika Axela Muntheja, pisca po vsem svetu znane knjige «San Micheles». Muntheja bo upodobil nemški filmski igralec O.W. Fischer, film pa bo režiral Von Radvanyi. Notranje prizore bodo posneli na Dunaju, zunanje pa na Capriju in na Švedskem, kjer je Munthe živel.

Nov Tanhoferjev film

Znani zagrebški režiser Nikola Tanhofer bo po enoletnem odmoru prevzel režijo novega igranega filma. Tokrat bo ponovno delal za svojo matično družbo «Jadran film». Naslov in vsebina filma še nista znana, ve pa se, da piše scenarij znani slovenski scenarist Vitomil Zupan in da bo film obravnaval sodobno temo.

Velik izpit Boštjana Hladnika

Mladi slovenski filmski režiser Boštjan Hladnik, ki je skoraj dve leti preživel na filmskem študiju v Franciji, od koder se je vrnil v začetku letošnjega leta, bo začel snemati svoj prvi celovečerni umetniški film, takoj ko bo ekipa koprodukcijskega filma «Ograda» končala z delom. Hladnik si je izbral scenarij po romanu Dominika Smoleta «Crni dnevi in beli dan», ki ga je pripravil avtor sam. Glavno vlogo v filmu bo najverjetneje igrala članica ljubljanske Drame, Duša Počkajeva, vlogo gleda. liškega šepetalca pa mladi in talentirani Milan Miloševič.

Festival v Oberhausenu

Vodstvo festivala v Oberhausenu je že razposlalo vabila za udeležbo na 7. festivalu kratkih filmov od 6. do 11. februarja 1961. Tudi prihodnje leto bodo na festivalu prikazali najboljše kratke filme iz 42 držav, med katerimi tudi iz Italije in Jugoslavije. Napovedujejo skrajno kritični in nepristranski izbor tako, da bo mogoče videti dejansko najboljše kratke filme sedanje svetovne proizvodnje.

Nov umetniški film «Vibe»

Najmlajše slovensko podjetje za proizvodnjo filmov «Viba», ki je doslej izdelovalo predvsem kratkometražne filme in en sam celovečerni film (Kala), bo v začetku prihodnjega leta pričelo snemati svoj drugi umetniški film. Filmski svet podjetje je namreč odobril scenarij, ki sta ga napisala režiser Mirko Grobler in publicist Herbert Gruen. Scenarij obravnava sodobno temo. Film bo režiral Grobler sam.

Lollobrigida v filmu «September prihaja»

Gina Lollobrigida je te dni snemala nekaj scen za film «September prihaja» v režiji Roberta Mulligana. Snemanje je bilo na dvorišču palače Borghese v Rimu. Po zaključenem snemanju bo konec prihodnjega meseca odpotovala v ZDA, kjer bo snemala film «Lady L.» Na vprašanje, če nastopa raje v dramatičnih ali briljantnih filmih, je Gina odgovorila, da so ji ljubši prvi, da pa nikakor ne zavrača drugih. Ko so jo zaprosili naj pove svoje mnenje o razliki med Amerikanci in Italijani glede načina realizacije filmov, je Gina odgovorila: «Razlika? Samo v jeziku!»

RADIO VELEVIZIJA

Četrtek, 13. oktobra 1960

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba; 11.45: Vrtiljak, pisani odmevi naših dni; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Parada orkestrov; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Radijska univerza; 18.15: V svetu kulture; 18.30: Slovenski samospevi: Vilhar, Mašek in Jenko; 19.00: Širimo obzorja; 19.30: Fantazija dunajskih motivov; 20.00: Sport; 20.30: Simfonični koncert Tržaške Filharmonije, s sodelovanjem violinista Salvatora Accarda; V odmoru (približno ob 21.15): «Mario Soldati in njegova noveška zbirka: Letoviščarska mašča», ocena Josip Tavčar. Po koncertu (približno ob 22.15) Pavle Merku: «Glasba na Mednarodne kongresu skladateljev in glasbenih piscev v Dubrovniku» nato od godal do harmonike.

Trst

12.25: «Treja stran»; 14.15: Kakor juke-box; 14.55: Franco Russo pri klavirju, 15.05: Odprta knjiga; 19.25: Italijanski arhiv redkih.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 11.00: Otroški kotiček; 11.30: Operne arije; 12.00. Glasba za vas; 12.30: Ritmike jugoslovanskega življenja; 12.50: Glasba za vas; 13.40: Dvajset minut zabavnih melodij; 14.00: Glasba po željah, 15.10: Zabavna glasba, 15.30. Tečaj italijanskega jezika; 16.00: Mark Twain: Pogodba strica Samuela; 16.50: Dueti iz oper; 17.40: Zabavne melodije, 18.00. Prenos RL; 19.00: Pet pesmi z dvema pevkama; 19.30: Prenos RL; 22.15: Orkester Count Basie; 22.35: V Lovec štirje sestavki za godalni kvartet; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na italijanskih morjih; 7.00: Jutranja glasba; 9.00: Klasične napoletanske pesmi; 9.30: Jutranji koncert; 11.00: Orkestra Giorgia Melacrine in Ota Cesana; 11-30: Pesmi v izložbi; 13.30: Prevedene pesmi; 16.00: Program za otroke; 16.45: Francija v atomski dobi; 17.20: Paganini in njegovi izvajalci; 18.00: Slovar najnovejših znanosti; 18.30: Rondo in francoski plesi XV. stoletja; 19.00: Teden kmetovalcev; 20.00: Slavni tangi in valčki; 21.30: Giuseppe Verdi: «Moč usode».

II. program

9.00: Jutranje melodije; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 14.00: Mali orkestri lahke glasbe; 14.45: Novi pevci; 15.40: Kratek koncert; 16.15: Igra Modern Jazz Kvartet, 17.00: Album pesmi; 17.30. Koncert operne glasbe; 18.30. Glasba v belem in črnem; 20.30: Humoristične novosti za radio; 21.45: Večerna glasba.

III. program

17.00: Koncert za godala (Mozart, Hindemith); 18.00: Ruska kultura; 18.30: Skladbi Tomasa Albinonija in Pietra Locatellija; 19.15: Španski roman otocenta; 20.00: Vsakovečerni koncert (Beethoven, Lizst, Barber); 21.30: Evropska pot; 22.20: Romantični ples; 23.20: Španско-ameriška poezija; 23.35: Poslovilni koncert (Felks Mendelssohn).

Slovenija

8.05: Glasba med delom; 8.35: Pevci in godci iz Doline pri Trstu; 8.55: Radijska šola za višjo stopnjo; 9.25: Pianista John Kirkpatrick in Joerg Demus; 10.15: Veliki zabavni orkestri; 10.40: Pet minut za novo pesmico; 11.00: Popevke in melodije raznih dežel; 11.25: Orkester Slovenske filharmonije pod taktirko Sama Hubada; 12.00: Folklorni zapiski Tončke Marolttove; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Operni dvospevi; 13.30: Crnske duhovne pesmi; 13.45: Zabavni orkester Helmut Zacharias; 14.05: P. I. Čajkovski: Suita iz baleta Trnjulčica; 14.35: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40: Iz svetovne književnosti; 16.00: Glasba ob štirih; 16.30: Skladbe za flavto, klarinet in rog; 17.15: 45 minut turizma in melodij; 18.00: Mandoline in godala; 18.15: Iz pozabljenih oper; 20.00: Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov, 20.45: Portret Salvatora Quasimoda; 21.25: Dimitrij Šostakovič: Sesta simfonija; 22.15: Po svetu jazza — 1. festival jugoslovanskega jazza; 22.45: Joseph Haydn: Sonata za klavir v g-molu št. 44; 23.05: Plesna glasba in popevke.

Ital. televizija

10.15: Otvoritev XI. mednarodnega salona oblačil; 13.00: TV šola; 17.00: TV za otroke; 17.30: TV dnevnik, 18.45: Stari in novi šport, 19.00: Lekcija angleškega jezika; 19.30: Stiri koraki med notami; 20.00: Duh XX. stoletja (vojna na Kitajskem); 20.30: TV dnevnik; 21.00: Volilna tribuna; 21.30: Campanile sera; 22.20: V spomin Maria Rive; 23.00: Tehnik Umetnost in znanost; 23.20: TV dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 9.00: TV za šolo. Ljubljana 18.00: Razgled za mladi svet: Potovanje po peskovniku; 18.30: «San-mat» — TV film iz serije Interpol; 19.00: E — M. C², III predavanje: Uporaba radioaktivnih izotopov; 19.30: TV obzornik. Beograd 20.00: TV dnevnik. Ljubljana 20.30: Poznaš svoj domači kraj? — prenos Quiz oddaje iz Kranja

Imate pokvarjen televizor?
TELEFONIRAJTE na 24018
Specializirani tehniki

Goriško-beneški dnevnik

Cesto na mostu pri Stražicah bodo popravili

Poleti se je nekaj Podgorcev pritožilo v našem uredništvu, nad občinsko upravo, ker ni zasula lukenj, ki so nastale na cestišču na mostu čez Sočo pri Stražicah. V luknjah se je namreč ob deževnih dneh nabralo dosti vode, ki je povzročila pešcem hude neprilike. Pred dnevi so na to vprašanje opozorili občinsko upravo tudi občinski svetovalci. Izvedenci so na kraju samem ugotovili, da je treba cesto popraviti. Zato so pred nekaj dnevi most zaprli, da bi cesto nemoteno čimprej popravili.

Podgorci, ki imajo čez most najkrajšo zvezo z mestom, se morajo spet posluževati pevmskega ali ločniškega mostu, čez katera se precej podaljša njihova pot v mestu. Zato bi radi, da bi most v Stražicah v najkrajšem času spet odprli za promet.

Seja pokrajinskega odbora

Popravili bodo najslabše ceste ki so prišle pod pokrajinsko upravo

S tem hočejo preprečiti nastajanje nadaljnje škode in prometne nesreče

Na zadnji seji pokrajinskega odbora, ki je bila v torek zvečer pod predsedstvom dr. Polesija, so proučili vse težkoče, ki so se pojavile s prevzemom 13 medobčinskih cest. Odbornik za javna dela Zaretti je predlagal, naj bi te ceste, ki so povečini v zelo slabem stanju, čimprej popravili, ker je pred časom pokrajinski svet odobril predlog odbora, da se 50 milijonov lir potroši za popravilo teh cest, pomožno delovno silo in nakup materiala. S popravili bodo kmalu pričeli, da se preprečijo prometne nesreče, in nastajanje nadaljnje škode.

V nadaljevanju seje so razpravljali o pomoči nezakonskim otrokom, za katere skrbi pokrajinska uprava, o izvršitvi nekaterih navadnih del v umobolnici, odobrili pa so tudi gradnjo dohodov hišam in ograje vzdolž pokrajinskih cest.

Z dražbo so izbrali dobavitelja nafte za segrevanje pokrajinskih uradov v letu 60-61, potem pa so sklenili plačati 696.000 lir središču za virusne bolezni pri padovanski univerzi, kar predstavlja delež, ki ga je pred časom odobril pokrajinski svet. Za ureditev materiala, ki ga bomo v imenu naše pokrajine poslali novembra v Rim na mednarodno razstavo o zdravstvu, so določili 82.000 lir.

Na podlagi sklepa, ki ga je svoj čas sprejel pokrajinski svet, da se nagradijo univerzitetni dijaki, ki so v tem letu zagovarjali na univerzi doktorsko desertacijo o temah, ki se nanašajo na goriško pokrajino in ki so en izvod podarili pokrajinski knjižnici, so nagradili dr. Vitomiro Winkler por. Vesel iz Gorice s 50.000 lirami za tezo «Gospodarska struktura in dohodki kmetij v Goriških Brdih».

Odborniki se bodo znova sestali v petek 14. oktobra

—«»—

Umrl je C. Galassi sovodenjski občinski tajnik

Včeraj je v goriški civilni bolnišnici umrl 62-letni Carlo Galassi, občinski tajnik iz Sovodenj. Pokojnik je bil dalj časa bolan, zadnje tedne pa se je zdravil v bolnišnici. Ker so se bolezni na jetrih pritaknile komplikacije, se je v zadnjih dneh njegovo zdravstveno stanje tako poslabšalo, da je včeraj ponoči umrl.

Vest je vse občane zelo prizadela, saj so g. Galassija vsi poznali in ga vzljubili, ker je bil prijazen in poln razumevanja za naše potrebe.

Pokojnik se je rodil v Medei. Svoje prvo mesto občinskega tajnika je nastopil v Komnu; pozneje je služboval v Renčah in v Romansu, od koder se je leta 1951 preselil v Sovodnje, kjer je prevzel tajništvo takrat ustanovljene občine.

Ker je dolgo let služboval v slovenskih občinah; se je s svojim zanimanjem za naš jezik pasivno naučil slovenščine. To mu je dovoljevalo, da je temeljiteje razumel naše potrebe in da je mimo tega imel do naše manjšine zelo demokratičen odnos, ki se je kazal tudi v popolnem razumevanju do delovanja slovenskih časnikarjev.

Pogreb bo danes ob 15. uri izpred civilne bolnišnice v Ul. Vittorio Veneto na pokopališče v Medei.

Prizadeti soprogi in hčerkama izrekamo naše najgloblje sožalje.

Mraz na Goriškem

Včeraj popoldne je zajel Gorico prvi zimski val. Termometer je namreč kazal na nekaterih krajih mesta samo 8 stopinj nad ničlo, kar je najnižja temperatura letošnje jeseni. Ponoči se je ozračje še bolj ohladilo in po vsej verjetnosti bomo imeli danes dopoldne kar precej hladno vreme, ki nas bo prisililo k temu, da bomo oblekli površnike ali celo plašče iz naftalina. Nenadno ohladitev je treba pripisati snežnim padavinam v alpskem pogorju. Vsi visoki hribi v severni Primorski so bili včeraj popoldne pobeljeni. Snežna odeja je prav natanko pokrila tudi 1400 metrov visok Mrzevc nad Lokvami.

Sedaj lahko dokončno pokopljemo vse upe, ki smo jih gojili poleti, da bomo imeli vsaj lepo jesen.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna «S. Giusto», Korzo Italia, št. 106, tel. 31-51.

Goriški pokrajinski odbor je podelil dr. Viti Winkler, por. Vesel, nagrado za njeno doktorsko tezo: «Gospodarski ustroj in dohodki kmetij v Goriških Brdih». Čestitamo!

Demagoški in špekulativni program KD za devinsko-nabrežinsko občino

Prikrita podpora zasebnih interesov na škodo splošnih koristi občine

Nadaljujemo analizo demagoškega in špekulativnega volilnega programa, s katerim se je Krščanska demokracija predstavila volivcem devinsko-nabrežinske občine.

V 11. točki programa se KD zavzema za «preureditev zdravniških okrajev ter za ustanovitev postaje Rdečega križa v Sesljanu». Takoj je treba poudariti, da je občinska uprava glede tega vprašanja že pred časom zainteresirala pristojne činitelje, ki pa do danes niso pokazali dovolj razumevanja, in sicer z izgovorom, da v ta namen še ne obstajajo predpisani pogoji. Ko bo to vprašanje bolj zrelo, ga bo morala rešiti vsaka občinska uprava, kajti na dlani je, da je to potrebno in koristno.

Volilni program KD pravi v 13. točki dobesedno: «Pregledati regulacijski načrt predvsem zato, da bi se pospešile naložbe, po drugi strani pa preprečiti nesmiselne razlastitve». Regulacijski načrt, ki predstavlja enega največjih uspehov sedanje občinske uprave, je bil sestavljen od strokovnjaka, ki pri izdelavi načrta prav gotovo ni predvideval «nesmiselnih razlastitev», kot je rečeno v programu KD. O razlastitvah je bilo že govora, a dejstvo je, da so vse nujno potrebne, pa čeprav gredo v škodo nekaterih zasebnikov, ki pa niso tako revni, da jih ne bi mogli utrpeti. Regulacijski načrt je bil sestavljen zato, da se ohranijo vsi pogoji, ki naj zagotovijo občini nadaljnji razvoj, predvsem na področju turizma. Sestavljen je bil zato, da se obvaruje oziroma razvije določen širši interes v korist vseh občanov in ne samo posameznika. Zato so vse skrbi o «nesmiselnih razlastitvah» odveč in celo tendenciozne, kajti regulacijski načrt prav gotovo ni bil sestavljen v zabavo sestavljavca ali komu drugemu. Toda očitno je, da se Krščanska demokracija bolj zanima za interese posameznikov kot pa za interese skupnosti in zato lahko razumemo, zakaj je v njenem programu namen preprečiti «nesmiselne razlastitve».

KD nadalje pravi, da bo treba «izčrpno izrabiti turistične vrednosti krajev ter pokazati tujcem speleološka bogastva, ki jih še premalo poznajo». V tej zvezi je treba poudariti, da je občinska uprava postavila osnovne pogoje za razvoj turizma, in sicer z že omenjenim regulacijskim načrtom, z ustanovitvijo Letoviščarske ustanove ter z izvedbo več važnih javnih del kot so n. pr, cesti k morju v Devinu in Sesljanu, okrepitev ter izboljšanje električnega in vodovodnega omrežja, regulacija greznične napeljave, ustanovitev krajevne avtobusne proge, nasaditev drevja in cvetličnih gred itd. Jasno je, da bo vsaka občinska uprava to delo nadaljevala.

V naslednji točki programa KD je rečeno: «Pospešiti izrabljanje kamnolomov ter povečati investicije za to industrijsko panogo.» Mislimo, da je ta točka zelo tendenciozno postavljena. Mnenja smo namreč, da so občinski kamnolomi v današnjih pogojih še preveč izrabljeni, naravnost vandalsko izkoriščani in to v izključno škodo občine, ki je njihova lastnica. Ali menijo demokristjani, da bi jih morali še bolj izkoriščati? In o kakšnih investicijah govore? Občina do danes ni ničesar investirala v svoje kamnolome, ker jih je morala žal oddajati v najem zasebnikom in to pod najneugodnejšimi pogoji. S tem v zvezi so bile sklenjene nemogoče pogodbe, ki jih je sedanja občinska uprava skušala razveljaviti ali vsaj popraviti, vendar v tem ni uspela, ker je pogodba v sedanjem sistemu nedotakljiv instrument, čeravno mora občina zaradi tega utrpeti ogromno škodo.

Ker ni mogla storiti drugega, je sedanja občinska uprava storila nekaj, kar predstavlja enega najlepših uspehov v korist občine in občanov: sestavila je in odobrila «Pravilnik o občinskih kamnolomih». S tem je občini zagotovila vsaj to, da ne bodo več mogle sestavljati take pogodbe, kakršne so se sestavljale doslej — temveč take, ki bodo občini — lastnici kamnolomov — zagotovile tisti delež, s katerim bo dejansko odškodovana za dobroimetje, ki ga danes zasebniki skoraj zastonj odvažajo ter pri tem služijo težke milijone. Vprašati je treba: Čemu demokristjani v svojem programu ne povedo, kako naj se spremenijo obstoječi pogoji v pogodbenih odnosih, ki zagotavljajo zasebnim industrijcem od 700 do 800 milijonov letnih bruto dohodkov, medtem ko občina dobiva za najemnino le 2,5 milijona lir?!

Zato je treba poudariti naslednje: Stališče demokristjanov do izrabljanja kamnolomov je stališče, ki je edino le v korist zasebnih industrijcev ter proti interesom občine. To pomeni, da bi demokristjani hoteli, da se kamnolomi čim bolj izkoriščajo, da bi industrijci še več zaslužili, občini pa bi dodelili le drobtinico. Njihova misel o «povečanju investicij v kamnolome», če so s tem mišljeni občinski, pa je bodisi bedasta ali pa preračunana na neobveščenost volivcev, ki bi morda menili, da občinske kamnolome upravlja občina. Zato je treba poudariti, da kamnolomov ne upravlja občina, pač pa zasebniki, zaradi česar občina ni vanje nikoli nič investirala in tudi ne bo mogla investirati, kot bi to sicer bilo prav in koristno.

In še eno točko programa naj omenimo za danes, in sicer ono, ki pravi, «da je treba odpreti nove občinske kamnolome». Vprašamo: kdo bo odpiral nove občinske kamnolome? Občina ali zasebniki? Če je mišljena občina, potem je program KD čista demagogija in nedostojno izigravanje volivcev, katerim so te cvetke namenjene. Če pa so mišljeni zasebniki, potem se pa postavlja vprašanje, kako naj le-ti odpirajo nove kamnolome, ko pa so neštetokrat sedanjim občinskim upraviteljem izjavili, da je proizvodnja kamna v krizi, da ni povpraševanja po njem, da so skladišča polna neprodanega kamna itd. Če so res taki pogoji v proizvodnji nabrežinskega kamna, ali ni potem nesmiselno, da bi zasebniki, ki delajo izključno za svoj dobiček, odpirali nove kamnolome, ko pa še izrutega materiala iz sedanjih kamnolomov ne morejo vnovčiti?!

Take krize seveda ni. Nasprotno, kamen gre dobro v promet, toda zasebniki, bi radi s tarnanjem preslepili javnost in občinske upravitelje, da jim ne bi postavili novih pogojev glede njihovih obveznosti do občine, ki so jim dosej tako spretno izogibali.

Glede kamnolomov se je Krščanska demokracija očitno postavila na stran zasebnikov, torej proti interesom občine, ki bi lahko ob uveljavitvi «Pravilnika občinskih kamnolomov» lahko dosegla uravnovešenje svojega občinskega proračuna in bi celo lahko njen proračun postal aktiven. Jasno je torej, da ljudje, ki jim je pri srcu razvoj demokratsko - nabrežinske občine, ne bodo mogli oddati glasu strankam, ki, ki — čeprav v zavitih besedah — vendarle pove, da imajo kakšne namene ima, če bi jim uspelo dobiti občino v svoje roke.

Kdaj se bodo stanovalci vselili v nove hiše pri Pevmskem mostu?

Goriško županstvo predlaga, naj bi se vselitev izvršila takoj

Stanovanjsko naselje INA-Casa pri Pevmskem mostu je že dograjeno. Predstavniki ustanove za ljudske hiše IACP so se nadejali, da ga bodo svečano otvorili dne 9. oktobra, ko je bil napovedan obisk ministra za javna dela Zaccagninija. Ker se minister zaradi brezposelnosti v volilni kampanji ni odzval vabilu, so odložili uradno otvoritev in tudi dejansko otvoritev naselja.

Številne družine, ki so na podlagi lestvice dobile nova stanovanja, z upravičeno nestrpnostjo pričakujejo, kdaj bo prišel čas vselitve. Marsikatere so že odpovedale najemninsko pogodbo za stara stanovanja, ker so bile prepričane, da se bodo v polovici oktobra preselile. Ker se je ta možnost precej zmanjšala, te družine upravičeno godrnjajo.

S tem v zvezi je goriški občinski odbor sprejel na svoji seji predlog, naj se pohiti z razdelitvijo ključev novim stanovalcem.

Franco Cianetti

(Zapiski ob razstavi)

V kavarni Teatro v Gorici, že več dni razstavlja svoja dela slikar Franco Cianetti. Slikar je po rodu iz Assisija, vendar živi že precejšnje število let v Gorici in je dobro znan goriškim ljubiteljem umetnosti bodisi zaradi svojih razstav (osebnih in skupinskih), kakor tudi kot umetnostni sodelavec pri raznih dnevnikih in revijah.

Imel sem priliko videti več njegovih del na skupinskih razstavah zadnjih let, vendar je to pot prvič, da mi je dana možnost, ogledati si večje število njegovih slik.

Kdor je kdaj videl pravljične privide zelene umbrijske pokrajine, polne toplih barvnih tonov, ne bo mogel zgrešiti, ob pogledu na razstavljena olja, umetnikovega izvora. Našel bo v njih vse tiste bistvene elemente, ki toliko odlikujejo omenjeno pokrajino. Spoznal bo pa tudi, da se ji je umetnik v marsičem oddaljil: ni se predal golemu zamaknjenju, sanjskemu odnosu do predmeta, niti njegovemu pasivnemu oblikovanju, temveč se je globlje uživel v bistvo samo in zaživel z njim ter tako ustvaril poetične stvaritve, polne notranje sile. Njegova barva je polna, močna, ljubi predvsem temnejše tone, ki se pa tu in tam razsvetlijo z intenzivno svetlobo, pronicajočo skozi vrhnje plasti. Naj velja to zlasti za eksplozijo rdečih barv v «Gozdu št. 3», ki nam prednaša temne globine gozdnatega predela, kjer skozi razraščeno vejevje prodirajo svetlobni žarki; velja naj tudi za prelepo «Krajino št. 2», kjer z lahko liriko prepletena narava zaživi v novem ozračju plavih in belih transparenc. Večjo notranjo poglobitev opazimo v «Figurah», kjer se avtor vrača k še videnim «Razgovorom» na prejšnji skupinski razstavi, samo da je to pot njegovo odmišljenje močnejše, sugestija večja. Izredno zanimivo je videti, kako umetnik poustvarja kraško pokrajino, ki se toliko oddaljuje od njegove rojstne zemlje. Človek bi pričakoval, da bo našel v njej bujnost kraške jeseni, plamtenje grmov, bogastvo rjavih in rdečih barv, pa bi se motil; zanj Kras ni grmovje, niso bori, zanj je Kras kamen in od sonca izsušena rumena trava. A te skale niso trde, pokrajina ni kruta; podzavestno mu je verjetno oko, ki je bilo v mladosti vajeno gledati drugačne prizore, ublažilo obrise in omečilo barve ter nam tako posredovalo novo razpoloženje. Čudovito vpletena motivika bifor «Beneške hiše» sivo-plava odmišljenost «Pročelja» nam dokazujeta, da se Cianetti z enako prepričljivo silo poslužuje tudi drugih motivov; tudi iz njih veje isti lirični prizvok, ki izdaja čutečega človeka. Omenim naj še dragoceno, skoraj miniaturni tempero «Delavnice», ki bi ga lahko zavedla v razumarstvo, če bi se ne prepustil, kot sicer v dobri meri lastnemu nagonu.

Iz tega vidimo, da je umetnik tesno privezal k naravi, pojmuje in podaja jo po svoje, vendar je nikdar ne obuboža njenih najbistvenejših prvin. Njegov ekspresionizem ne zaide v zanesene blodnje iskanja kozmičnih pojavov ali patoloških stanj, «skromno» se ustavlja v območja zemlje, katero ljubi z vsem srcem.

o. c.

—«»—

Popis širine kmečkih vozov

Poveljstvo mestnih stražnikov je odredilo popis vseh širin kolesnikov kmečkih vozov v goriški občini, da bi izvedlo statistiko, ki mu bo pomagala pri premagovanju težav, ki nastajajo z vožnjo in s parkiranjem teh vozil na javnem prostoru.

—«»—

Izlet SPD

Slovensko planinsko društvo v Gorici priredi 16. oktobra enodnevni družinski izlet v Cedad in na jezero Cavazzo. Program je naslednji: odhod iz Gorice izpred Bratuševe kavarne ob 7.30, iz Podgore ob 7.45; v Cedadu si bodo ogledali zgodovinske znamenitosti mesta in muzej; nato bodo nadaljevali pot in se ustavili v Tarčentu. Popoldne pa si bodo ogledali jezero Cavazzo. Kosilo si bo moral vsakdo prinesti s seboj. Prijave sprejemajo v kavarni Bratuš.

Cena vožnje za člane 600, za nečlane 700 lir.

Pohitite z vpisovanjem.

—«»—

Vpisovanje v Doberdobu v pogozdovalno središče

Namestitveni urad v Doberdobu vpisuje delavce in delavke, ki bi bili pripravljeni delati v pogozdovalnem središču, ki ga bodo v najkrajšem času odprli na Krasu. Zaposlitev bo dobilo deset brezposelnih delavcev za dobo dveh mesecev.

—«»—

Ponesrečena motorista

Iz neznanih vzrokov sta včeraj ob 13.45 trčila z motornim vozilom v cvetlično gredo pred sodnijo 41-letni Ippolito Cargnelutti iz Ul. Baiamonti 8 ter Raimondo Pagnacco iz Ul. Parca 18, ki je sedel na zadnjem sedežu vozila. Ker sta se prijatelja pri padcu huda ranila, so ju z avtom Zelenega križa prepeljali v civilno bolnišnico, kjer so ju zdravniki pridržali na zdravljenju. Cargnelluttiju so zdravniki ugotovili močan šok, zaradi katerega se bo moral zdraviti 20 dni, Pagnacco pa bo moral ostati v bolnišnici 15 dni zaradi rane na glavi in šoka. Na kraj nesreče je prišel oddelek karabinjerjev iz Ul. N. Sauro, da bi ugotovil vzroke nesreče.

—«»—

Deček iz Štandreža se je urezal z nožem

V civilni bolnišnici so včeraj ob 12. uri nudili prvo pomoč 5-letnemu Ginu Amatu iz Štandreža, Ul. sv. Mihaela 143. Fantek se je pri igranju z nožem urezal v dlan leve roke. V bolnišnici, kamor so ga prepeljali z avtomobilom ZK, so mu rano obvezali in ga poslali domov.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 11.8 stopinje ob 9.30, najnižja 7.3 stopinje ob 6.15. Vlage 96 odstotkov. Včeraj ponoči in do 17.30 je padlo 26,2 mm dežja.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.15: «Kadar je žena na dopustu», M. Monroe.

VITTORIA. 17.00: «Vragova cena», A. Susan, M. Rich, mladini do 16. leta vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Izžarevanja B-X — uničen človek», G. Williams, R. Stuart.

MODERNO. 17.00: «I ragazzi della marina».

Še o zasedanju notranjih komisij podjetij IRI

Vsa podjetja z državno udeležbo preživljajo še vedno veliko krizo

Tržaški arzenal bo imel dovolj dela samo če se bo povečalo število rednih pomorskih prog

V ladjedelnici v Tržiču se je število zaposlenih od 1946 do 1959 zmanjšalo na polovico

Poročali smo že o sobotnem zasedanju notranjih komisij podjetij IRI v Trstu in Tržiču, ki ga je organizirala FIOM-CGIL. To zasedanje ni privabilo večjega števila predstavnikov raznih gospodarskih ali sindikalnih krogov, da čeprav so na njem obravnavali izredno pomembna vprašanja, ki se neposredno nanašajo na celotni tržaški gospodarski in socialni položaj. Morda je delno temu razlog v bližnjih upravnih volitvah, ki pa imajo nesporno politični značaj, tako da je v tem razdobju težko ustvariti enoten nastop, ki nima izrecno strogo sindikalnega značaja. Zato je pravilen sklep, da se ne bo ostalo pri tem zasedanju, temveč da se bo skušalo organizirati širši sestanek, na katerem se ne bodo omejili na razpravljanje o podjetjih IRI, temveč bodo proučitev razširili tudi na stanišče itd., saj je tržaško gospodarstvo nedeljiva celota.

Kljub temu pa je bilo zasedanje zelo zanimivo prav zato, ker so na njem predstavniki vseh notranjih komisij podjetij IRI v Trstu in ladjedelnice v Tržiču navedli konkretne podatke o stanju v posameznih podjetjih.

O položaju v ladjedelnici Sv. Marka smo že podrobneje poročali v nedeljski številki, zato se omejujemo z ugotovitvijo, da bo minilo skoro leto dni, dokler ne bodo v resnici pričeli izvajati napovedanih naročil in da se bo za daljše razdobje število suspendiranih še povečalo. Torej kaj malo pomenijo simbolična postavljanja gredljev, če pa na primer za veliko prekooceansko potniško ladjo sploh še niso pripravili načrte ter še vedno obstaja prepir, kakšen osnutek bodo vzeli v poštev: genovskega ali tržaškega. Perspektive ladjedelnice pa so zelo težavne, ker je niso vključili v načrt modernizacije.

Za predstavnikom notranje komisije ladjedelnice Sv. Marka je govoril član notranje komisije Tržaškega arzenala, ki je podrobneje orisal stanje v tem podjetju. Poudaril je, da je podjetje moderno in dobro opremljeno in to zlasti po dograditvi novega velikega suhega doka, ki lahko sprejema tudi večje ladje. Vendar pa so se že leta 1950 pričele težave pri zaposlitvi, od junija 1959. leta pa stalno delajo s skrčenim delovnim urnikom. Izredno negativno je vplivala združitev z ladjedelnico Sv. Roka iz Milj, saj ni dovolj dela niti za eno samo podjetje.

Po mnenju notranje komisije so perspektive težavne in povezane s splošnim stanjem. Rešitev je pravzaprav edino v povečanem številu rednih pomorskih prog iz tržaškega pristanišča, kar bi privedlo do večjega števila ladij, ki bodo imele Trst za matično pristanišče. Tržaški arzenal in delno tudi ladjedelnica Sv. Roka pa sta v bistvu veliki podjetji, ki služita za popravilo in vzdrževanje ladij.

Predstavnik notranje komisije ladjedelnice CRDA v Tržiču pa je podčrtal, da je ta ladjedelnica zaposlevala leta 1946 okoli 14 tisoč oseb, sedaj pa komaj 7.200 oseb in od teh jih je 2.450 suspendiranih. Perspektive so težavne, saj ne bo ladjedelnica polno zaposlena niti ko bodo v celoti gradili vse ladje, za katere je ladjedelnica prejela naročila. Vse pa kaže, da se bo število suspendiranih še povečalo za 1.000 oseb. V celotni ladjedelnici pa je komaj 39 vajencev.

Predstavnik ILVA je orisal dolgotrajne napore notranje komisije, da bi dosegli sredstva za modernizacijo podjetja in razširitev obratovanja v celotnem ciklusu. Po dolgih peripetijah je spomladi prišla vest o nakazilu 13 milijard 700 milijonov lir. Vendar pa nihče ne ve, za kaj naj bi porabili ta sredstva in so znane samo izjave prejšnjega ministra za državne udeležbe, da bodo pomislili na temeljito preureditev podjetja in da ne bodo odpustili nobenega delavca.

V dveh letih se je število delavcev znižalo za 255 oseb in je v ILVA sedaj zaposlenih 1.210 delavcev, ki pa jih je premalo, tako da so zlasti v livarni prisiljeni delati tudi po 12 do 13 ur na dan. Kljub temu pa velja sklep, da se ne najame niti enega delavca.

Predstavnik ladjedelnice Sv. Roka je podčrtal, da je položaj tega podjetja tragičen in da je postalo pravzaprav samo še rezerva specializirane delovne sile za Tržaški arzenal. Leta 1947 je ladjedelnica zaposlevala 1.200 delavcev in 120 uradnikov, sedaj pa po združitvi s Tržaškim arzenalom samo 320 delavcev in 46 uradnikov in bi stvarno rešitev položaja prinesel samo temeljiti načrt modernizacije italijanske trgovinske mornarice.

—«»—

Novi ukrepi

Vladni generalni komisariat je izdal Uradni vestnik št 29, ki objavlja vrsto ukrepov, ki imajo veljavo na tržaškem področju. Med drugim gre za naslednje odloke in zakone: ministrski odlok z dne 2. julija 1960 (dovoljenje za začasni uvoz); odlok predsednika republike z dne 14. julija 1960 o plačnih in normativnih predpisih za vodilno osebje in nameščence poljedelskih in gozdarskih uprav; odlok predsednika republike z dne 14. julija o posamičnih odpovedih delavcem industrijskih podjetij; odlok predsednika republike o premični lestvici za mezdne poljedelske delavce in za nestalne poljedelske delavce. odlok predsednika republike glede prejemkov delavcev in uradnikov industrijskih podjetij za praznike, ki padejo na nedeljo itd.

—«»—

Nezgoda na delu

Na delu v delavnici podjetja Acciaierie trafilerie triestine se je včeraj dopoldne ponesrečil 26-letni Eddo Macerati iz Ronk. Stopil je namreč na kovinski ostružek in si precej ranil desno nogo. Zdraviti se bo moral 40 dni.

—«»—

● Včeraj dopoldne je nerodno padla v svojem stanovanju 71-letna Ivanka Zafranovič vd. Vladič iz Ul. Vidacovich 9. Pri padcu si je zlomila desno nogo. Sprejeli so jo na ortopedski oddelek s pridržano prognozo.

Huda prometna nesreča pred goriškim letališčem

Pri silovitem trčenju avtomobila v avtobus je bil industrialec Ciotti na mestu mrtev, njegov šofer pa hudo ranjen

Pogled na avtomobil, s katerim se je goriški industrijec Ciotti ubil, njegov šofer pa hudo ranil

Včeraj dopoldne se je pripetila na Tržaški cesti pri vhodu na goriško letališče huda prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje industrialec Angelo Ciotti, lastnik lesnega industrijskega podjetja IPL s Tržaške ceste. Šofer avtomobila se je pri nesreči hudo poškodoval in so ga odpeljali v civilno bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Ciotti je imel včeraj dopoldne opravke v Trstu. Ker je ob 14. uri imel obveznosti tudi v Gorici, je hotel biti do te ure nazaj. Zato je njegov šofer 25-letni Nereo Tami s Tržaške ceste 84 vozilo zelo pognal. Z brzino kakšnih 100 do 120 km na uro je zavozil na cementirano cestišče pred letališčem. V tem trenutku je privozil z letališča avtobus podjetja ATA, ki vzdržuje zvezo med letališčem in mestom. Vozilo je zapeljalo na cesto in jo popolnoma zaprlo, tako da ni bilo prostora niti za kolesarja.

Šofer avtomobila, ki je privozil s tolikšno brzino, je pritisnil na zavore, da bi vozilo ustavil. Ker je prav takrat pričelo deževati, so prve kapljice napravile tla zelo drsljiva. Vozilo je nekajkrat zavozilo na eno in na drugo stran ceste ter se z nepopisno silo zapičilo med sprednja in zadnja kolesa na levi strani avtobusa. Trčenje je bilo izredno močno in seveda tudi neizbežno, ker avtobus, ki je izredno dolg, na tistem ozkem odseku ceste ni mogel manevrirati. Ves prednji del osebnega avtomobila se je dobesedno zmečkal. Ciotti, ki je sedel na sprednjem sedežu poleg šoferja, je z glavo udaril ob karoserijo in se pri priči ubil. Šoferja Tamija pa je volan pritisnil ob sedež. Pogled na razbito notranjost vozila je bil naravnost grozoten in marsikdo je ob pogledu na vse to zmajeval z glavo, kako je bilo mogoče, da se tudi s šoferjem ni zgodilo kaj takšnega, kot s potnikom. Povsem nepoškodovan je šofer avtobusa 32-letni Elio Fabbro iz Ul. Ristori 7.

Medtem ko so Ciottija s furgonom odpeljali v mrtvašnico, so Tamija z rešilnim avtomobilom odpeljali v civilno bolnišnico. Na kraj nesreče so takoj prišli oddelki prometne policije, ki so najprej zaprli cesto pri Gabrjah in na Tržaški cesti ter usmerili promet proti Trstu in Gorici skozi Sovodnje.

Na kraju nesreče se je kmalu zbralo tudi veliko ljudi, ki so vedeli povedati še druge podrobnosti o tem nesrečnem avtomobilu, ki je pred nekaj meseci zakrivil smrt nekega moškega iz Standreža na Korzu pred Aguzzonijevo garažo.

Nedvomno predstavlja smrt Ciottija hudo izgubo za podjetje, ki ga je vodil s svojim velikim znanjem. Zlasti se bo poznala njegova odsotnost sedaj, ko se je preselilo v novo veliko večje obrate, kot so bili tisti v Ul. Scuola agraria.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Pokojnina INPS

VPRAŠANJE: *Dobivam starostno pokojnino, toda delal sem naprej po upokojitvi. Rad bi vedel, ali bodo šteli za dopolnilo k pokojnini tudi obdobja, ko sem bil brezposeln, in koliko bo znašalo dopolnilo za nadaljnjih sedem let pri spevkov, ki znašajo 4.570 lir.*

ODGOVOR. Obdobja brezposelnosti, v katerih ste prejemali brezposelnostno podporo, se vam tudi štejejo za zaračunavanje pokojnine, toda po 1. januarju 1952. Če ste plačali omenjeni prispevek samo za starostno pokojnino in ne tudi za zavarovanje proti brezposelnosti ter proti jetiki, tedaj boste prejemali okrog 4.180 lir dodatka k pokojnini na mesec.

VPRAŠANJE: *Plačujem prispevke v sklad neobveznega zavarovanja od leta 1949 in januarja 1961 bom stara 55 let. Rada bi vedela, koliko pokojnine bom dobivala, upoštevajoč, da sem plačevala prvih pet let po 10.000 lir na leto ter naslednja leta po 12.000 lir. Plačevala bom do konca leta.*

ODGOVOR: Vsota pokojnine se zaračuna na podlagi vplačanih prispevkov. Pri določanju tega pa je treba upoštevati dve vrsti zavarovanja, to je ali ste bili vpisani v tako imenovani «ruolo di mutualità» ali v «ruolo contributi riservati». Kriterij za določanje pokojnine je pač v vsakem izmed teh dveh primerov drugačen.

Razširjenost raznih ver

VPRAŠANJE: *Rad bi vedel, koliko ver je na svetu in katera je najbolj razširjena.*

ODGOVOR: Ocene o številu pripadnikov raznih ver so različne, ker ima pač vsaka ves interes, da se proglaša za močnejšo, kot je. Po newyorškem almanahu «The World Almanac and Book of Facts for 1949» je število različno kot po koledarčku «De Agostini», ki se opira na italijanski «Dizionario Ecclesiastico», katerega je izdalo založniško podjetje UTET leta 1958. Po ameriških virih je bilo l. 1949 okrog 330 milijonov katoličanov, po italijanskih virih osem let kasneje pa 480 milijonov, kakor da bi bilo mogoče, da bi se število katoličanov v osmih letih zvišalo kar za 150 milijonov po receptu čudeža s hlebi kruha in ribami.

Ameriška razpredelnica deli vere v dve skupini: v krščanske in nekrščanske. Kristjanov (katoličanov, protestantov in pravoslavnih) naj bi bilo 595.351.179, pripadnikov drugih ver (židovske, muslimanske, budistične, konfucijanske itd.) pa 1.555.606.740, to je nad poldrugo milijardo. To pomeni, da nad tri petine ljudi obožuje boga, ki ni krščanski. Prostorninsko je na svetu najbolj razširjena katoliška vera, ki ima vernike po vseh celinah. Iz samega koledarčka «De Agostini» pa se vidi, da je več oboževalcev Konfucija kot katoličanov. V Evropi, zlasti pa v Italiji in Španiji, so katoličani v ogromni večini, v veliki manjšini pa so v Afriki, Aziji in Avstraliji, kjer jih je še manj kot pripadnikov drugih krščanskih ver. V Oceaniji (Avstralija, Nova Zelandija, Nova Gvineja in druga otočja) prede na samo 1.858.488 katoličanov 6.372.663 protestantov, 21.467.868 muslimanov in 46 milijonov pripadnikov drugih nekrščanskih ver.

V Aziji pride na 9.213.413 katoličanov 12.528.848 protestantov in pravoslavnih, muslimanov 138.299.144 ter skoraj milijardo budistov, šintoistov, hinduistov, konfucijancev itd. V Afriki presegajo protestanti (8.650.953) katoličane (6.856.072). V Evropi je 203.944.823 katoličanov, 112 milijonov 447.669 pravoslavnih in 80.767.054 protestantov. Samo še v obeh Amerikah presega število katoličanov skupno število vernikov drugih krščanskih ver. V samih ZDA pa so katoličani v manjšini, saj jih je samo 47 milijonov. Po ameriških virih je vseh muslimanov 221 milijonov.

Kar se tiče vere, smo glavne omenili pri naštevanju njihovih vernikov. Toda zlasti v Afriki in drugih tropičnih krajih je nešteto poganskih verstev, po vsem svetu pa tudi nešteto sekt, ki gredo v tisoče.

Pri vsem tem pa je treba upoštevati, da stalno narašča število ljudi, ki ne verujejo v nobenega boga in ki jih je vedno prištevajo v to ali ono vero. Tako tudi v Italiji število krščenih ne odgovarja številu vernih. V Aziji sami pa nikoli potegnili ostre črte med raznimi verami in filozofijami. Sicer pa je bilo že mnogo stoletij pred Kristusom oznanjaval nekatere enake ali podobne nauke. Razne vere in cerkve je treba namreč obravnavati z zgodovinskega stališča.

Pogajanja v Laosu

VIENTIANE, 12. — Predvčerajšnjim so se začela pogajanja med nevtralno vlado Laosa in med gibanjem rodoljubov Patet Lao, katerega radio je poudaril, da bo nemogoče izvajati sporazum, ki bo dosežen, dokler ne bo poraženo revolucionarno filoimperialistično gibanje, ki se je razvilo v zadnjih mesecih in ki ga vodi gen. Fumi Nosavan v južnih krajih Laosa. Pogajanja se vršijo v rezidenci predsednika vlade. Medtem je bilo sestreljeno dvomotorno letalo gen. Nosavana in trije preživeli člani posadke so bili aretirani.

Položaj v Laosu je še vedno izredno zapleten. Novice, da se je ta stran začela pogajati z ono, da so zastopniki tega ali onega prišli v glavno mesto Vientian ali Luang Prabang, kraljevo rezidenco, na pogajanja in podobne, so sicer zanimive, vendar pa niso nič izrednega: od vsega začetka uporov v Laosu so vse strani stalno v večjih ali manjših stikih med seboj — kljub ostrim nasprotjem, ki ne dovoljujejo dokončnega sporazuma.

Kot znano, se je zaplet zadnji 8. avgusta, ko je padalski kapetan Kong Li prevzel oblast v administrativni prestolnici Laosa Vientianu, ter s tem vrgel z oblasti generala Fumija Nosavana, ki je zastopal izrazito desničarsko, »protikomunistično« politiko; Fumija Nosavana, bi lahko rekli, so s potrpežljivimi prizadevanji, z raznimi oblikami pomoči in spletkami po nekaj letih spravili na vrh Američani. Kazalo je že, da se bo kljub mednarodnim dogovorom, ki so določali nevtralnost Laosa, le-ta pridružil proameriški skupini držav, ko je račune pokvaril kapetan Kong Li. Laoški kralj je dal mandat za sestavo nove vlade princu Suvani Fumi, s čimer se je strinjal tudi Kong Li.

Suvana Fuma, ki zagovarja strogo nevtralno politiko, tudi v svoji vladi združiti čimer manjše leve in desne struje, ter tako ustvariti čimbolno nevtralistično vlado, ki bi vodila izvenblokovsko politiko. Pri tem je dobil »zanesano« podporo levičarskega gibanja Patet Lao, ki ga vodi princ Sufanuvong.

Tedaj pa sta princ Bun Um in general Fumi Nosavan prav tako razglasila drugi udar v Paksanu blizu Vientiana. Namen upora: rešiti državo »pred komunizmom«. Baje sta razpolagala z nekimi bataljoni vojakov, zvesta vladne čete, s podporo Kong Lijevih padalcev, so najnovejše upornike vrgle iz Paksana. Umaknili so se v Sam Neuo, kjer pa so jih napadle čete Patet Lao in padalci Kong Lija. Nosavanovi čete so se morale umakniti iz Sam Neue, ki je sedaj v rokah Patet Lao. S tem pa Nosavanove čete še niso poražene, ampak imajo v svojih rokah precejšnje ozemlje ob obali reke Mekong, onstran katere je že Tajska, ki je članica SEATO in odločna nasprotnica Patet Lao in nevtralista Suvane Fume.

Takšen je trenutno položaj. Kralj je odločno nevtralen, premier Suvana Fuma ne more uveljaviti svoje oblasti, ker nima na razpolago dovolj oboroženih sil, prav tako pa so tudi levi in desni uporniki trenutno preslabi (odnosno medsebojno nevtrajni), da bi lahko uveljavili svoje zahteve. Da pa odnos niso v celoti prekinjeni med nobenimi, naj priča le majhen detajl iz bitke za Sam Neuo: ranjence iz bojev med desničarskimi in levičarskimi odporniki so vladna letala odpeljala v bolnišnice, ki so v rokah osrednje vlade.

Vendar pa je položaj v Laosu verna podoba rezultata nasprotujočih si teženj: teženj po prevzemu vpliva od zunaj, in teženj po neodvisni, izvenblokovski politiki. Na eni strani objavljajo vsa sporočila Patet Lao kitajska agencija Hsinhua in severnovietnamski radio, na drugi strani pa so Američani takoj, ko je bilo očitno, da Nosavana ne bo uspelo, objavili, da bodo nehali Laosu pošiljati vojaško pomoč (kar so demantirali, pa ponovno potrdili: trenutno je pomoč ustavljena za mesec dni). Za kaj gre pri vsem tem nemaskiranju precej dobro pomenljivo predlog nevtralne, izvenblokovske Kambodže: v njem za usodo Laosa glede na pritisk z obeh strani je kambodžanska vlada izjavila, da je pripravljena privoliti na mednarodno varstvo unijo z Laosom. Predlog ni bil sprejet, in Kambodža ga nikakor ni vsiljevala; toda že predlog sam na sebi, za kaj gre: za državo med obema biokoma, ki si jo vsak izmed blokov z vsemi silami, z denarjem ali spletkami, ali obojim skuša pridobiti na svojo stran. V tej politični igri, v kateri stojijo velesile, pa nikakor ne seveda zelo težko razvidne domače, samostojne politične sile. Edini, ki zares zastopa to domačo politiko, je sedanji premier Suvana Fuma.

Vendar je pri vsem zapletenem položaju, ko se ne ve, kdo je močnejši, morda res, kar je zapisal nek opazovalec: prav izenačenost sil utegne povzročiti, da bo Laos v prihodnje nevtralen, izven blokov. Prej ali slej se bodo morali antagonisti sporazumeti. Niti levi, niti desni uporniki niso dovolj močni, da bi prevzeli oblast. Pač pa ima Suvana Fuma, kaže, toliko pristašev, da je obdržal položaj ministrskega predsednika skozi dva meseca najhujših zapletov.

Pogajanja bi prav lahko bila uvod v pomiritev, ki je edini možni izhod iz sedanje krize: stopnjevanje nasprotij bi lahko privabilo neposrednejše vmešavanje obeh blokov, s posledicami, ki jih ni mogoče predvideti. Na drugi strani pa bi pomiritev pomenila prispevek k utrditvi splošnega miru v tistem delu sveta, hkrati pa bi omogočila delo za razvoj Laosa. Izbira, vsaj od daleč, pač ni težka... Res pa je, da bo zelo težko doseči pomiritev, dokler bodo trajale spletke od zunaj.

Prvi sestanek predstavnikov obeh strank je trajal eno uro in pol. Pogajanja se bodo nadaljevala jutri.

Bivši predsednik vlade Konga, Patrice Lumumba, ki ga hoče polk. Mobutu za vsako ceno aretirati, kar pa mu preprečuje poveljstvo OZN v Kongu. Na fotografiji vidimo Lumumbo v družbi male deklice v njegovi rezidenci v Leopoldvillu

Titove izjave v Beogradu in po prihodu v Neapelj

Maršal Tito je poudaril, da je Segni v parlamentu obljubil, da se bo vprašanje slovenske skupnosti v Italiji rešilo na najboljši način

(Nadaljevanje s 1. strani)

maršal Tito, iz kakšnih razlogov so na drugi strani na Zahodu odbili sovjetski predlog, ki ga mi podpiramo prav tako kot podpiramo sovjetsko stališče v kolonialnem vprašanju, ker je to naše stališče. Mi se ne moremo odpovedati svojih načel, ki smo jih vedno zastopali, samo zato, ker to nekaterim ugaja. To ni novo stališče, to je naše davno stališče, je poudaril Tito.

Tito je nadalje z obžalovanjem ugotovil, da sta v nadaljnjem poteku razprave v generalni skupščini glavni vprašanji, kolonialno vprašanje in vprašanje razorožitve, potisnjeni na drugo mesto in da se je položaj zaostril, in je poudaril, da za to ne nosijo odgovornosti nevezane države, temveč druge. Tito je dejal, da je na zasedanju generalne skupščine pridobil velike izkušnje in da je med bivanjem v New Yorku spoznal in videl, «kje se skrivajo tiste sile, ki predstavljajo protagoniste hladne vojne». «To je zame velik nauk, je poudaril Tito. In ne samo to! Mi smo bili zelo razočarani z nastopom kanadskega in avstralskega zastopnika, ki sta prilivala olje na ogenj, in v neki meri tudi z nastopom angleškega zastopnika, za katerega smo mislili, da bo eden od tistih činiteljev, ki bo skušal delovati v smeri popuščanja razburljivega ozračja v generalni skupščini.»

Z druge strani je maršal Tito izrazil svoje zadovoljstvo, da se je v razgovoru s številnimi državniki, posebno z zastopniki izvenblokovskih držav, prepričal, da obstaja velika enakost pogledov o najvažnejših mednarodnih vprašanjih, ki danes težijo svet.

Na koncu svojega govora je maršal Tito dejal, da se je na generalni skupščini pokazala netočnost nekaterih tendenc, da se prikaže, kot da Jugoslavija slabi kot činitelj v mednarodnih odnosih. Nasprotno, Jugoslavija je, ne z mahinacijami in z agitacijo, temveč s svojim načelnim stališčem, z doslednostjo svoje politike, ne glede na to, kakšne so posledice za njo, z zavzemanjem, da se uveljavi politika miroljubne koeksistence, dosegla velik ugled. Politika aktivne miroljubne koeksistence je na generalni skupščini dobila svojo celotno potrdilo, kajti to politiko je ogromna večina držav pozdravila kot edino pot, ki lahko človeštvo reši pred katastrofo.

«Danes je vsakomur jasno, je zaključil maršal Tito svoj govor, da koeksistenca ne more biti aktivna in miroljubna, če samo životarimo drugi poleg drugih, temveč da je da je potrebno, da aktivno sodelujemo pri raznih vprašanjih, gospodarskih, kulturnih in drugih, in da vržemo iz mednarodnega slovarja besedo *blokovska razdelitev* ter da krenemo v smeri enotnega stališča, da je mir nad vsem in da mora biti vse drugo podrejeno miru.»

NEAPELJ, 12. — Na poti iz New Yorka v Jugoslavijo je maršal Tito prispel danes zjutraj ob 10.45 na ladji «Leonardo da Vinci» v Neapelj, kjer so ga pozdravili njegova soproga Jovanka, predsednik izvršnega sveta Hrvaške, Ivan Krajačič, jugoslovanski veleposlanik v Rimu, Mihajlo Javorski in jugoslovanski veleposlanik v Švici, dr. Sloven Smodlaka. V imenu italijanske vlade so predsednika Tita pozdravili državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Storchi, prefekt Neaplja dr. Sergio Spasiano, poveljnik pomorskega teritorialnega področja, admiral Bigi, general Sangiorgio in drugi zastopniki oblasti iz Rima in Neaplja. Sprejema so se udeležili tudi vsi člani diplomatskega zbora v Rimu.

Pred izkrcanjem je poveljnik ladje «Leonardo da Vinci» priredil na čast predsedniku Titu poslovilno zakusko. Poveljnik italijanske ladje je tudi sinoči zadnji večer, priredil slovesen sprejem na čast predsedniku Titu.

V trenutku, ko se je maršal izkrcal, je bil deležen navdušenih pozdravov zastopnikov jugoslovanskih kolektivov, ki se mudijo službeno v Italiji. Iz pristanišča se je Tito v spremstvu soproge, Krajačiča in gen. Žeželja ter ostalih odpeljal ob navdušenih pozdravih meščanov Neaplja na letališče Capodichino, kjer so se zbrali številni italijanski novinarji, radioreporterji in televizijski snemalci. Maršal Tito ni mogel zadovoljiti želji italijanskih novinarjev, ki so hoteli intervju. Izjavil je, da ne želi dati posebne politične izjave.

Na vprašanje novinarjev, kaj sodi o jugoslovansko - italijanskih odnosih, je Tito izjavil, da je zadovoljen z dosedanjim razvojem odnosov in izrazil upanje, da se bodo nadalje razvijali v obojestransko korist.

Kot poroča agencija ANSA, je na vztrajanje novinarjev, naj pove, kaj misli o rezultatih zasedanja generalne skupščine OZN, je maršal Tito izjavil, da «bi bilo tragično, če zasedanje ne bi imelo pozitivnega rezultata». V zvezi z jugoslovansko-italijanskimi odnosi pa je Tito dejal:

«Zunanji minister Segni je v poslanski zbornici izjavil, da bo vprašanje slovenske manjšine rešeno na najboljši način. Kar se tiče obstoječih gospodarskih odnosov med obema državama, pa sem zelo zadovoljen.»

Ko ga je končno neki jugoslovanski novinar vprašal za mnenje o mednarodnem položaju, je odgovoril:

«Mednarodni položaj je tak, da je dobro malo govoriti in mnogo delati za mir.»

Maršal Tito je zaprosil neapeljske novinarje, naj prenesejo njegove najprisrčnejše pozdrave meščanom Neaplja. Dejal je, da mu je znana gostoljubnost Napolitancev iz leta 1944, ko je obiskal mesto.

Preden je Tito zapustil Neapelj, se je brzojavno zahvalil predsedniku italijanske republike Giovanniju Gronchiju za gostoljubnost.

—«»—

Pogajanja FLRJ-Italija za vrnitev kulturnih dobrin

RIM, 12. — Skupina jugoslovanskih in italijanskih strokovnjakov je začela v Rimu delo za identifikacijo kulturnih dobrin, ki so bile med vojno odnesene iz Jugoslavije.

V Rimu se je prav tako začel sestanek jugoslovansko-italijanske delegacije za sklenitev konzularne konvencije in konvencije za medsebojno pravno pomoč.

Žičnice nad Londonom?

H.F. Shields, glavni urednik neke revije za proučevanje vprašanj za gradnjo žičnic, je predlagal, naj se pereče vprašanje londonskega mestnega prometa reši z žičnicami. V svojem predlogu omenja predlog nekega italijanskega inženirja, ki je pred sedmimi leti predlagal, naj bi se železni oporniki, ki jih gradijo na postajah za žičnice, zamenjajo z visokimi stavbami. Potniki bi prihajali v dvigalih na terase teh stavb in se posluževali sedežev ali vagončkov. Same stavbe pa bi lahko služile za hotele, trgovine ali pa garaže. V vsakem vagonu bi bil poseben uslužbenec, ki bi nudil nervoznim potnicam in potnikom pomirjevalna sredstva. Shields predlaga, naj bi zgradili take ogromne postaje konkretno na: Victoria Charing Cross, Marylebone, Cromwell Road in na drugi železniški postaji Victoria.

81-letna novoporočenca

Včeraj sta se poročila v Florenci Luigi Boschi, upokojeni načelnik protokola florentinske občine, in Amina Tommasi, bivša pevka iz Bologne. Oba sta rojena leta 1879.

Amina se je proslavila že leta 1908 z opero «Bohème», ko jo je poslušal sam Giacomo Puccini. Pela je nato v vseh glavnih gledališčih Italije, dokler se leta 1924 ni ponesrečila z avtomobilom v Milanu, ko si je zlomila nogo Od tedaj je pela samo na koncertih, čez pet let pa je ustanovila šolo za solopetje v Florenci. Tedaj je vnovič srečala svojega sedanjega soproga, ki ga je spoznala že kot 10-letnega otroka v Pratu. Boschi in Amina sta si nato vse življenje vzajemno pomagala in slednjič sklenila, da se poročita. Pred enim tednom pa je Boschi zbolel in moral je pod hudo operacijo tako, da ni vedel, ali bo ostal živ

«No comment» za Margaret

Včeraj so nekateri londonski dnevniki poročali, da princesa Margaret pričakuje otroka. Novico so povzele tudi radijske oddajne postaje po vsej Evropi. Novinarji so zaradi tega vprašali predstavnika Clarence House, to je palače, v kateri stanuje kraljica-mati Elizabeta. Predstavnik je odgovoril: «No comment.» — Princesa Margaret ima sedaj 30 let, poročila pa se je letos 6. maja

Tretji del fatimske tajne

Danes poteka 43 let, odkar se je v mestu Fatima na Portugalskem prikazala trem otrokom mati božja. Čudež je tesno povezan s tremi tako imenovanimi «fatimskimi tajnami». Italijanska tiskovna agencija ANSA pravi, da se je spričo «vrste težko razumljivih okoliščin in spričo mnogih glasov mislilo, da bo na današnjo obletnico prišlo do objave tako imenovanega „tretjega dela fatimske tajne"». Prva dela sta namreč že znana, zato se vsi sprašujejo, kaj neki vsebuje tretji del? Toda škof iz Leirie, kamor spada Fatima, nima namena — in tudi Vatikan ne — odkriti te tajne, ki po mnenju nekaterih ni nič drugega kot poziv na molitev in pokoro. To pa ni zelo verjetno, pravijo drugi, ker bi bilo preveč netajno.

Egiptovsko letalo so našli?

Čeprav še točno ne vedo, kam je padlo egiptovsko letalo «Viscount», na katerem je 26. septembra izgubilo življenje 23 oseb, prihajajo sedaj vesti, da je strmoglavilo 12 milj in pol zahodno od S. Vincenza in 17 milj in pol severovzhodno od Portoferraria. Letalo bo morda z morskega dna dvignilo VI. ameriško brodovje.

Tudi Mike Bongiorno bo zaslišan v zvezi z afero «zelenih baletov»

Lažni katoliški škof, ki so ga pred meseci aretirali, je priznal, da se je tudi on udeleževal razvratnih veselic, ki so jih prirejali bogati meščani iz Brescie - Izmenjava mladeničev s Švico

BRESCIA, 12. — O znamenitih «zelenih baletih» v Brescin, o katerih smo v našem dnevniku obširneje poročali v torkovi številki, sta javni tožilec dr. Giannini in preiskovalni sodnik dr. Arcai pokazala novinarjem obsežno poročilo, ki sta ga poslala preiskovalnemu sodniku sodišča. Poročilo vsebuje rezultate preiskave, ki je trajala pet mesecev v največji tajnosti, ker zadeva vsebina poročila pač široko področje najhujše nemoralnosti. S tem poročilom se konča delo sodne policije in začenja se nova faza kazeske preiskave.

Kot je znano, so naznanili oblastem 58 oseb. Toda v umazano afero je zapletenih še okrog sto drugih oseb, tako da znaša skupno število kar 158 oseb. «Teh 158 oseb, je dejal preiskovalni sodnik dr. Arcai, je zapletenih v to zadevo kot obtoženci ali pa kot oškodovani ali pa kot priče. V večji ali manjši meri spadajo te osebe v škandalozni krog — razen desetih, ki so pravzaprav le obrobne priče».

Na vprašanje, ali bodo njihova imena kmalu objavljena, je preiskovalni sodnik izjavil: «Ne. Tajnost preiskave tega ne dopušča. Vse osebe, ki so vmešane v to žalostno zadevo, so zame navadni državljani, ki bodo postali obtoženci šele tedaj, ko bo preiskava zaključena. Upoštevati pa je treba, da gre da zelo zapleteno in delikatno preiskavo zaradi velikega števila oseb in zaradi števila ter značaja prijavljenih kazenskih dejanj, pa tudi — končno — zaradi medsebojne povezanosti oseb, ki ena drugo branijo in zaradi prirode kazenskih dejanj v okolju, v katerem so bila zagrešena. Končno je treba upoštevati, da bodo morda nekatere osebe, ki so v sodnih spisih omenjene, oproščene ne samo zaradi tega, ker niso zagrešile kazenskega dejanja, ampak tudi zaradi tega, ker so samo osumljene homoseksualnosti. Saj bi bilo nepravično in tudi protiustavno, če bi vsa imena objavljali sedaj v zvezi s tako ostudnimi dejanji, kar bi vsekakor zapustilo kake sledove — ne glede na izid preiskave — na dobrem imenu teh oseb».

Nato je preiskovalni sodnik povedal, da bodo imena vsekakor objavljena po zaključen preiskavi. Naštel je potem še kazenska dejanja, ki jih ni malo, in sicer: rop, izsiljevanje, izkoriščanje oseb za moško in žensko prostitucijo, spolzka dejanja, posiljenje, pohotna dejanja, pohujšanje mladoletnih. Nato je sodnik dejal, da pravzaprav ne gre za organizacijo, ki bi imela tako rekoč svoj sedež v Bresci. «Homoseksualnost, je nadaljeval sodnik, je protiprirodna razvada, ki je po malem povsod razširjena. V našem primeru gre za verižno vrsto osumljenih ljudi, ki so jih s svojo sposobnostjo odkrili preiskovalni organi, pri čemer so imeli srečo, da so zaplenili sezname z imeni. Od omenjenih 158 oseb, ki so v to zadevo vmešane jih je okrog sto, ki bivajo v Brescii».

Ko so sodnika vprašali, katerim poklicom pripadajo te osebe, je dr. Arcai odgovoril: «Na žalost vsem poklicem in socialnih slojem. Seveda je treba upoštevati, da bodo vse te osebe ocenjene in da se število obtoženih katerega koli kazenskega dejanja lahko zmanjša ali pa poveča».

Glede načina preiskave je sodnik izjavil: «Jaz in javni tožilec dr. Giannini nameravava voditi preiskavo hitro in natančno kot nama nalaga dolžnost. Vedeti pa je treba, da je bil najin koledar dela v prihodnjih tednih že prenapolnjen z drugimi preiskavami, ko so nam zaupali preiskavo o tej zadevi. Med temi so tudi take, ki zadevajo aretirane osebe in imajo zato prednost. Vsekakor pa lahko poudarim, da sva z javnim tožilcem našla dovolj časa in razposlala prve pozive zainteresiranim osebam, kajti zelo mnogo je staršev mladoletnikov, ki se nahajajo v razumljivem stanju velike razburjenosti. Tako bo že v tem mesecu zaslišanih okrog 40 oseb».

MIKE BONGIORNO

Vse kaže, da je sodnik dal vse te izjave, da bi nekoliko pomiril vsesplošno zahtevo, naj preiskovalne oblasti vendarle objavijo imena, kajti govori se, da so med njimi imena nad vse uglednih oseb.

Glavna senzacija pa je pojav imena Mike Bongiorno v zvezi z «zelenimi baleti», saj se je v zadnjih dneh večkrat omenjalo, da so zapleteni v to afero nekateri znani televizijski junaki. Sedaj pravijo, da bodo tudi njega zaslišali kot pričo. Ni še jasno ali ga bodo poklicali v Brescio ali pa bodo preiskovalni organi prišli v Milan ali v kako drugo mesto.

Na ta način se je izjalovil poskus italijanskega reakcionarnega tiska, ki je tako zelo poudarjal, da vsa afera nima večjega pomena, saj gre verjetno za ljudi iz reakcionarnih krogov. Ta tisk se je jezil na levičarske dnevnike, da pretiravajo, da uganjajo politično špekulacijo itd. No, sedaj pa se je izkazalo, da je zadeva vsedržavnega obsega. Še več: imela je svoje poganjke celo v Švici. Iz Švice so namreč prihajali mladeniči, ki jih je organizacija pošiljala v zameno za druge iz Italije. Organizacija se je baje tako specializirala, da je urejevala to izmenjavo kot kakšna turistična ustanova: osebe iz Italije so bile v gosteh pri svojih pajdaših v Švici in narobe.

Kljub temu, da imena niso objavljena, se je zvedelo, da spada v afero tudi pred meseci v beneški pokrajini aretirani Angelo Guerrini, ki je obiskoval na tem področju samostane, župnišča in internate preoblečen v katoliškega škofa. O tem je pisal takrat ves italijanski tisk. Sedaj pa se je zvedelo, da je Guerrini priznal policijskim organom, ki so ga aretirali, da se je tudi on udeleževal razvratnih veselic ki so jih prirejali bogati ljudje iz Brescie.

—«»—

Že tretja eksplozija na «Times Square»

Ranila je 27 oseb — Policija sumi, da gre za nekega norca

NEW YORK, 12. — Danes ob 15.35 je na postaji «Times Square» v newyorški podzemeljski železnici, v strogem središču mesta, eksplodirala bomba, ki je ranila 27 oseb. To je že tretja eksplozija v New Yorku v zadnjih enajstih dneh. Policija trdi, da so potniki videli dve osebi, ki sta pobegnili iz fotokrafske kabine, kjer je bila bomba postavljena.

Prva eksplozija je bila 2. oktobra prav tako v «Times Square» in je ranila 11 oseb, druga je bila preteklo nedeljo pred občinsko knjižnico in ni povzročila žrtev.

Policija je izolirala mestni predel, ker se boji, da gre za nekega novega «norega bombarderja».

Kitajci, ki živijo v San Franciscu so priredili v predelu mesta, kjer so naseljeni, veličastno proslavo ob priliki 49. obletnice ustanovitve prve kitajske demokratične republike pod vodstvom Sunjatsena. Na sliki vidimo skupino mladih Kitajcev, oblečenih v starodavne kitajske noše, ki vodijo ogromnega papirnatega zmaja v povorki skozi mesto

Letalska nesreča pri Adenu - 7 mrtvih

Letalo je pomagalo iskati drugo izgubljeno letalo z osmimi osebami

ADEN, 12. — Danes so uradno sporočili, da je prejšnjo noč 24 kilometrov od Adena strmoglavilo letalo RAF tipa «Beverley» s sedmimi osebami, ki so vse izgubile življenje. Letalo je sodelovalo pri iskanju izgubljenega letala «UC-45 Expeditor», ki spada v vojaško letalstvo Somalije. Na letalu je bilo osem oseb. Letalo je letelo iz Berbere v Somaliji v Aden.

—«»—

Smrtna nesreča dveh rudarjev

TARANTO, 12. — Dva rudarja sta izgubila življenje na dnu jaška danes popoldne med razstreljevanjem min. Prva mina je namreč normalno eksplodirala, pri drugi mini pa se je pretrgala električna žica zažigalne vrvice. Eden izmed rudarjev je šel v jašek, kjer se je zastrupil s plinom in padel na dno. Drugi rudar mu je priskočil požrtvovalno na pomoč, toda tudi on je pri tem izgubil življenje.

—«»—

Tragična smrt 14-letnega dijaka

TRENTO, 12. — Danes je je ustrelil v srce 14-letni dijak Ezio Sforzellini, ki lansko leto ni izdelal razreda, potem pa razred ponavljal in vnovič padel. Doma je izjavil, da je izpite opravil uspešno, toda danes je njegova mati zvedela resnico, telefonirala je možu, ki dela v neki banki. Medtem je Ezio odšel v sobo pokojnega starega očeta, vzel neki star ameriški samokres in se ustrelil. Pritekla je mati in ga ne našla v mlaki krvi. V teku je preiskava.

Ivo Andrić med kandidati za letošnjo Nobelovo nagrado

Morda bo Švedska akademija znanosti o tem odločala že danes

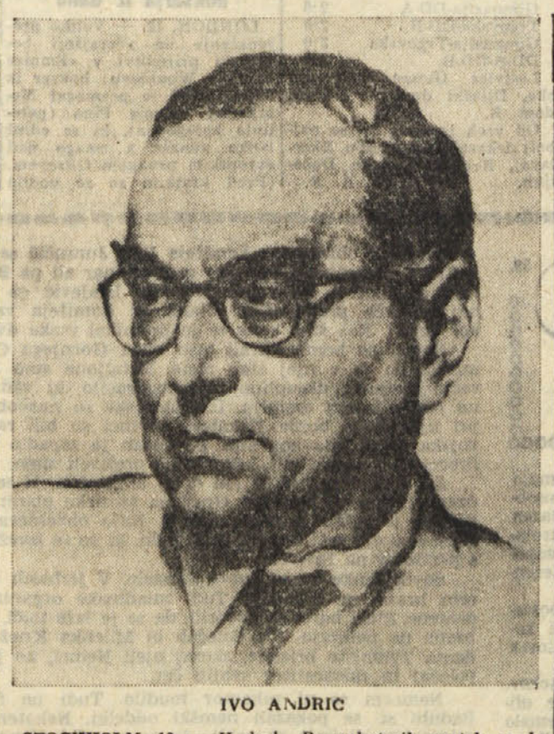

IVO ANDRIC

STOCKHOLM, 12. — *V dobro obveščenih švedskih literarnih krogih trdijo, da je med kandidati za Nobelovo nagrado 1960 za literaturo tudi jugoslovanski pisatelj Ivo Andrić. Poleg njega so kandidati še: ameriški pesnik Ezra Pound, venezuelski politik Romulo Gallegos, francoski diplomat in pesnik Alexis Leger in angleški pisatelj Graham Greene.*

Po nekaterih vesteh se bo Švedska akademija znanosti sestala že jutri, da bi določila nagrajenca za literaturo. Toda vest ni bila potrjena.

Za Nobelovo nagrado za medicino se zdi, da se bo akademija sestala 20. t. m., za fiziko in kemijo pa 26. t. m. Komu bodo dodeljene te nagrade, se drži v zelo strogi tajnosti, ker se je lansko leto zgodilo, da so v javnost prodrle vesti o nagradah že pred njihovo dodelitvijo.

KOELN, 12. — Tajništvo nemške sekcije evropskega gibanja «Europa-Union» je predlagalo, da bi Nobelovo nagrado za mir podelili Hammarskjoeldu kot priznanje za njegovo prizadevanje za ohranitev miru v svetu.

«Slovenski» Arabci in črnci

(Nadaljevanje s 3. strani)

Jugoslavijo. Zelo lepo govori francoski in ni prav nič podoben vzhodnim Arabcem. (Kabilijski Alžirci so svetlejše polti in nekoliko sorodni Berberom.) Postavil sem mu to vprašanje: «Kaj misliš kot bivši pristaš FIN, kakšni so izgledi za zmago alžirskih borcev?» Nemudoma mi je odgovoril: «Osebno mislim, da vojaško sami ne moremo premagati Francozov, toda tudi Francija nas nikoli ne bo mogla vojaško uničiti. Politično gledano, pa čas dela za nas. Naša stvar bo zmagala za gotovo. Naša stvar je pravična.»

Ločili smo se z željo, da se še kdaj srečamo. Ko sem jim rekel, da mogoče napišem nekaj vrst njim v spomin, so želeli pozdraviti bralce Primorskega dnevnika. Samir je v arabščini napisal nekaj prisrčnih izrazov. Ker si prevoda nisem bil takoj zapisal, se ne morem več spomniti natančnega pomena besed, kar pa nič ne zmanjšuje njihove iskrenosti.

Šport Šport Šport Šport

Za Juventus in Crveno zvezdo je že zaključen pokal prvakov

S 4:1 (1:0) je zmagal CDNA ter s 3:0 (0:0) Ujpest

SOFIJA, 12. — V povratni tekmi med CDNA iz Sofije ter moštvom Juventus so zmagali Bolgari s 4:1 (1:0). Juventus je v Turinu zmagala z 2:0, kar pa se je spričo današnjega precej visokega poraza izkazalo kot nezadostno. S skupnim rezultatom 4:3 se je za tekmo s švedskim moštvom IFK Malmoe kvalificiral CDNA.

Tekmi na stadionu Levski je prisostvovalo okrog 50.000 gledalcev, tako da je bil stadion natrpan. Moštvi sta nastopili v sledečih postavah:

Juventus: Romano, Burelli, Sarti; Colombo, Cervato, Leoncini; Nicolé, Boniperti, Charles, Lojodice, Stivanello.

CDNA: Najdenov, Rakarov, Manolov; Kosčev, Dimitrov, Kovačev; Ranko, Casanev, Panajotov, Jakomov, Kolev.

Sodnik: Dienst (Švica).

Danes zvečer ob 21. uri bo na stadionu «Prvi maj» naminiznoteniško srečanje med Borovo ekipo in moštvom Bancari.

Istotam naj se zglasijo igralci Sosič, Germani, Milič B., Ukmar in Merlak, ker bodo vključeni v ekipi, ki bosta nastopili na tekmovanju ob mladinskem dnevu. (Kdor ne bi mogel priti sam, naj poveri koga drugega)

V prvem polčasu so imeli Bolgari lahno premoč ter večkrat naglo napadali. Vendar so napadalci domačega moštva zapravili nekaj lepih priložnosti ter se pokazali netočni pri streljanju. V tem času se je zelo izkazal vratar Romano, ki je krasno branil, tako da so mu gledalci večkrat ploskali. Toda v 19. minuti je levi krilec Kovačev s kazenskim strelom s 25 metrov poslal žogo preko zidu v Romanov gol.

V drugem polčasu je bil zopet Kovačev, ki je v 11. minuti po osebni akciji povišal na 2:0. Komaj so potekle nadaljnje dve minuti, je srednji napadalec Panajotov dosegel tretji gol. Bolgari so s tem že dosegli rezultat skupno s tekmo v Turinu — rezultat 3:2, vendar se niso še zaprli v obrambo.

Toda tedaj so se juventusovci nekoliko bolj zmigali, vendar so napadalci pred golom Bolgarov marsikaj upropastili. Nevarna sta bila vsekakor najbolj Nicolé in Charles, in sedaj je imel bolgarski vratar, da pokaže, kaj zna. In pokazal je res neverjetne stvari. Toda kljub napadom črnobelih, so Bolgari povečali vodstvo na 4:0 z golom Caneva v 31. minuti. Šele 2 minuti pred koncem se je končno Nicoleju uspelo doseči častni gol.

Kljub hudemu porazu, ki ga je doživela Juventus, je bila tekma vendar precej izenačena ter tudi zanimiva. Med gosti sta bila najboljša ze omenjena Nicolé in Charles, med Bolgari pa vratar Najdenov, Kovačev in Canev. Nepristransko je sodil švicarski sodnik Dienst.

***

BUDIMPEŠTA, 12. — Crvena zvezda je danes na kvalifikacijski tekmi za pokal evropskih prvakov zgubila v Budimpešti s 3:0. Zmaga Ujpesta je zaslužena. Crvena zvezda je sicer igrala lepo na polju, toda bila je neučinkovita. Madžari so napadali nevarno in v drugem polčasu, ko je v 74' Borsani dal prvi gol, so si zagotovili zmago. Po tem golu je Crvena zvezda popustila, in Ujpest je dosegel še dva gola.

***

BUDIMPEŠTA, 12. — Ceprav je danes Ferencvaros premagal moštvo Glasgow Rangers z 2:1, so se Skoti vendar plasirali v nadaljnje kolo pokalnega turnirja moštev, ki so si osvojila pokal v posameznih državah. V prvi tekmi je Glasgow Rangers premagal Madžare s 4:2, ter tako dosegel skupen rezultat 5:2.

—«»—

Hud poraz Francije v tekmi s Švico

BASEL, 12. — Pred 45.000 gledalci je danes Švica v prijateljski nogometni tekmi z visokim rezultatom odpravila Francijo. Heroj srečanja, ki se je končalo s 6:2 (2:1), je bil stari švičarski srednji napadalec Joseph Hugi, ki je sam dal 5 golov.

***

GRANADA, 12. — V nogometni tekmi je Španja B premagala Maroko s 4:3.

—«»—

Torino - 300.000 globe Vieri - začasno suspendiran

MILAN, 12. — Sodna komisija pri nogometni ligi je sprejela odločitev, da se kaznuje Torino z globo 300.000 lir in da se igralec tega kluba Lido Vieri začasno suspendira od vsake športne dejavnosti. Vieri je nastopil na tekmi Napoli - Torino, čeprav je vojak in obstaja dogovor med nogometno zvezo in obrambnim ministrstvom, da vojaki vsaj v začetku svojega službovanja ne smejo nastopati.

Globe bodo plačali še: Lanerossi Vicenza 40.000 lir, Napoli in Spal po 30.000 in Catanzaro 20.000. Igralec De Paese (Foggia) je diskvalificiran za dva tekmovalna dneva.

—«»—

Nihče ne pojde iz Interja

MILAN, 12. — Ker so se širile neke vesti o tem, da bodo nekateri igralci Interja odšli v druge klube, je davi vodstvo kluba zanikalo, da bi šlo za kakršen koli odstop igralcev, «zlasti kolikor zadeva znana imena». Pač pa bi se moglo dogoditi, da klub posodi kakega drugorazrednega igralca.

***

DUNAJ, 12. — Tekmo med Luzernom in Fiorentino v okviru turnirja pokalnih zmagovalcev bo sodil avstrijski sodnik Stoll. Prav tako bo sodil avstrijski sodnik, in sicer Seipelt, tekmo med Belgijo in Švico 20. novembra v Bruslju. Tekma bo že v preliminarnem turnirju za svetovni pokal.

«Mladinski dan»

Program mladinskega dne, ki bo v nedeljo 16. oktobra na stadionu «Prvi maj», bo sledeč:

Ob 9. uri dopoldne se pričnо tekme v namiznem tenisu in streljanju z zračno puško.

Ob 12. uri se pričnо srečanja v odbojki.

Ob 14. uri pričetek nogometne tekme.

Ob 16.30 pozdravi, sledi kulturni program in končno prosta zabava ter ples.

Po zmagi Adjeia v Wembleyu

Rafferty-Rollo 30. oktobra v Cagliariju

Preložen je dvoboj Loi-Auzel zaradi influence italijanskega boksarja

LONDON, 12. — Al Philips, prokurator škotskega boksarja Billyja Raffertyja, je danes sporočil, da so se zaključila pogajanja za dvoboj med Raffertyjem in Italijanom Pierom Rollom. Dvoboj na 15 kol bo 30. oktobra v Cagliariju. Po namenih organizatorjev naj bi ta dvoboj veljal za svetovno prvenstvo v petelinji kategoriji, kjer je za Josejem Becerro ostal naslov prvaka brez nosilca.

Po umiku Joseja Becerre je v tej kategoriji precejšnja zmeda. Zadostuje, če navedemo, da se pripravljata še dva druga dvoboja z etikéto «svetovno prvenstvo petelinje kategorije». Američani so sklenili, da bodo smatrali za veljaven za svetovno prvenstvo dvoboj med Mehikancem Eloyem Sanchezom ter Brazilcem Ederjem Jofrejem. Britanski organizator Jack Solomons pa je že najavil za 25. oktober dvoboj v 15 kolih med Britancem Freddiejem Gilroyem ter bivšim svetovnim prvakom Francozom Halimijem. Ta dvoboj priznava britanska zveza in — kot zatrjujejo v Londonu — tudi «European Boxing Union» kot veljaven za svetovno prvenstvo.

MILAN, 12. — Dvoboj za evropsko prvenstvo srednjelahke kategorije med Duiliom Loiem, sedanjim prvakom, ter francozom Mauriceom Auzelom, ki je prvaka izzval, je preložen z 29. oktobra na poznejši datum. Loi ima namreč influenco, zaradi katere je moral prekiniti trening.

Dr. Strumolo, ravnatelj SIS, ki organizira dvoboj, je izjavil, da zaradi zdravstvenega stanja Loia nima zagotovila, da bo prvak res lahko nastopil 29. oktobra. Dvoboj je torej odložen, toda prireditev 29. oktobra bo vseeno in nastopila bosta Garbelli in Diouf. Dvoboj med Loiem in Auzelom bo kakih 2 dni pozneje.

Loi in Steve Klaus nista dala nikakih komentarjev.

—«»—

Louison Bobet pri Ignisu

Sportno združenje Ignis je raztegnilo svojo dejavnost tudi v Francijo, kjer je sestavilo skupino francoskih dirkačev. Na čelu teh dirkačev bo bivši svetovni prvak Louison Bobet; rumeno majico združenja Ignis pa bodo oblekli še Bouvet, Velly, Gagnard. Ti dirkači so podpisali pogodbo za dve leti (do 15. oktobra 1962).

Ob smrti velikega športnika

Piero Ghiglione

Mož na kolesu je potegnil zavore bil je že ustavljen, ko je nenadoma padel; glava je udarila ob rob pločnika in bil je mrtev.

Vendar to ni bil navaden kolesar. Bil je človek, ki je pleplazil dolgo vrsto gora, nešteto krat tvegal življenje, privezan le na tanki vrvi nad breznom. Bil je Tita Piaz, najslavnejši alpinist svojega časa.

Zdaj bolj redko srečamo na naših cestah kolesarja in bolj pogosto švigajo mimo nas avtomobili. Zato je prav v avtomobilski nesreči zgubil življenje drugi zelo znan italijanski alpinist Piero Ghiglione, dekan aktivnih alpinistov.

Skupaj z Arditom Desiom je bil Ghiglione najbolj znan in dinamičen alpinistični organizator, raziskovalec in gorski pisatelj. Bil je odličen časnikar, čigar članki so izhajali v mnogih časopisih in revijah. Vsega, kar je on v resnici delal, preizkusil in preživel, ne bi zmogla niti najbujnejša fantazija najplodnejšega pisatelja;

Ako primemo v roke atlas, bi kaj dolgo lahko listali po njegovih straneh, preden bi našli deželo, v kateri Ghiglione še ni bil. Samo Antarktika je tista, ki ga ni imela v gosteh.

Začel je svojo alpinistično in smučarsko dejavnost še mladoleten v domačih gorah. Tridesetleten se je odpravil na prvo turo izven meja svoje države: na Kavkaz. Nato je preplezal vse glavne Pirenejske vrhove, raziskoval po Skandinavskem in Laponskem, v Južni Ameriki in Afriki. Povzpel se je na Aconcaguo, Kibo, Mavensi in Ruvensori. Ni pozabil gorovja raznih otokov kot so Java, Bali, Sumatra, Borneo in Filipini. Od časa do časa se je posvetil tudi ožjemu krogu evropskih dežel, posebno na Bolgarskem in Češkem. V zadnjem desetletju je mnogo svojega časa prebil na Perujskih vrhovih, še prej pa je obiskal Japonsko.

Sen in obljubljena dežela alpinistov vsega sveta je in ostane še vedno Himalajsko gorovje, ali točneje nepalski del tega gorovja. Poskusil je tudi tam in osvojil deviški vrh gore Apih, 7200 m nad morsko gladino, vendar ta uspeh ni imel zanj mnogo pomena. Niti za trenutek se ni ustavil in počival. Kmalu je bil spet na drugih poteh v čisto različnih deželah. V enem samem letu se je povzpel kar na 21 vrhov, ki so vsi presegali 5100 metrov. Letos je priredil svojo ekspedicijo na Groenlandijo, od koder se je vrnil le nekaj dni pred pričetkom festivala gorskih filmov. Sedaj, pri 77 letih, je imel za zimo na programu potovanje v Srednjo Afriko in v prihodnjem letu bi se vrnil v priljubljeni Peru.

Smrtna kosa ga je požela, ko je imel še mnogo načrtov, pripravljenih do najmanjše podrobnosti.

Piero Ghiglione je bil znan po celem svetu; bil je član skoraj vseh planinskih klubov in je dobil v svojem dolgem življenju mnogo priznanj za svoja raziskovanja in za svoje delo. Njegova slava pa je bila stoodstotno zasluženа. Vsako svojo ekspedicijo je pripravil do najmanjše podrobnosti, sam je s svojo iznajdljivostjo poskrbel vse potrebščine, od materiala tja do finančnih sredstev. Njegova vulkanska narava mu ni dopustila niti minute miru, vedno je imel vse polne roke dela. Vedno je stal z eno nogo doma, z drugo pa je bil že na potovanju.

Povsod je bil med najboljšimi. Zanj ni bilo razlike, ali je spal v modernem hotelu ali je prenočil privezan k mrzli skali. Potoval je z letali, na hrbtu raznih živali, a mnogo poti je tudi prepešačil. Družil se je z vsakim, naj je bil najbolj znani alpinist ali pa samo neznani ljubitelj planin.

Edina črna stran je bila ta, da je bil včasih egocentričen, nerad je pomagal začetnikom ali mladim planincem, do katerih je znal biti tudi zelo trd. Vendar si lahko raztolmačimo to njegovo trdosrčnost s tem, da je ta človek marsikaj pretrpel na svojih potovanjih.

Večkrat je videl smrt pred so... boj in je vedel, da se le najboljši, najbolj utrjeni planinci — in še ti včasih ne — lahko napotijo na težke gorske ture.

Da mu je bila smrt večkrat družica v njegovih ekspedicijah, pričajo nekatere zelo dramatične situacije. V eni samoti noči, ko je vihar nenadoma zajel njegovo navezo na Punta Rasica v Val Masino, je izgubilo življenje kar šest planincev. Rešil se je le Ghiglione in nekaj drugih. Leta 1954 se je odpravil na goro Annapurno v Nepalu. Z njim je odpotovala še trojica najboljših italijanskih planincev: Bignami, Barenghi in Rosenkranz. S te azijske poti se je Ghiglione vrnil sam. Bignami je izgubil življenje v ledeni vodi nekega hudournika, medtem ko so ostala dva nista vrnila z gorskega vrha. Tudi sam se je večkrat le po naključno rešil iz objema večnih ledenikov in o tem in o vseh svojih ...rah je mojstrsko pisal v ...vilnih člankih in v mnogih knjigah. Najbolj znane med temi so «Le mie scalate nei cinque continenti», «A zonzo per il mondo», «Karakorum», «Monte Bianco», «Nelle Ande e nel Perù» in «Eroismo e tragedia sul Monte Apih», kateri opisuje, kako so mu govori prijatelji na tragičen način izgubili življenje.

Ghiglione je bil zelo dobro ven in vitalen, zmogel je vse kot marsikateri še mlad človek. Sam je pravil, čeprav je že bližal osemdesetim let, da misli nadaljevati s takim življenjem še dolgo, sto let. Mnogi so mu zavidali velike telesne in duševne zmožnosti in zaman so čakali leto za letom, da se bo umaknil. Kaj še, šele pred dvemi leti so se poročili s svojo letoma se je poročil s svojo zelo mlado tajnico in o tej... roki so na dolgo in široko pisali vsi italijanski časopisi in revije. Zdelo se je, da Ghiglione... orjaki niso kos njegovi vzdržljivosti in moči. Vendar, kar ni mogel... lo goram, se je zgodilo na... gladki cesti.

V tem zadnjem potovanju mu je delal družbo Sergio Freund, najboljši smučarski učitelj in vaditelj italijanske reprezentantov. Tega je Ghiglione spoznal šele na ...skem festivalu v Trentu. Ž... sta takoj postala odlična prijatelja, ker ju je vezala ... sta ljubezen do snega in ... čarskega športa, ker tudi ... tem je bil Ghiglione izvrsten strokovnjak. Bil je član ... italijanske izpraševalne komisije, ki je pred 40 leti ... diplome prvim smučarskim učiteljem. Tudi o tej plati ... jega udejstvovanja je Ghiglione precej napisal. Vemo ... tri knjige s smučarsko ... tiko: «Lo sci e la tecnica ... derna», «Sciatore novecento» in «Manuale ufficiale di ... zione sciistica».

Za smučanje je bil pravi ... natik. Naj povemo samo ... primer: Se isti dan, ko se ... vrnil iz Peruja, je vzel s... smuči in odšel na Dolomite. Seveda na svojih smučeh ... turah ni nikdar uporabljal ... vzpenjač ne drugih tehničnih pripomočkov, sam se je ... vzpel do najvišjih smučarskih poljan in tudi v tem je ... najboljši, saj se je on edini ... smučmi povzpel do 4200 metrov. Zal v Trstu ni nič ... knjig ne v občinski ne v ... rodni študijski knjižnici. ... da če si kdo zaželi nekaj ... nejših podatkov, vsaj o ... terih njegovih večjih ... dicijah, jih lahko najde v ... ninskem vestniku ali v ... ku CAI v Narodni študijski knjižnici.

Italijanske tekmovalke za dvoboj Italija-Romunija

RIM, 12. — Italijanska ženska lahkoatletska reprezentanca, ki bo nastopila proti romunski reprezentanci v Neaplju 16. oktobra sestavljajo sledeče tekmovalke:

100 m, 200 m in štafeta 4x100 m: Bertoni Letizia, Carnevali Aurelia, Costa Danila, Mecocci Nadia, Valenti Sandra.

800 m: Jannaccone Gilda, Vaglio Franca.

80 m zapr.: Bertoni Letizia, Rüdl Cristina.

Višina: Cremonti Adriana, Pietta Luisa.

Daljina: Turba Roberta, Vettorazzo Magali.

Krogla: Fancello M. Luisa, Paternoster Paola.

Disk: Giusino Irene, Ricci Elivia.

Kopje: Paternoster Paola, Spagolla Giancarla.

***

V lahkoatletskem dvoboju med Madžarsko in Finsko so zmagali Madžari z 111:99. Nagy je vrgel kroglo 18,03 m, Kunnas pa je s 17,80 m postavil finski rekord.

***

DETROIT, 12. — Glenn Davis, ki ima 26 let in je na rimski olimpiadi prejel za zmagi v lahki atletiki dve zlati medalji, je podpisal pogodbo, da bo igral nogomet (ameriški) v moštvu Lions iz Detroita.

Vzpon na Sormano - huda preskušnja

Anquetila z njegovim moštvom ne bo na dirki po Lombardiji?

Vpisana so še nadaljnja moštva za dirko

PARIZ, 12. — Wiegant, športni direktor Jacquesa Anquetila, se je vrnil v Pariz potem ko je skupno z dirkačem pregledal potek proge za kolesarsko dirko po Lombardiji, ki bo v nedeljo. Vzpon na Sormano, ki so ga italijanski organizatorji letos vključili v progo za dirko, predstavlja po mnenju Wieganta zaradi velike strmine in številnih nevarnosti takšno težavo, da je zelo verjetno, da se Anquetil s svojim moštvom dirke ne bo udeležil, če bo proga potrjena. V Anquetilovem moštvu so poleg drugih Darrigade, Graczyk, Stablinski.

MILAN, 12. — Sledeča moštva so se se vpisala za dirko po Lombardiji:

Gazzola: Junkerman, Fantini, Padovan, Pettinati, Garello, Avagnina, Mazzocco.

Atala: Favero, Velucchi, Vanzella, Grenioli, Uliana, Tomasin, Casodi, Becchi, Bernardelle, Favero, Zanchetta.

Torpado: Brugnani, Saleaz, Livino, Zorzi, Guerrieri, Franchescetto, Tosato, Tinarelli, Accorsi, Accordi.

Bianchi: Ronchini, Barale, Catalano, Sartore, Domenicali, Chiadini, Susoni, Almaviva, Dal Col, Mazzacurati.

***

BERLIN, 12. — Ob 6.30 davi je bil položaj na šestdnevni dirki v Berlinu takšen:

1. Nielsen-Lykke 223 točk,
2. Bugdahl-Junkermann 124.

Zaostanek za 1 krog:

3. Van Looy-Post 313,
4. Bucher-Pfenninger 296,
5. Arnold-Patterson 259.

Drugi so še bolj zaostali. Italijan Ogna je odstopil zaradi prehlada, Rossi pa sam nadaljuje dirko.

—«»—

Presenetljiv uspeh boksarja iz Gane

LONDON, 12. — Veliko presenečenje na včerajšnji boksarski prireditvi v «Empire Pool» v Wimbleyu: boksar iz Gane Adjei je premagal Mehikanca Ignacia Pino (petelinja kategorija), ki se edini lahko ponaša z zmago nad evropskim prvakom Gilroyem. (Pred kratkim so se vodila pogajanja za nastop Pine proti Italijanu Pieru Rollu v Cagliariju. Možno je, da po rezultat uvčerajšnjega večera ta dvoboj odpade.) Na isti včerajšnji prireditvi je britanski prvak srednje kategorije Terry Downes premagal po točkah v 10 kolih Američana Joeya Giardella. Ta se je aprila meseca dvobojeval neodločeno s Fullmerjem, ki je po NBA svetovni prvak te kategorije.

—«»—

JADRANJE

Koprčani na prvih mestih na mladinskem prvenstvu

V nedeljo je bilo v Koprskem zalivu republiško prvenstvo v jadranju za jadrnice kategorije Snipe. Nastopilo je devet jadrnic iz Kopra, Izole in Valdoltre. Na tekmovanju so zabeležili člani koprskega Jadra izreden uspeh, saj so osvojili štiri prva mesta. Peti je bil Zorzut iz Valdoltre, medtem ko so zadnja štiri mesta zasedli Izolčani. Presenečа slab uspeh republiškega prvaka Majerića iz Izole, ki se je uvrstil na predzadnje mesto.

Tehnični izidi:

1. Korošec - Vižintin (JK Jadro Koper, «Delfin») 4672 točk, 2. Fafangel ml. - Furlanič (JK Jadro, «Crt») 4299 t., 3 Tič - Kumar (JK Jadro, «Čiči») 4222 t., 4. Jurca - Gorjup (JK Jadro, «Galeb») 3924 točk, 5. Zorzut - Beseg (Valdoltra, «Slavica») 3855 točk.

Za zmagovalca lahko trdimo, da sta zasluženo osvojila naslov republiških prvakov. V vseh treh regatah sta prikazala najbolj sigurno vožnjo in največ spretnosti v manevriranju. Pohvaliti je treba tudi uspeh Zorzuta, ki se je zadovoljivo uvrstil kljub skromnim izkušnjam in slabemu objektu.

NOGOMET

DUNAJ, 12. — Dunajska Austria je premagala z 2:0 (0:0) angleško moštvo Wolverhampton Wanderers v tekmi turnirja pokalnih prvakov. Moštvi čaka še povratna tekma.

Chiodini prvi na dirki za Agostinijev pokal

MILAN, 12. — V dirki za Agostinijev pokal je zmagal Chiodini, ki je šele eno leto profesionalec. V končnem sprintu je vozil skozi cilj pred Ippolitijem, ki je že dvignil roke, misleč, da je zmagal pred Battistinijem. Čez Ghisallo je vozil prvi Bono, nato Riccò, Barale, Battistini in Ippoliti, Dante, Massignan, Maule.

Vrstni red na cilju:

1. Chiodini (Bianchi) ,ki je prevozil 210 km v 5 urah 10' s povprečno hitrostjo 40.064 km na uro;
2. Ippoliti (Philco),
3. Battistini (Legnano),
4. Maule (Philco)
5. Fontana (S. Pellegrino),
6. Pardini (neodvisen),
7. Uliana (Torpado),
8. Massignan (Legnano),
9. Dante (Ignis),
10. Barale, 11. Cestari, 12. Casati, 13. Almaviva, 14. Pizzoglio, 15. Brugnani, vsi s časom zmagovalca.

—«»—

V tekmovanju «med dvema ognjema» so bili najboljši «gimnazijci»

V nedeljo dopoldne so se na igriščih v Dijaškem domu pomerile v tekmovanju «med dvema ognjema» ekipe prvih razredov višjih šol. Turnirja so se udeležile štiri ekipe v naslednjih postavah:

Gimnazija: Debeljuh, Uršič, Starc, Benčič, Jogan, Sancin.

Trgovska: Skerlavaj, Krapež, Škrk, Černigoj, Prašelj, Možina.

Dijaški dom A: Cuk, Tomazetič, Kocman, Lovriha, Ferfolja, Krasna.

Dijaški dom B: Radovič, Rebula, Kralj, Danev, Prašelj, Bandi.

Turnir se je vršil po izločilnem sistemu, tako da sta se pomerili najprej moštvi gimnazije in DD-A ter na drugem igrišču moštvi trgovske in DD-B. Zmagoviti moštvi obeh tekem sta se v finalu potegovali za prvo mesto, ostali dve pa za tretje. Iz prve tekme je kot zmagovalec izšla gimnazija, iz druge pa trgovska. Zmago in nagrado si je v finalni tekmi priborila ekipa gimnazije, ki je bila ves čas favorit.

Rezultati:

Gimnazija-DD-A	2:0
Trgovska-DD-B	2:0
Gimnazija-Trgovska	2:0
DD-A-DD-B	2:0

Lestvica: Gimnazija, Trgovska, Dijaški dom A, Dijaški dom B.

Od vseh igralcev so se najbolj izkazali na igrišču Škerlavaj, Rebula, Čuk in Debeljuh.

A. R.

Nogometno prvenstvo koprskega okraja

Z dvema moštvoma dve zmagi za Tomos

Sežanski Tabor, lanski okrajni prvak, je izgubil v Ilirski Bistrici

V nedeljo so odigrali prvo kolo nogometnega prvenstva koprskega okraja. Na sporedu so bila le tri srečanja, ker so morali tekmo Pivka-Sidro zaradi neprimernega igrišča odložiti. Ker hrpeljskemu Jadranu ni uspelo urediti vrsto težav (predvsem zaradi igrišča), bo letos igral namesto Jadrana v okrajni ligi Tomos B.

V prvem kolu so dosegli naslednje izide: Tomos A-Postojna 4:1, Tomos B-Izola 3:1 in Ilirska Bistrica-Tabor 3:1.

Največje presenečenje so pripravili rezervni igralci Tomosa, ki so povsem zasluženo premagali bivšega člana slovenske conske lige. Domačini so bili tehnično boljši, svojega nasprotnika pa so nadkrilili predvsem z vzdržljivostjo. Izola je nastopila z oslabljeno postavo, v drugem polčasu pa je igrala z desetimi igralci, ker je sodnik enega upravičeno izključil zaradi nedostojnega vedenja. Toda vse to ne more opravičiti poraza z mladimi igralci Tomosa, ki imajo za seboj le nekaj prijateljskih srečanj. Opazili smo, da je Izola slabo pripravljena na prvenstveno sezono in da je napravila veliko napako, ko je podcenjevala svojega nasprotnika. Take stvari se v nogometu rade maščujejo.

Tudi zmaga Ilirske Bistrice nad Taborom je presenečenje. Ilirska Bistrica je na primorskem prvenstvu obtičala na zadnjem mestu, medtem ko se je Tabor celo potegoval za vstop v consko ligo. Tokrat je okrajni prvak povsem zatajil. Domačini so odločili tekmo že v prvem polčasu, ko so bili v veliki premoči ter dosegli vodstvo dveh golov. V drugem polčasu pa so z dobro obrambno taktiko ohranili priborjeno prednost.

Tekma v Kopru je imela dva različna polčasa. V začetku so bili Postojnčani v precejšnji premoči in so tudi prvi dosegli gol. Toda bolj ko se je igra bližala koncu, bolj je bila očitna slaba kondicijska pripravljenost gostov. V zadnji tretjini igre so Koprčani povsem zagospodarili na igrišču in zabeležili izdatno zmago. Pri Kopru se je spet odlikoval napad, v katerem naj omenimo zlasti Gombača in Pogačnika.

V nedeljo bo na sporedu drugo kolo z naslednjimi srečanji: Tabor - Sidro, Izola - Pivka, Tomos B - Postojna in Ilirska Bistrica - Tomos A.

Presenečenja že v prvem kolu goriške nogometne podzveze

V nedeljo so bili v prvem kolu prvenstva goriške nogometne podzveze doseženi sledeči rezultati: Nova Gorica B - Tolmin 6:0; Branik - Anhovo 6:2; Adria - Rudar 3:0 par forfait; Primorje - Vipava 2:1.

Drugo moštvo Nove Gorice je zasluženo odpravilo prvaka primorske nogometne podzveze, enajstorico Tolmina, z visokim rezultatom 6:0 (3:0). Borbeni in požrtvovalni Tolminci niso zaradi izredno dobre obrambe gostov mogli doseči niti častnega gola.

Branik je na svojem igrišču po boljši igri povsem zasluženo odpravil enajstorico Anhova, ki pa ni igrala tako podrejene vloge, kot bi po rezultatu lahko sklepali.

V Mirnu ni bilo tekme, ker enajstorica idrijskega Rudarja ni prišla na igrišče.

V Ajdovščini sta se pomerila soseda: domače Primorje in enajstorica novoustanovljenega kluba Vipava. Po precej izenačeni igri je s težavo zmagalo Primorje s pičlo razliko 2:1, kar je zelo spodbudno za mlado in borbeno ekipo Vipave.

V mladinskem prvenstvu goriške nogometne podzveze so mladinci Tolmina zasluženo premagali enako moštvo Nove Gorice z rezultatom 3:1, medtem ko so mladinci Adrie odpravili mladinsko enajstorico Rudarja z visokim rezultatom 7:1.

V nedeljo bodo v II. kolu goriške nogometne podzveze igrali:

v Vipavi: Vipava - Rudar, v Tolminu: Tolmin - Adria, v Anhovem: Anhovo - Nova Gorica B in v Ajdovščini: Primorje - Branik.

Italijanske tekmovalke za dvoboj Italija-Romunija

RIM, 12. — Italijanska ženska lahkoatletska reprezentanca, ki bo nastopila proti romunski reprezentanci v Neaplju 16. oktobra sestavljajo sledeče tekmovalke:

100 m, 200 m in štafeta 4x100 m: Bertoni Letizia, Carnevali Aurelia, Costa Danila, Mecocci Nadia, Valenti Sandra.

800 m: Jannaccone Gilda, Vaglio Franca.

80 m zapr.: Bertoni Letizia, Rüdl Cristina.

Višina: Cremonti Adriana, Pietta Luisa.

Daljina: Turba Roberta, Vettorazzo Magali.

Krogla: Fancello M. Luisa, Paternoster Paola.

Disk: Giusino Irene, Ricci Elivia.

Kopje: Paternoster Paola, Spagolla Giancarla.

***

V lahkoatletskem dvoboju med Madžarsko in Finsko so zmagali Madžari z 111:99. Nagy je vrgel kroglo 18,03 m, Kunnas pa je s 17,80 m postavil finski rekord.

***

DETROIT, 12. — Glenn Davis, ki ima 26 let in je na rimski olimpiadi prejel za zmagi v lahki atletiki dve zlati medalji, je podpisal pogodbo, da bo igral nogomet (ameriški) v moštvu Lions iz Detroita.

MATEVŽ HACE 59.

KOMISARJEVI ZAPISKI

Druga knjiga

«Preklete ofenzive!»

Na sestanku so se komandanti mest pritoževali, da imajo v enotah preveč žensk. Vse novinke in vse, ki niso bile sposobne za borbo in pohode, so se zatekle v komande mest. Razen tega so imele komande mest svoje šiviljske, čevljarske, krojaške, kovaške in mehanične delavnice, v katerih je bilo zaposlenih obilo žena. Poleg teh je bilo še precej krajevnih terencev in terenk.

Za komandanta Savinjskega vojnega področja smo postavili Modrasa-Kuclerja, ker je bil zelo hraber bataljonski komandant, poleg tega pa zelo gospodaren in premišljen človek z veliko avtoriteto in z izkušnjami starega komandanta.

Brajević je imel dosti dela z načelniki oddelkov in odsekov. Posebno natančen je bil pri predlogih za napredovanje oficirjev. Vedno je govoril, da štabi brigad in odredov premalo utemeljujejo predloge za napredovanje. Čudno je bilo tudi to, da so nekateri mladi partizani omalovaževali podoficirski čin. Vsak bi bil rad najmanj poročnik. To sem opazil celo pri svojih osebnih kurirjih.

18. novembra so prišli poročat tudi iz Kokrškega odreda Prosili so za kontraobveščevalnega oficirja. Poročali so, da so imeli nekaj uspelih akcij. Njihov komandant je bil majhen, redkobeseden človek. Neki komisar, ki ga nismo poznali, se je kar naprej hvalil, kako je vzgojil Kokrški odred. Postali smo pozorni, zlasti ko so nas vabili, naj se štab cone, če bi bila huda sovražna ofenziva, umakne na Gorenjsko. Nam pa nepoznana Gorenjska ni prav nič dišala. Tudi v večji ofenzivi bomo ostali raje na Štajerskem.

Sekretar oblastnega komiteja Jože Jurančič se je vsak dan javljal v štabu cone, kjer sta ga Borštnar ali pa Brkin obveščevala o položaju na naših frontah. Brajević ga je opozarjal, naj posveča premikanju oblastnega komiteja več pozornosti kot doslej. Naš štab cone se je premikal vsake dva dni.

Nemci so bombardirali hišo blizu Gornjega Grada, ker so mislili, da je v njej štab cone. Bataljone smo opozarjali na večjo budnost, disciplino in konspiracijo, ki vedno popuščajo na osvobojenem ozemlju. Iz Dolenjske so nas obvestili, da so pri njih hude borbe. Nekateri novinci so bili razočarani, ker vojska še ni bila končana. Po gorah je zapadlo še več snega. Precej smo razmišljali, kako bomo preživeli zimo.

20. novembra. Na 30 km dolgi bojni črti, ki se je vlekla od Črete, Dobrovelj, Soteske, Gneč na Mozirko planino in Smrekovec, se je začela borba z Nemci. Naša obveščevalna ...

Savinjčanke so se dobro izkazale. V jerbasih so nosile borcem hrano na položaje. Tudi mladinske organizacije so bile delavne. Stari borci so govorili, da se je laže tolči, ker je dovolj hrane na položaju. Pri Gnečah bi Milenka Kneževića, komandanta Trinajste brigade, skoraj ujeli Nemci, ko je pregledoval položaj in razmestitev svojih čet.

Nemcem se ni nikamor mudilo. Tudi na Smrekovcu in Raduhi so se pokazali nemški oddelki. Nekateri člani štaba Štirinajste divizije so rekli, da so nemški ofenzivni sunki le lokalnega pomena.

Kar naprej je deževalo. Ceste so bile slabe. Ko je šel Leskošek kak kilometer iz Mozirja, da bi videl kako je na fronti, so mu nemški rafali skoraj razsekali avto. Z nekega okna smo opazovali borbo na Soteski in Gneču.

Lepin-Ris nam je poročal o položaju na dolgi borbeni črti. Kurirji so kar naprej prinašali sveže novice. Bataljoni Bračičeve Trinajste brigade so pri Gneču zavrnile več nemških sunkov. Tudi šercerjevci so se borili hrabro, kot vedno doslej.

V štabu cone so bila dolga posvetovanja. Razpravljali smo, kako bomo pravočasno izpraznili Savinjsko dolino

24. novembra. Občutili smo, da bi nas Nemci radi stisnili v kot Gornje Savinjske doline in tam izsilili odločilno borbo. Toda pozabljali so, kakšne izkušnje ima po štajerskih gorah Štirinajsta divizija. Zdravnik Žiga je bil zaskrbljen Nameraval je opisati organizacijo bolnišnic na Štajerskem. Zdravnik Žiga-Červinka je imel že 70 strani rokopisa o vlogi partizanskih bolnic na Štajerskem in Koroškem. Prosil me je, da kot conski pomočnik napišem za njegovo zdravstveno knjigo eno stran uvoda. Ustregel sem mu. Rekel je ,da bo to prva obširna zdravniška knjiga o slovenski partizanski vojski. Rekel je, da bo to prva knjiga, ki bo izšla kot zdravniška publikacija IV. operativne cone. Usoda njegovega rokopisa mi je neznana.

28. novembra. Štab divizije je bil v Rečici, cona pa je bila v Šokatu. Borštnar, Efenko in jaz smo šli v štab Štirinajste divizije. Dolgo smo razpravljali, kako bi poslali brigade iz Savinjske doline, ko bi se začeli desetkrat močnejši nemški napadi. Petkrat do sedemkrat močnejše nemške sunke bomo vzdržali Šercerjeva naj bi jo mahnila na Pohorje. Trinajsta na Kozjansko Tomšičeva pa na Moravško ali Tuhinjsko. Nemci niso nič kaj preveč rinili proti Savinjski, vendar smo čutili, da zelo pogosto napadajo s celjske in slovenjegraške strani dohode v Savinjsko dolino. Nekaj letal je vsak dan preletelo Savinjsko vojno področje. Borbe se razvijajo. Zdaj so bile hude borbe na Dobrovljah in Črneti, zdaj na Smrekovcu, kjer se bije Šercerjeva, zdaj spet pri Mozirju in pri Lepih njivah. Na kamniški strani okoli Podgozda in Velike planine je bilo sumljivo mirno. Ta mir nas je vznemirjal, v njem je bilo nekaj zlovešča. Imeli smo sestanek s komandanti mest in jim določili smer premika. Komanda mesta Mozirje naj se premakne na Kozjansko, Ljubno, Pohorje, Savinjsko vojno področje pa na Moravško in Tuhinjsko...

2. decembra. Borbe na Savinjskem so se nadaljevale. Na kamniški in koroški strani je bilo še vse mirno. Šercerjeva bo odšla proti Pohorju. Zaključili smo razne tečaje. Komandanti so se branili žensk. Pa vendar jih je morala vsaka brigada nekaj vzeti. Ni šlo drugače. Savinjčani so zdaj prvič okušali to, kar okušajo že dve ali tri leta Dolenjci in Notranjci. «Preklete ofenzive!» slišimo ljudi